

 med
FørsteRaden

NORSK
SJAKK
BLAD

Petter Haugli
Seriemester med Moss

nr. 2
2009

NM for klubblag 2009

Norges Toppidrettsgymnas, 23.-25. oktober

**Den perfekte turnering for hobby spilleren:
Siden hvert lag kan bruke inntil åtte spillere trenger ingen slite seg ut,
og lagsjakk er alltid noe spesielt. Velkommen til en hyggelig sjakkhelg!**

STED

Norges Toppidrettsgymnas, Hans Burums vei 30 på Bekkestua rett utenfor Oslo. Enkel atkomst med bil eller kollektivtrafikk. Flybusssekspressen går direkte fra Gardermoen til stoppestedet Hans Burums vei.

OPPLEGG

Seks runder monrad, alle lag i én gruppe. Det spilles over fire bord, men hvert lag kan benytte inntil åtte spillere. Tenketid 1,5 time på 40 trekk og 30 min. til å avslutte partiet.

PREMIERING

Trofé og medaljer til de tre første lag, til beste lag med ratingsnitt under 2000, under 1600 og under 1200, og til beste kadett- og lilleputtlag. Bordpremier.

ANNET

Norgesmesteren er kvalifisert til Europacupen for klubblag i 2010. Turneringen gir mulighet til å få internasjonal rating.

STARTKONTINGENT OG PÅMELDING

Startkontingent kr 950 pr lag. Påmelding til Torstein Bae, e-post torstein.bae@gmail.com, tlf 924 09 376. Faktura for startkontingent blir tilsendt ved påmelding. Frist for påmelding og betaling er fredag 9. oktober. Ved betaling etter fristen er det 30 prosent tillegg i startavgiften.

PROGRAM

Fredag 23. oktober

Registrering	17.30-18.15
1. runde	19.00-23.00

Lørdag 24. oktober

2. runde	09.30-13.30
3. runde	14.00-18.00
4. runde	18.30-22.30

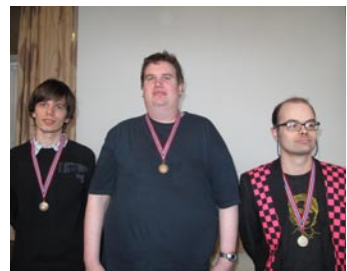
Søndag 25. oktober

5. runde	09.30-13.30
6. runde	13.45-17.45
Premieutd.	18.00

Innhold

Nr. 2 • 2009 • årg 75

Leder.....	4
Nytt fra NSF og USF	5
Leserbrev og minneord	6
Sjakk og krig.....	8
Eliteserien	14
Du trekker	18
Nytt innen sjakk.....	20
Stort og smått.....	22
Et lærerikt pinnsvinparti	28
Nordnorsk mesterskap for lag	30
Veien til eliteserien.....	32
Profilen: Petter Haugli	34
Seriesjakken	36
Travel vår for Magnus.....	40
Du trekker - løsninger	45
Tromsø 2014	46
Lær sjakk med Torbjørn	48
Turneringskalender	51

NORSK
SJAKK
BLAD

www.sjakk.no

Redaktører: Torstein Bae,
Torbjørn R. Hansen og Silje Bjerke
Ansvarlig redaktør: Silje Bjerke
E-post nsb@sjakk.no
Tlf 924 09 376

Norsk Sjakkblad er medlems-
blad for Norges Sjakkforbund
og Ungdommens Sjakkforbund.
Synspunkter som framføres i
bladet er ikke nødvendigvis i
samsvar med sjakkforbundenes
offisielle mening.

Bidragstere (tekst)

Gunnar Berg-Hanssen, Magnus Carlsen, Arne
Danielsen, Jesper Hall, Hans Krogh
Harestad, Leif Erlend Johannessen, Ida Lahlum,
Nikolas Axel Mellem, Aage Sivertsen og Torbjørn
Vatnaland.

Norges Sjakkforbund og Ungdommens Sjakkforbund

Sandakerveien 24D, 0473 Oslo
Telefon 22 15 12 41, telefaks 22 71 00 07
E-post sjakkfor@online.no
Generalsekretær: Dag Danielsen

Annonsepriser 2009

Turneringer i Norges Grand Prix:
1/1-side kr 1100
1/2-side kr 600
1/4-side kr 350

For øvrige annonsepriser, vennligst
kontakt redaktørene.

Årsabonnement for ikke-medlemmer
koster kr 200. Ved abonnementsbestillinger,
adresseendringer m.m. kontakt NSF.

Utgivelsesplan 2009

Nr 3/2009 kommer i postkassa ca 1. juli
Nr 4/2009 kommer ca. 5. september.

Trykk: BS Offset.

Norsk Sjakkblad gratulerer med dagen

80 år

9.6. Reidar Andersen, Sotra

75 år

29.5. Leif K. Olsen, Brønnøysund

14.6. Cato Rosenberg, Sandnes

70 år

6.6. Øystein Krebs, Caissa

21.6. Sigurd Døssland, Gjøvik

60 år

2.6. Richard Madsen, Tønsberg

12.6. Jørgen Svendsen, Kirkenes

13.6. Svein Tevasvoll, Kirkegata

28.6. Kyrre Markussen, Hammerfest

50 år

20.5. Odd Pedersen, Ullensaker

25.5. Tore Kallset, Kristiansund

30.5. Knut Lyngstad, Verdal

30.5. Bjørn Esaiassen, Hammerfest

10.6. Øyvind Hammerstad, Modum

20.6. Pål-Ole Liabøtrø, Stjernen

27.6. Stein W. Østerhus, Trondheim

40 år

13.5. Aud Elise Nes, Sevland

14.5. Jan Elvebakk, Trondheim

16.5. Oddvar Kaarbøe, Bergens

2.6. Anders S. Jensen, Lillestrøm

5.6. Jan Gunnar Bakke, Alta

23.6. Odd Gunstein Berg, Drammen

24.6. Knut Sandal

26.6. Lasse Dahl, Moss

1.7. Jon Kåre Myrene, Elverum

3.7. Ole Woldseth, Sotra

Et seriegull til besvær

Det er sjelden noe vekker de store følelser i sjakk-Norge. Dét er i hovedsak et sunnhetstegn, for sjakk handler tross alt ikke om liv eller død. Samtidig gjør det at man spisser ørene litt ekstra når noen gir uttrykk for sin misnøye. Enda mer interessert – for ikke å si forbløffet – blir man hvis utenforstående hevder at det er konflikter i sjakkmiljøet. NRK Østfold dukket opp på Haraldsheim siste eliteseriehelg. Fokus for reportasjen viste seg å bli at noen lag (og særlig Moss) betaler enkelte av sine spillere. I TV-reportasjen (og på kanalens hjemmeside) fikk man vite at "Da eliteserien i lagsjakk ble avgjort i Oslo i helgen, var det både misunnelse, sjalusi og splid i rekkene".

Misunnelse, sjalusi og splid! Man forventer nesten å se håndgemeng i NRKs reportasje, men den mest kritiske er Petter Haugli, som uttaler at han helst ville sett et Moss med kun lokale spillere (se også intervju side 34). Men Haugli er da vitterlig en av Moss' gullgutter? De som er misunnelige på Moss er altså... Moss?

NRKs sensasjonsjournalistikk var med andre ord tynne saker, men det er utvilsomt delte meninger i sjakk-Norge om betaling i lagsjakken. Carl Peter Kirkebø (styremedlem i NSF og eliteseriespiller for Oslo Vest) uttalte at bruk av utenlandske spillere er "Et tveegget sverd. Det er så klart gøy at det er bra nivå på ligaen. På den annen side kan de beste utlendingsene skyve ut lokale spillere". De fleste vil være enige med Kirkebø: For norsk sjakk har det sine fordeler og ulemper at lag kjøper inn spillere fra inn- og utland.

Tross dette er det mulig å ha en klar mening om Moss' elitesatsning og mer generelt om betaling innen sjakken. Norsk Sjakkblad er hjertens enig med Øystein Brekkes kommentar på NRKs nettsider: "Vi trenger noen i norsk sjakk som VIL noe, som satser noe. [...] Det er poenget med seriøs seriesjakk at klubbene satser for å bli best. Uten å flytte på noen personer krever det knapt analyse å fortelle at seirene vil havne i vår største by Oslo". Det er lov å mislike profesjonaliseringen av sjakken, slik en del misliker utviklingen i fotballen. Hvis man tenker på sjakken fremtid og utbredelse her i landet, er det imidlertid ingen tvil om at det er viktig med klubber som virkelig satser. Og det er heller ikke tvil om at det vil styrke norsk sjakk dersom våre beste spillere kan leve av å spille.

Moss' seriegull er en konsekvens av målrettet arbeid gjennom flere år. I 2005 arrangerte klubben NM-finalen for lag, en lett oppvarming til Landsturneringen i 2006. Gjennom dette og fortsatt innsats har klubben opparbeidet et godt samarbeid med flere sponsorer. Dette samarbeidet gjør det mulig å bruke 60-70 000 kroner på en eliteseriesesong. Gratulerer, Moss!

Torbjørn R. Hansen, Silje Bjerke og Torstein Bae

☆ Nytt fra NSF

NM for klubblag 2009

Årets NM for klubblag er tildelt Sjakkehuset, etter at ingen klubber eller kretser ønsket å påta seg arrangementet. Mesterskapet finner sted 23.-25. oktober på Norges Toppidrettsgymnas. For mer informasjon, se invitasjon side 2.

Medlemsnedgang i 2008

NSF endte til slutt på 2498 medlemmer i 2008. Året før var tallet 2521, så det er en liten nedgang. De fleste kretser taper noen medlemmer, men det finnes lyspunkter. Antallet medlemmer i Oslo og Akershus økte fra 711 til 745, og det var også en betydelig økning i Møre og Romsdal.

Her gikk Kristiansund fra 25 til 51 medlemmer i løpet av året – les mer om hva som skjer på Nordmøre på side 32. Største klubb er nå SK 1911 (+12 til 116), fulgt av OSS med 115 (+9), Nordstrand (87, +4), Bergen (80, +10) og Fredriksstad (78, +9). Som man ser gjør de største klubbene det godt, mens mange mindre klubber sliter.

Ny klubb i Kristiansand

Kongen Sjakklubb i Kristiansand har nylig blitt med i forbundet. Klubben kan friste med gode åpningstider: Drop-in hver dag kl 12-20.

☆ Nytt fra USF

NM for jenter 2010

Kristiansand Sjakklubbs Ungdom er tildelt NM for jenter 2010. Mesterskapet planlegges arrangert i februar neste år, med Høgtun kultursenter i Marnadal kommune som spillested.

Nytt lokallag

Geitebukken Ungdomssjakk i Vinje er nytt lokallag i USF. Geitebukken er USFs sjette lokallag i Telemark, de øvrige er Borge, Brattås, Kjørbekkhøgda, Kragerø og Skauen.

Medlemsnedgang i 2008

USF hadde 3948 medlemmer i 2008, mot 4246 medlemmer i 2007. De største kretsene i forbundet er Oslo (1646 medlemmer), Akershus (798), Rogaland (312) og Troms og Nordre Nordland (225). I sistnevnte krets er

Kanebogen SKU i Harstad største lokallag med 98 medlemmer, hvilket er særlig imponerende med tanke på at det er første året med skolesjakk på Kanebogen. De tre klart største lokallagene i USF er Oslo Schaksel-skaps Ungdom (698 medlemmer), NTG Bærum (556) og 1911s Ungdom (522).

Førsteraden nr 1/09

I forbindelse med omlegging av USFs medlemsdatabase, ble det problemer med adressering av blader til de som kun mottar Førsteraden. Dette er medlemmer under 11 år som ikke også er medlemmer i NSF. USF beklager det inntrufne. Blader som har kommet i retur til forbundet har blitt sendt til lokallagene for videre distribusjon.

Vellykket årsmøte og ledertreff i USF

Ungdommens Sjakkeforbunds kombinerte årsmøte og ledertreff ble en vellykket nyvinning. Lederhelgen fant sted i Oslo 28.-29. mars. Tidligere har årsmøtet vært lagt til NM for skolelag, vanligvis med mellom 14 og 25 delegater til stede. Langt flere hadde anledning til å komme i år – hele 36 delegater stilte på lørdagens årsmøte. De aller fleste kretser i landet var representert.

Følgende styre ble valgt:

Leder: Håvard Løvik (Stavanger).

Styremedlemmer: J. Paul Schmidt (Sørum), Øyvind Malin (Alta), Ellisiv Reppen (Nordstrand), Lars Pilø (Ridabu), Maria P. Jacobsen (Vålerenga) og Ellen Ø. Carlsen (Bærum). **Varamedlemmer:** 1. Truls Jørgensen (Kragerø) og 2. Geir Werner (Kampen).

Den største debatten på årsmøtet dreide seg om www.barnesjakk.no, som er USFs planlagte nye nettsted for barn. Det ble vedtatt å bruke midler på et slikt nettsted. Det foreslåtte budsjettet ble også vedtatt, men med noen endringer, den største å bruke mer penger til representasjon.

Det eneste innkomne forslaget til årsmøtet, å forlenge overgangsfristen fra to til fire uker, ble vedtatt.

Søndagens ledertreff ga mange interessante debatter og innspill. Hovedtemaene var rekruttering og pedagogikk. Lars Pilø holdt foredrag om sjakk i skolen, Aage Sivertsen presenterte Kristiansunds storsatsning og enorme medlemsvekst, mens Magnus Monsen fortalte om de over 200 barna på Hafrsfjord skole som spiller sjakk på skolen hver dag. Ellen Ø. Carlsen ga innblikk i hvordan det er å være jente i sjakkmiljøet, generalsekretær Dag Danielsen innledet til debatt om medlemskap i Norges Idrettsforbund, mens dramalærer Catherine Langeland la fram alternative måter å undervise barn på. Et variert program med andre ord!

Flere detaljer kan man lese på www.sjakk.no.

Å ta en Tiviakov

Under turneringene på Gjøvik ved siste årsskiftet kunne man lese at GM Sergei Tiviakov (Nederland) trakk seg etter få runder av Det åpne NM i hurtigsjakk, åpenbart fordi han mente turneringen allerede hadde gått i dass for ham. Han fullførte imidlertid hovedturneringen etter at Det åpne NM var ferdig. (Det ble i rapportene ikke gitt noen nærmere forklaring på avbrekket i Det åpne NM.)

Det reiser følgende spørsmål: Finnes det straffemuligheter for en slik oppførsel? Gult kort, rødt kort som i fotball? Gratis fottur rundt Mjøsa? Delvis tilbakebetaling av startpenger/honorar? (Han var jo invitert også for å kåsere om en yndlingsvariant i siciliansk.)

Eller var det kjøttkakene på Gjøvik som gjorde det vrient? Det fortelles om en norsk spiller på Gausdal (en turnering for mange, mange år siden) som dro hjem etter et par runder med smultringer i protokollen. Han var nemlig dypt misfornøyd med maten...

Vi sjakkspillere er som bekjent et vanskelig folkeferd. Nykkene står i kø, den ene er mer sær enn den andre. Men stort sett holder vi oss sånn noenlunde i skinnen. Ved grove utskielser mener jeg arrangører må få illegge passende straffer, også av allmennpreventive hensyn. Den nederlandske stormester kan jo alltid gå inn i historien med ordtaket: "Å ta en Tiviakov". Men noe bedre ville det vel være å bli husket for analyser av c3-varianten i siciliansk?

Hilsen Øystein Skar, OSS

Ikke en "Tiviakov"!

Ja, det er god sportsånd å fullføre, også i sjakk. I femmilslaget Norge er selve adelsmerket å komme seg til mål. Norges Sjakkforbunds disiplinærreglement sier også at man ikke skal "trekke seg fra turneringer uten å ha innhentet tur-

neringsleders godkjennelse". I praksis er nok bestemmelsen litt sovende, når det å trekke seg ikke i vesentlig grad rammer andre. I sjakk er det alvorlig og blir urettferdig om en spiller trekker seg fra en Bergerturnering (alle mot alle), og det er selvfølgelig også en sak for seg hvis noen har betalt for deltagelsen din.

Seks av stormesterne i festivalen vår på Gjøvik stilte opp i Det åpne NM i hurtigsjakk som ble arrangert midtveis i jubileumsturneringen. De betalte ingen startkontingent, men deltagelsen deres var helt frivillig og ingen del av en avtale. De forsøkte å tjene noen ekstra Euro. Jeg forstår det slik at turneringsledelsen aldri tenkte alvorlig på å straffe Tiviakov fordi han brøt hurtigsjakken etter tre runder, selv om han selvfølgelig kunne ha fått en "reprimande" for ikke å ha gitt turneringsledelsen beskjed før oppsettet av fjerde runde. Europamesteren ble nok ekstra sliten av Bjørnar Byklums sterke behandling på brettet fordi han ellers hadde et travelt program på Gjøvik, med både utmerket sicilianskforedrag og en klokkesimultan i tillegg til turneringen(e). Straffen kunne i så fall kanskje ha vært at han ikke får delta i NVGP-turneringer i Norge det neste året?

Utenlandske sjakkspillere vil nok være ganske uforstående om vi straffer dem fra å trekke seg fra en slik turnering underveis. Ute i verden er det faktisk alminnelig at spillere bare avslutter når de ikke lenger synes de har noe å spille for. Vi kan mislike det, men slik er realiteten både i sjakk og andre kondisjonskrevende idretter. Men en rimelig fottur rundt Mjøsa kunne vi gjerne by på.

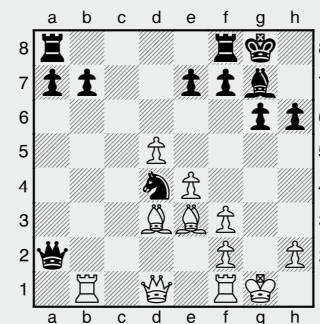
Øystein Brekke
(leder av arrangementskomiteen for Gjøvikfestivalen)

Herr Znosko-Borovskij

Etter forrige sjakkblad innkom en e-post fra (nesten) høyeste hold. I bladet (side 44) står det: "I pressede situasjoner bør dronningen beholdes i en fremskutt posisjon, slik at man forstyrrer motstanderen og begrenser dennes muligheter. Så vidt jeg vet var det russeren Mikhail Shereshevsky som først innså dette."

Til dette bemerker GM Leif Erlend Johannessen: "Akk, her snur en gammel mester seg i graven. Dette er jo bare ett av mange geniale bidrag til sjakkteorien fra den dype tenkeren Znosko-Borovsky!" Johannessen viser til den polske stormesteren Mikhail Krasenkow, som omtaler prinsippet i ChessBase Magazine 68.

Agrest – Bacrot, EM for lag 2001

17...a5 Dette trekket var ikke spilt tidligere. Krasenkow: "Det finnes en lite kjent posisjonell regel, som ble oppdaget av Znosko-Borovskij [...]: Når du har materiell fordel, men motstanderen er foran i utvikling, må du ikke trekke dine aktive brikker tilbake. Dette gjelder selv om de ikke ser ut til å stå trygt. Brikkene må fortsette å stå aktivt, slik at de forhindrer motstanderens manøvrering. I diagramstillingen har imidlertid hvit terrengfordel heller enn utviklingsforsprang [...]. Bare konkrete analyser kan avgjøre om Bacrots trekk er bedre enn det tidligere spilte 17...Da3 18.f4 Dd6 (Krasenkow-Svidler, Polanica 2000)." (NSBs oversettelse) Redaksjonen er imponert over Leif Erlends kunnskaper. Eugene Znosko-Borovskij (1884-1954) var en sterk spiller, men han er mest kjent som en fremragende sjakkforfatter. Blant hans verk er *Kombinasjonens kunst* og *Hvordan spille sluttspill*.

Minneord

Mary Klingen

Så kom den triste melding om at Mary Klingen (1924-2009) døde den 23. mars i år, nær 85 år gammel. I nærmere 35 år var hun en av de ledende, eller den ledende norske, kvinnelige sjakkspiller.

Hun var født og vokste opp på Nord-Frøya, og en gang hennes mor hadde vært i Trondheim hadde hun kjøpt med seg en bygave i form av en sjakkbok til sin unge datter, og dermed ble en livslang interesse og pasjon vekket.

Først i 1951 kom hun med i det organiserte sjakkliv, og allerede året etter ble hun først nr. 2 i Osломesterskapets dameklasse for deretter å gå helt til topps i Norgesmesterskapet. Norgesmester for damer ble hun også i 1954 og 1955.

Hun var først medlem i "Akers Mek. verksteds sjakkklubb", deretter i "Sinsen Sjakklubb" og da denne ble nedlagt, i "Sjakklubben Stjernen", der hun ble æresmedlem i 1983, og der hun var en respektert motstander og frofast deltaker i klubbturneringene.

Året 1980 kan sies å representere et skille i norsk kvinnesjakk. Da arrangerte SK Stjernen, med Mary som en av de sentrale aktører både som spiller og organisator, en kvinneturnering på Hotel Norum i Oslo. Sjøl om nær en tredel av deltakerne var fra Sverige og Danmark, samlet den til alles overraskelse hele 41 jenter/kvinner, og blant disse mange yngre som senere skulle prege norsk kvinnesjakk. Denne turneringen var nok også foranledningen til at Norge i 1982 for første gang stilte med kvinnelag i sjakk-OL, naturligvis med Mary på 1. bord.

Det var også i 1980 at Mary vant klasse 2 i Landsturneringen med 8 poeng av 9, og ble dermed den første kvinne

som gikk til topps i en åpen klasse i NM.

I seks-lands-kampene (Norden + Tyskland) som ble arrangert med kvinne- og juniorbord på 1970

og 80-tallet, hadde Mary nærmest klippekort på kvinnebordet. Hun representerte Norge også i flere soneturneringer. I tillegg ble hun internasjonal mester i postsjakk, og det var før datamaskinenes tid, og tilgangen på teoribøker var nok heller ikke den beste. Utvilsomt hadde hun en gang potensial til å nå opp på internasjonalt nivå som spiller, men med all respekt for Nord-Frøya, det beste arnested for en sjakkmeister var det neppe. I tillegg må det nevnes at hun hele sitt liv var yrkesaktiv og familiemor.

Svein Johannessen sa en gang om verdensmester Karpov at "om han hadde vært født i Norge, så hadde han ikke vært stormester en gang." Og hvordan det hadde gått med Mary som sjakkspiller om hun hadde vært født i Sovjet, får vi aldri vite.

Hun var utdannet innen regnskap og økonomi, noe Norges Sjakkforbund nøytt godt av ved at hun i flere perioder skjøttet kasserervervet. Da NSF og NSFU (USF) opprettet et felles kontor i 1979 ble hun ansatt som kontorleder og var dermed NSF's første fast ansatte. Ansettelsen varte i ett år, men i den påfølgende perioden fortsatte hun som forbundets regnskapsfører uten vederlag.

De tre fremste i uttagningsturneringen til OL i Luzern i 1982, Mary Klingen (i midten), Ingrid Dabl (til venstre) og Trude Birkestrand.

Jeg var på denne tiden visepresident i NSF og hadde dermed gleden av å samarbeide nært med Mary i to år, et samarbeid som var lærerikt og givende.

Norsk sjakk står i takknemlighetsgjeld til Mary Klingen for alt hun har bidratt med som spiller, som tillitsvalgt på alle nivåer, og som menneske. Hun ble tildelt Norges Sjakkforbunds hederstegn i gull i 1978.

Johs. R. Kjekken

Les også Hans Olav Lahlums minneord for Mary Klingen på www.bergensjakk.no/klingen.htm

Dødsfall

Trygve Enersen (Fribonden) og Sigurd Stene (Moss) har gått bort. Vi lyser fred over deres minne.

Sjakk og krig

Av Jesper Hall

Den gråhårede mannen i tweeddressen lente seg fram over bordet i togrestauranten og sa: "Hva er sjakk, egentlig?" Å nei, ikke igjen, tenkte jeg, mens jeg brettet sammen reisesjakkbrettet jeg brukte til å forberede et parti i det svenske lagmesterskapet. Et øyeblikk tenkte jeg på alle gangene det spørsmålet var blitt stilt, alle gangene svaret var blitt dratt ut til et øhhh..., alle gangene jeg hadde følt meg forpliktet til å svare, selv om jeg visste jeg ville tale for døve ører uansett, alle gangene jeg hadde prøvd å se i øynene på den andre hva han eller hun ville høre: Sport, kunst, spill eller matematikk?

I stedet for å fortsette å lide, smilte jeg så bredt jeg kunne og sa: "Sjakk er sjakk."

Mannen så spørrende på meg og lente seg tilbake mot den polstrede stolryggen. "Så vidt jeg har forstått er sjakk en måte å trene krig på."

Aha, den militære typen, tenkte jeg.

Uvanlig, men det forekommer av og til. Jeg pustet dypt og begynte å fortelle om sjakk fra dette perspektivet.

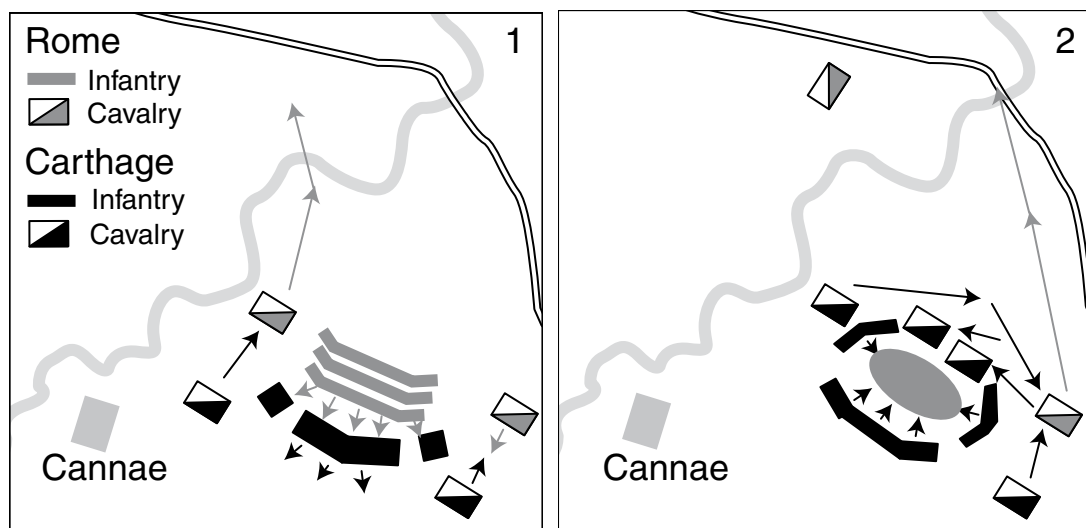
"Det stemmer, sjakk er en miniatyrversjon av et slag mellom to krigende makter. Man mener at sjakk ble oppfunnet i India på 600-tallet under navnet *Tsjaturanga*, som betyr hær. Helt fra begynnelsen ble sjakk sett på som en direkte reproduksjon av krig, og både navnene på brikkene, deres bevegelsesmåter og funksjoner stammet fra militæret. Målet var å trene offiserer og hærførere i kunsten å lede slag. Etter som årene gikk fikk noen av brikkene mer sivile navn, slik som løper og dronning. Likevel har sjakk fortsatt å være en metafor for krig, ikke minst for å vise kampen mellom det gode og det onde", fortalte jeg nesten uten å trekke pusten.

"Men hvor like er strategiene for sjakk og krig, og har de to fenomenene påvirket hverandre?" spurte mannen.

Nå ble jeg forvirret. Mannens øyne lyste, og han virket for interessert og sta til å godta et standard svar. Spørsmålene hans følte også veldig relevante, så jeg bestemte meg for å fortelle ham historien som, så vidt jeg vet, viser de mest opplagte sammenhengene mellom sjakk og krigføring.

"Rolf Martens ble svensk mester i 1967, men sluttet å spille noen år senere. Han var borte fra sjakkmiljøet i ti år, før han gjorde comeback i det svenske lunsjakkmesterskapet i 1984, der han ble nummer tre. Det var imidlertid ikke resultatet som vakte mest oppsikt, men måten han oppnådde det på. Han presenterte et komplett repertoar med åpninger som aldri var spilt tidligere, og som ga de andre toppspillerne en god latter inntil de selv ble konfrontert med dem over brettet. Én etter én måtte de gi seg, og selv i etteranalysene viste åpningene seg vanskelige å knekke, til tross for at de så merkelige ut.

For Martens startet det hele i hans

Figur 1. Slaget ved Cannae

ungdom, da han ble fascinert av slaget ved Cannae, 216 f. Kr., der karthagerne under general Hannibals ledelse ydmyket romerne med en briljant utført strategi.”

Nå var jeg virkelig i gang. Jeg snappet til meg en serviett og begynte å tegne slaget.

(Se figur 1, forrige side)

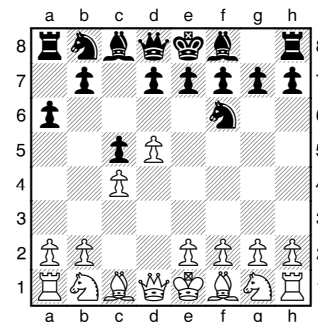
”Hannibal hadde marsjert rundt Middelhavet og over alpeene, med tropper, elefanter og alt annet, for å angripe romerne nordfra. Steg for steg presset han seg ned gjennom Italia og tvang fram en direkte konfrontasjon da han okkuperte en av romernes viktigste befestninger i Cannae. 70 000 romerske legionærer var stilt opp på slettene ved Adriaterhavet foran Hannibals flerkulturelle armé på 23 000 mann. Men Hannibal hadde et trumfkort: Et infanteri av numidiske spydkastere. Han samlet de fleste av disse på venstre side av slagmarken. Hannibal tillot romerne å marsjere inn i sentrum ved å trekke tilbake sine sentrale menn som i stedet dannet en halvsirkel. Samtidig angrep de numidiske krigerne på den venstre fløyen og slo raskt gjennom. De kunne så ri rundt den romerske hæren og hjelpe det mindre fremgangsrike infanteriet

på den andre flanken. Romerne var fullstendig omringet og en brutal massakre begynte.

Rolf Martens oppfant Kamchatkagambiten i 1962 og utviklet en generell teori for svarts spill i denne åpningen i 1984. Teorien viste seg å ligne på slaget ved Cannae. Martens syntes det var morsomt å formulere noen teorier, Cannae-teoriene, til slagets 2200-årsjubileum i august 1985. Disse teoriene inneholder essensen av skolen Martens kaller det Ultra-Hyper-Moderne Motangrepet (UHMA) for svart.”

Den gråhårede mannen så ikke ut til å ha noen problemer med å henge med da jeg forklarte slaget, så jeg tok derfor opp sjakkbrettet og viste åpningen det dreide seg om:

1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 a6

”Som du ser har svart latt hvit ta terreng i sentrum. Til gjengjeld ønsker svart å storme dronningfløyen og i forlengelsen av dette underminere hvits offensiv. Trekkene som vil legge press på hvit er b7-b5 og e7-e6 – en måte å ta i bruk Hannibals knipetangmanøver i sjakk.”

Da jeg hadde kommet hit, innså jeg at min samtalepartner antagelig ikke ante hva jeg pratet om. Men samtalen tok en overraskende vending da mannen sa med et underfundig smil:

”Slik jeg ser det utførte Hannibal en taktisk kombinasjon, men Romas forsvarsstrateg Quintos Fabius Maximus, også kalt ’forsinkerer’, utspilte ham posisjonelt.”

Jeg ble så overrasket at jeg ikke rakk å svare før mannen hadde brettet ut sin egen serviett, tatt pennen fra hånden min og begynt å tegne hva han mente.

(Se figur 2)

”Du skjønner, krigsstrategen Carl Von Clausewitz har sagt at ’taktikk handler om hvordan du vinner slaget, strategi er hvordan du gjennom slag vinner krigen’”, fortsatte han. ”Utsagnet har sitt fundament i de følgende historiske fakta: Etter slaget i Cannae gjorde

Hannibal en avgjørende feil. Han brukte ikke fordelene sin til å angripe Roma. I stedet ønsket han at romerne skulle gå med på en fredsavtale, slik at han kunne dra tilbake til Karthago og de to stormaktene kunne leve i fred, side ved side. De rystede romerne ønsket ikke denne typen fred, men var smarte nok til ikke å utfordre Hannibal direkte. I stedet lagde de en langtidsplan som var basert på noen sporadiske trefninger med Hannibal for å svekke han, mens romerne sendte tropper til Afrika for å angripe karthagerne på deres egen hjemmebane. Hannibal måtte sende mange menn hjem og hæren hans i Europa ble mer og mer svekket. Romerne fortsatte sin utmattelseskrig i 14 år. Til slutt måtte hele Hannibals hær forlate den italienske halvøya for å dra tilbake til Afrika. Der stod det avgjørende slaget i Zama 202 f. Kr. Til tross for de svekkede karthagenske troppene og Hannibals høye alder, ble det et tøft slag. I det avgjørende øyeblikket manøvrerte den romerske hærføreren Scipio sine styrker til seier.

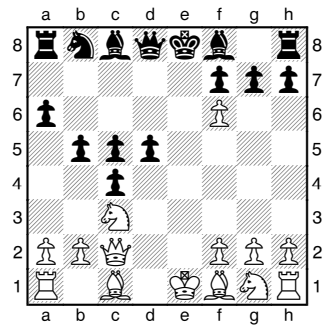
Du får unnskyldte. Krigføring er det jeg har beskjeftiget meg med siden jeg ble pensjonert som offiser i den svenske hæren. Denne Martens, hadde han andre slag som han brukte teoriene sine på?”

Jeg innså at samtalen langt fra var over. Jeg tok pappkrusene våre og gikk for å hente mer kaffe. Da jeg kom tilbake, sa jeg: ”Ja, Martens har en sidevariant av Kamchatkaen, som han kaller Stalingradgambit. Jeg vet faktisk ikke hvorfor, men den er i hvert fall slik”, sa jeg og utførte trekkene på lomme-sjakkbrettet.

”Vent”, sa mannen plutselig. Han løp til disken i togrestauranten og tok en hel haug med servietter. Da han kom tilbake gjorde han seg klar med pennen for å tegne opp brikkenes bevegelser.

”Stalingradgambiten oppstår etter de følgende trekkene”, sa jeg.

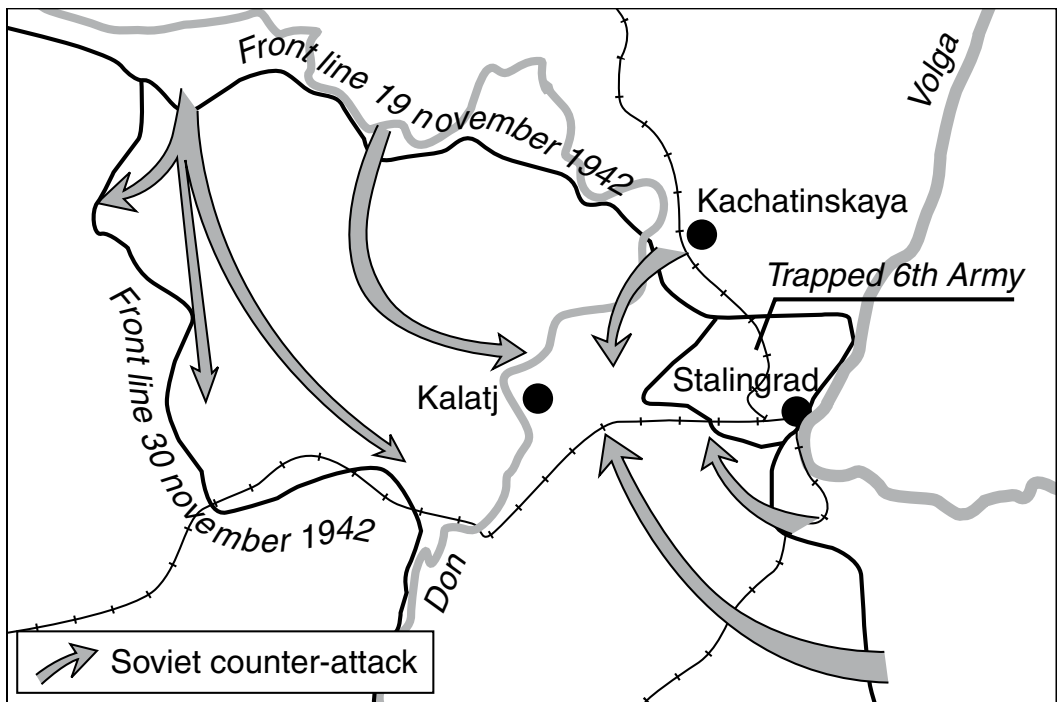
1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 a6 4.Sc3 b5 5.Dc2 e6 6.e4 exd5 7.e5 dxc4 8.exf6 d5

Den gamle offiseren kikket på sjakkbrettet og begynte å tegne.

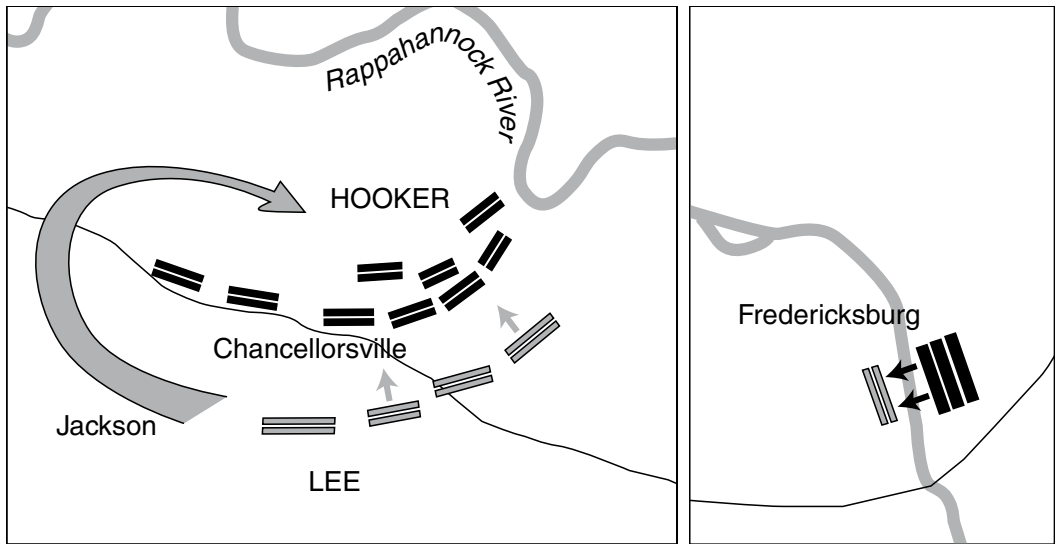
(Se figur 3)

”Hmm, ikke dårlig”, sa han. ”I grove trekk var det slik at russerne først angrep tyskerne på den høyre flanken, der det var noen rumenske tropper. Dét må være bondeframstøtene på dronningfløyen. Etter dette fulgte de opp med et angrep på den venstre flanken. Det er antagelig 5...e6. Da hadde russerne et mer eller mindre avgjørende grep om begge fløyer, og kunne

Figur 3. Slaget ved Stalingrad.

Figur 4. Slaget ved Chancellorsville.

omringe general Paulus' tyske hær. Jeg tror 6...exd5 må være selve gjenerobringen av Stalingrad. Og har ikke svart det dere sjakkspillere kaller mer terreng og et sterkt grep om sentrum? Det var også slik at russerne måtte betale en høy pris. Slaget var et av de blodigste i andre verdenskrig. Jeg antar at springerofferet er et symbol på dette.”

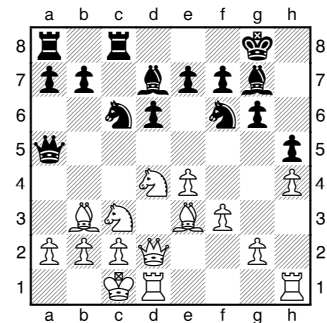
Før toget hadde nådd min stasjon hadde vi prøvd å finne andre paralleller mellom sjakkåpninger og berømte slag. Jeg utførte trekk på lommebrettet, mens offiseren tegnet på serviettene. Vi lette i samarbeid, men klarte ikke finne noen så påfallende eksempler som de overnevnte. Det beste forsøket var antagelig sammenligningen mellom slaget ved Chancellorsville i 1863 og dragevarianten i siciliansk.

(Se figur 4)

Offiseren forklarte at begivenhetene forløp slik:
 ”Området der de fleste viktige slagene i den amerikanske borgerkrigen fant sted, var mellom hovedstedene Washington og Richmond. Sørstatene hadde en

dyktig general i Robert E. Lee, som vant mange slag. Det mest berømte fant sted ved elven Rappahannock. En 135 000 mann stor hær fra nord utfordret Lees sørstatshær bestående av 60 000 menn. Slaget utspilte seg i området mellom landsbyene Chancellorsville og Fredericksburg. Hæren fra nord presset på nedover elven mot begge landsbyene som sørstatene kontrollerte. Siden Lee hadde en klart mindre hær, risikerte han å bli klemt fra to retninger. Han bestemte seg for å la en mindre gruppe stå i mot så godt de kunne i Fredericksburg, mens hans mest betrodde general, Thomas 'Stonewall' (!) Jackson, ble beordret til å ta nesten halve hæren sin på en lang flankemanøver til venstre. Da dette var gjennomført, koordinerte Lee og Jackson sine styrker, og etter to dager der slagene bølget fram og tilbake ble styrkene fra nord tvunget tilbake.”

Nå var det min tur til å utfylle:
 ”Med litt godvilje kan dette sammenlignes med for eksempel den følgende stillingen i dragen:

Svart har bestemt seg for å la kongen mer eller mindre seile sin egen sjø. I stedet ønsker svart å angripe hvit på den andre flanken, med kryssild fra løperen, tårnet og dronningen.”

Offiseren var fornøyd, og tilføyde at i krigshåndbøkene brukes slaget ved Chancellorsville som eksempel på hvor viktig det er at styrkene holder høy hastighet og er mobile. Hvis du kan handle slik at motstanderen din ikke greier å holde følge, tilriver du deg initiativet og kan nedkjempes motstanderen din nesten uten kamp. Dette krigsforløpet er noe jeg gjenkjenner selv, gjennom bitter erfaring som hvit i dragevarianten.

Mens jeg skyndte meg vekk fra togstasjonen med lommene fulle av

nedskriblede servietter, kunne jeg ikke fri meg fra tanken om at sjakk og krig, deres planer, manøvre og små operasjoner, var tett knyttet sammen.

Vel hjemme dro jeg rett til biblioteket for å fordype meg i krigens ABC. Det viste seg at sjakk og krigføring, på en nesten grusom måte, har gått hånd i hånd gjennom historien og til i dag.

Den direkte strategien er den klassiske krigføringen, basert på å samle troppene mot motstanderens hovedstyrke. Slaget skjer på et begrenset område med vekslende offensive og defensive operasjoner. Denne strategien nådde sitt høydepunkt med Napoleon på begynnelsen av 1800-tallet. Han introduserte kolonnesystemet, med grupperinger i dybden isteden for på linje. Napoleon fikk tropper til å jobbe som sjakkbrikker gjennom å angripe utvalgte punkter i motstanderens leir, det såkalte "Grande Batairie". Hovedproblemet var koordinasjonen, noe amatørsjakkspilleren Napoleon taklet best i begynnelsen. Til slutt måtte han gi seg, da motstanderne hadde kopiert stilen hans og styrken til de større hærene ble merkbar. Jeg ser en opplagt parallell mellom den direkte strategien og den kombinatoriske angrepssjakken som nådde sin topp omtrent 50 år etter Napoleon med Adolf Anderssen og Paul Morphy. Napoleon var forresten en mester i å oppnå en fordelaktig stilling før slaget i det hele tatt hadde begynt, gjennom rask manøvrering av troppene. Man kan si at han bygde opp sine kombinasjoner på en forbilledlig måte.

På begynnelsen av 1900-tallet begynte tiden å renne ut for den direkte strategien, da fokuset hadde skiftet til tekniske nyvinninger. En ny epoke begynte. Krigføringskunsten gikk over i sin manøvreringsperiode, noe som ble gjenspeilet i de sterke posisjonelle spillerne som nå dominerte, slik som

Akiba Rubinstein og Jose Raul Capablanca. *Den indirekte strategien* retter seg mot motstanderens svakheter for å fremkalle en kollaps av hele systemet. Ideen er å utvide slagmarken og tvinge motstanderen til å spre sine styrker. Så retter du deg inn mot de svake punktene som har blitt synlige. I tillegg er en sentral idé å unngå motstanderens hovedstyrke, og å overraske og forlede slik at motstanderens styrker blir spredt. Til slutt setter man styrkene sine inn mot det svakeste punktet. Den britiske kapteinen Basil Liddell Hart utviklet en slik strategi mot slutten av første verdenskrig, da vestfronten til slutt løste seg opp. Stridsvogner støttet av fly ble brukt til å forfølge de tyske styrkene da de trakk seg tilbake. Man kan si at Steinitz' klassiske regler for sjakk er basert på både den direkte og

indirekte strategi. Men krigføringskunsten har tatt ett skritt videre siden den gang, og har ikke sjakk også det? For eksempel har jeg alltid synes det er vanskelig å forklare dynamikken bak pinnsvinsystemet med Steinitz' konsepter. I følge hans regler gir man bare motstanderen sin mange fordeler. Likevel er systemet utvilsomt fullt spillbart. Grunnen er antagelig at åpningen minner om moderne krigføring – geriljakrig.

Spanjolene brukte geriljastrategi mot Napoleon tidlig på 1800-tallet. Langt senere brukte også den kinesiske lederen Mao Zedong denne strategien. I Kina på 1930- og 40-tallet var det sjelden slag mellom hærer av samme styrke. Det var derfor viktig å forsvare seg dynamisk, slik at man kunne stå i mot med færrest mulig soldater og slå tilbake med

størst mulig styrke. Dette gjorde man med en sentripetal tilbaketrekning, der troppene omgrupperes mens de trekker seg tilbake, for så å angripe. Med en slik strategi må du være forberedt på en langvarig krig med store ofre og mye manøvrering. General Giap stod for det mest påfallende eksempelet under Vietnamkrigen. Mao formulerte reglene på 30-tallet, bare et par tiår før ideene oppstod i sjakk.

Da jeg hadde kommet så langt i mine studier om utviklingen i krigføring, følte jeg meg sikker på at noen teoretikere måtte ha anvendt Maos ideer på sjakk. Jeg hadde også en mistanke om hvem som kunne vite noe om dette – og det gjorde selvfølgelig Rolf Martens. Dagen etter satt jeg med et konsept fra 1969 skrevet av den sterke svenske spilleren Sven Platzack. I løpet av åtte sider introduserte han en ny måte å tenke på, basert på Maos ideer. Men selv om noen av elementene var nye i forhold til Steinitz, kunne jeg ikke se et brukbart system å basere spillet mitt på, til

tross for at det var noen små forbedringer fra Steinitz' tanker. Antagelig følte jeg det slik fordi dagens krigføring ikke så enkelt lar seg overføre til sjakk. Hovedgrunnen er tekniske nyvinninger. Da rifler og pistoler gjorde sine inntog, forandret de ikke krigføringen nevneverdig, og dermed forble parallellen til sjakk relevant. Men det neste steget, da flyvåpen ble tatt i bruk mot slutten av første verdenskrig, var mer radikalt. En ny sjakkbrikke ble introdusert til krigens sjakkbrett, og den overskygget alle de andre i rekkevidde og effektivitet.

Sjakken måtte ta et valg – å følge denne utviklingen eller ikke. Capablanca foreslo på denne tiden at en *overlord* burde bli lagt til for begge parter. Overlorden skulle være en brikke som beveget seg som både dronningen og springeren, og den ville dermed være nesten like sterk som flyvåpen. Et annet alternativ ble

introdusert like før andre verdenskrig, med et hundrefelts sjakkbrett med to nye brikker som ganske enkelt ble kalt flyet og stridsvognen. De nye brikkene kombinerte bevegelsene til henholdsvis løper og springer og tårn og springer. Men sjakken var for tradisjonsbundet til at noen av disse forandringene fikk gjennomslag. I stedet har det eksistert en subkultur i sjakk der moderne ideer har blitt testet ut. En av disse er "sjokk", der man spiller to på lag, en med svart og en med hvit. Når du tar en brikke fra motstanderen din, gir du den til din medspiller som kan plassere brikken hvor som helst på sitt brett. Dette er den typen sjakk som minner meg mest om et angrep fra luften. Et annet nesten skremmende eksempel på hvordan sjakk kan kopiere virkeligheten kom jeg over i klubben min, der to juniorer spilte "bombsjakk". Begge spillerne valgte ett felt på brettet før partiet, uten å fortelle motstanderen hvilket. Hvis den andre spilleren satte en brikke på dette feltet, tapte han eller hun umiddelbart.

Men selv om vanlig sjakk har holdt seg til tradisjonen, skjer det fortsatt forandringer som kan sammenlignes med dagens krigføring. Trenden er for eksempel at computere spiller en stadig større rolle i begge disiplinene. Informasjon fra satellitter, rekognoseringsfly og andre observasjonskilder kan bli analysert lynraskt og bestemme hvor et angrep bør rettes for å være mest mulig effektivt. Og datamaskinen kan selvfølgelig presist regne ut raketters treffpunkt. Dette ligner utvilsomt på den eneste alternative formen for sjakk som i dag forekommer på et høyt nivå, nemlig advanced chess, der spillerne har tilgang til datamaskins åpningsbibliotek og et analyseverktøy.

Kanskje vil det også være mulig å dele erfaringer fra strategier i fremtiden. Bare for en uke siden underviste jeg en time om hvordan Kasparov startet initiativets tidsalder i sjakk. Mens jeg

skrev denne artikkelen og samtidig leste den svenske hærens forskrifter for 1994 ble jeg forbløffet over å finne en doktrine som var et nesten perfekt sammendrag av slik jeg hadde forklart Kasparovs spill:

"Det som er viktig i krig er å definere hva du ønsker å oppnå og så bruke dine ressurser til å ta affære. Du tar affære ved å ta og holde på initiativet. Dette betyr at du må ha mot til å ta de risikoene dette innebærer. Hovedpoenget er å ha en klar plan og strategisk mobilitet." (Deres kursiv.)

Rett før jeg sa adjø til offiseren på toget sa han at han var glad for å ha fått et så grundig svar på spørsmålet om sjakk og krigføring. Han forklarte at han hadde tenkt til å sende et brev til det svenske forsvarsdepartementet der han ville foreslå å innlemme sjakk i utdannelsen på militærskolen. Han smilte da han sa dette, så jeg tviler på om han virkelig kom til å gjøre det. For meg personlig hadde møtet vårt oppklart minst to ting. For det første vil jeg fortsette å studere krigshistorie for å prøve å finne nye paralleller til sjakk. For det andre er jeg veldig glad for at sjakk er sjakk, og ingenting annet. For i alle disse planene, kombinasjonene og ofrene som forførte meg i bøkene om krigføringskunst, er sjakkbrikkene byttet ut med kjøtt og blod – noe som er lett å glemme når mennesker blir redusert til brikker og blir del av en overordnet strategi.

Artikkelen ble opprinnelig publisert på engelsk i New in Chess 5/2002, og er her oversatt til norsk av Silje Bjerke.

Trebrikker

Flotte trebrikker til klubber og privatpersoner. Kan brukes i alle typer turneringer. Nesten prikklike de klassiske Staunton-brikkene.

Kongehøyde: 9,8 cm

Pris: kr. 195,-

Tøypose

til å ha et sett brikker i

Meget pen og praktisk tøypose med USF-logo. Passer både for lokallag og privatpersoner. Finnes i lilla.

Pris: kr. 20,-

Plastbrett

Rullebrett i plast og tøy. Krøller lite. Brune og hvite ruter, med koordinater. Veldig fint til skolesjakk.

Størrelse: 50x50 cm

Pris: kr. 25,-

Bestillinger sendes til:

Sjakkkontoret
Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
E-post: sjakkfor@online.no
Telefon: 22 15 12 41

Eliteserien 2008/2009:

Moss is boss

"Moss har bare ett eliteserielag, og i morgen blir vi mestere!" utbasunerte lagleder Paul Johansen da håndballaget Herulf på lørdagen tapte og mistet sine sjanser til opprykk fra 1. divisjon. Til slutt skulle Johansen få rett i sine spådommer, men avslutningen ble mer spennende enn mossingene satte pris på.

Av Torstein Bae

Før siste spillehelg hadde Moss kun avgitt ett lagpoeng. Riktignok var overraskelseslaget Bergens kun ett poeng bak, men ingen kunne helt tro at Bergens skulle bli seriemester. Kanskje måtte Oslo Schakselskap (OSS) regnes som hardeste konkurrent, selv om de hadde tapt to kamper? Men å ta inn tre poeng måtte være for mye selv for OSS. Bare se på laget til Moss: Norgesmester Elsness, GM Kveinys og GM Miezis, stortalentene Thomassen og Forså og IM Haugli på sistebord!

Til toppoppgjøret mot Bergens i sjuende runde stilte imidlertid Moss uten doktor Elsness, som slet med dårlig mage (selv leger blir syke). Mosselaget var fortsatt sterkt, men tross alt litt svekket av norgesmesterens forfall. Bergens grep begjærlig sjansen, og kjempet seg til uavgjort. Dagen etter var Elsness tilbake på laget og mossetoget tilbake på sporet: Med seier 4,5-1,5 mot Oslo Vest var seriemesterskapet nesten avgjort. Nesten...

Moss' vinnerlag. Foran fra venstre: Petter Haugli, Espen Forså, Aloyzas Kveinys og Frode Elsness. Rekke to fra venstre: Normunds Miezis og Joachim Thomassen. Bak: Paul Johansen. Også Anders Hagen og Gunnar Stray spilte for Moss denne sesongen.

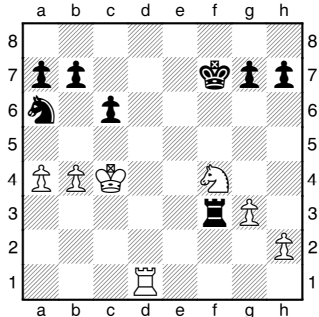
Spenning til siste slutt

Siste rundes toppoppgjør var de to kampene Moss - 1911 og Bergens - OSS. Tross en fin seier til Katrine Tjølven over Kristian Trygstad på fjerdebordet, hadde "selskapet" god kontroll i sin kamp. På andrebordet vant Jon Ludvig Hammer mot solide Eirik Gullaksen. Hammer tok dermed (etter tre innledende remiser) sin sjette strake seier i eliteserien. Hammer virkelig fryktelig sterk om dagen. Mon tro om han ikke kan utvide seiersrekken ytterligere når neste sesong starter i november. Oslo Schakselskaps seier mot Bergens satte Moss under et visst press. Siden OSS sto med klart flest individuelle poeng, måtte østfoldingene klare uavgjort mot 1911. På papiret en kurant oppgave, men det ble raskt klart at kampen ville bli en jevn affære. Riktignok

vant Joachim Thomassen greit mot Silje Bjerke, men Helsingfors utlignet gjennom å påføre Petter Haugli hans første tap for sesongen. På første- og tredjebord ble det uten særlig dramatik remis i oppgjørene Torbjørn Hansen mot Frode Elsness og Frode Urkedal mot Aloyzas Kveinys.

Stillingen var dermed 2-2 med to partier igjen: Espen Forså mot Johannes Kvisla og Normunds Miezis mot undertegnede. Forså hadde et minimalt overtak i sitt parti, men remis var uten tvil det mest sannsynlige resultatet. I det andre partiet hadde jeg overraskende fått opp en fordelaktig stilling. Hvis Miezis tapte ville det etter alt å dømme bety seriegull til OSS, mens remis ville innebære Østfolds første seriemesterskap.

Normunds Miezis – Torstein Bae

32...Ke7? Hvit har mistet en bonde, men truer nå å trenge inn på sjuenderaden. 32...Te3! gir forsvaret mot dette (33.Td7+ Te7), samtidig som svart truer Te4+. Partiet er på ingen måte over, men det er klart at Miezis hadde fått jobbe for remis. Hvorfor fant jeg ikke det riktige trekket? Det har nok å gjøre med at min motstander er en høyt ratet stormester, og at jeg derfor var fornøyd med remis. Sagt på en annen måte: Hvis jeg hadde møtt en svakere spiller, hadde jeg neppe forsonet meg med at det ikke fantes noe bedre enn remistrekket 32...Ke7. Når jeg underviser i sjakk gjenstar jeg til det kjedsommelige: Ikke tenk på hvem du spiller mot, bare spill så godt du kan! Men å gjøre det selv er ikke enkelt.

33.Te1+ Nå er det remis på direkten.
33...Kd7 Bedre er ikke 33...Kf6

34.Sh5+ Kf7 35.Td1 eller 33...Kf7 34.Se6.

34.Td1+ Ke7 34...Kc8 er ikke å anbefale på grunn av 35.Se6 med mattrussel.

35.Te1+ Kd7 **36.Td1+ Ke7**
37.Te1+ 1/2-1/2

Seiersglede

Dermed kunne Espen Forså tilby remis, hvilket Kvisla aksepterte. Seriegull til Moss! Det var hyggelig å se gleden seieren førte til blant mossespillerne og klubbens leder Espen Andersen. En ny seier til OSS ville neppe ført til de helt store jubelscener hos osloklubben. Dét er ikke det minste rart med tanke på hvor mange titler som har funnet sitt hvilested i Bogstadveien, men det er nå likevel fint med en virkelig lykkelig vinner. Hyggelig var det også å se en gledesstrålende Kveinys etter at seieren var i boks. En del synes å anta at innleide spillere ikke har noen klubbfølelse, men slik er det altså ikke.

Etter sigende valgte OSS å spille uten GM Leif Erlend Johannessen i første rundes kamp mot Porsgrunn for at Jon Ludvig Hammer skulle få møte GM Kjetil Lie og dermed ha sjansen til å ta en GM-norm. OSS tapte kampen mot Porsgrunn, og Hammer ble stormester lenge før sesongen var avsluttet. I ettertid kan det vel

Eliteserien 2008-2009

1. Moss	6 3 0	33.5	15
2. Oslo Schakselkap	7 0 2	38.0	14
3. Porsgrunn	5 3 1	31.0	13
4. Bergens	4 4 1	30.0	12
5. SK 1911	4 3 2	32.5	11
6. Akademisk	4 0 5	27.5	8
7. Oslo Vest	3 1 5	23.0	7
8. Asker	1 2 6	18.5	4
9. Team Bjørnsen	1 2 6	17.5	4
10. Trondheim	0 2 7	18.5	2

derfor sies at det ikke var så vellykket å spille uten Johannessen, men OSS var klar over risikoen, og prioriterte altså normsjanser fremfor lagets sjanser. Det må selvfølgelig klubben få lov til, men det vitner om en noe blasert holdning til seriemesterskapet.

Sølvet gikk til OSS, som avsluttet sesongen sterkt. Som vinner av fjorårets NM for klubblag, blir det OSS som slår følge med Moss til årets europacup for klubblag. Bronsen gikk til Porsgrunn, som ikke var merkbart preget av at IM Magne Sagafos synes å ha lagt sjakken på hylla. Det var flere grunner til dette: Brødrene Lie scoret tungt på toppbordene, Hans Olav Lahlum forsvarte seg med bravur mot sterk motstand (ni remiser!) og unge Anders Hobber sanket mange poeng på sistebordet. Endelig må også Bergens nevnes blant topplagene, selv om medaljen glapp. Uten Roy Fyllingen kunne man forvente at Bergens skulle få problemer mot en god del lag, men tapet i siste runde var faktisk Bergens' eneste. Primus motor Eirik Gullaksen trekker frem 8 av 9 på sistebord som en hovedgrunn til suksessen – et nytt eksempel på at det er like viktig med et godt sjettebord som et godt førstebord. Sterke spillere på de lavere bordene er utvilsomt også en stor del av Moss' suksessformel, slik det i alle år har vært en hovedgrunn til OSS' dominans.

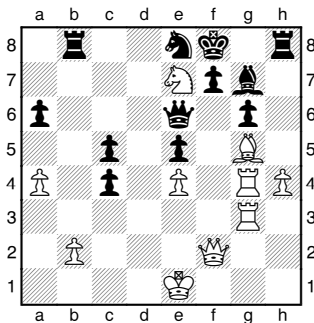

To viktige mossespillere: Normunds Miezis og Aloyzas Kveinys

Jevnt i bunn

I bunn av tabellen var det Trondheim og Team Bjørnsen som lå dårligst an for de tre siste rundene. Asker kunne imidlertid heller ikke føle seg trygge, særlig med tanke på at de skulle møte OSS og Porsgrunn i de to siste rundene. Oppgjøret mot Akademisk i runde sju burde derimot kunne vinnes, og særlig når Asker for første gang denne sesongen fikk med GM Berge Østenstad. Østenstad leverte varene med remis mot Rune Djurhuus, men til ingen nytte: Akademisk vant kampen 3,5-2,5. Akademisk hadde for øvrig en god sesong, mye takket være Trond Thorstensen. Med 7 av 9 og ratingprestasjon på hele 2469 viste 37-åringen at han har et stort potensiale. Mot Asker avgjorde han med seier mot NSF-presidenten.

Thorstensen – Jøran Aulin-Jansson

7 av 9 poeng: Trond Thorstensen, Akademisk

Avgjørende parti: Tisdall - K. Lie 1-0

32.Sxg6+! Hvits beste trekk. Etter 32.Dxc5 Sd6 er det svart som har størst grunn til å håpe på fordel.

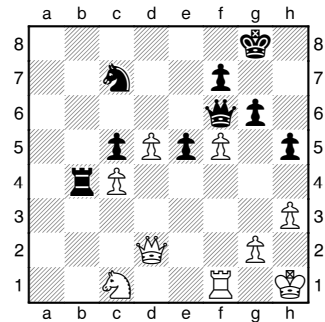
32...Dxg6 33.Le7+ Kxe7 34.Txg6 fxf6 35.Dxc5+ Hvit vant dronningen, men måtte til gjengjeld gi fra seg løper, springer og tårn. Etter 35...Kd8 36.Txg6 Lf6 har hvit neppe noe bedre enn remis med 37.Dd5+ Ke7 38.Dc5+ og så videre. Aulin-Jansson plasserer imidlertid kongen på et mindre heldig sted.

35...Kf7?? 36.Da7+ Hvit vinner tårnet på b8. Svart ga opp. **1-0**

Asker i trøbbel

Dagen etter ble Asker smadret av sin gamle erkerival Oslo Schakselskap med hele 5,5-0,5. Det så slett ikke lyst ut for askerbøringene, men i siste runde viste de endelig at Asker hører hjemme i toppdivisjonen også neste sesong. Det er ikke dumt å ha spillere på laget som har vært i pressede situasjoner tidligere, og som vet noe om å prestere når det virkelig gjelder.

Jonathan Tisdall – Kjetil A. Lie

31.d6! Se6 Andre springertrekk duger ikke, for eksempel 31...Sa6 32.d7 med vunnet stilling for hvit. Lies trekk ser derimot ut til å være riktig så godt: Springerens kan ikke slås siden tårnet på f1 "henger", og 32.d7 er ikke farlig på grunn av det enkle 32...gxf5. Tisdall har imidlertid et kanontrekk på lur.

32.fxe6! Likevel! Svart får slå tårnet, men til gjengjeld får hvit et par fryktelige fribønder.

32...Dxf1+ 33.Kh2 Df6 Noe bedre finnes ikke, for eksempel 33...fxe6 34.d7 og hvit får ny dronning.

34.e7! Med vinstilling for hvit. Svarts tårn er ingen match for hvits springer og bønder.

34...Tb8 35.Se2 h4 36.Dd5 Kh7 37.Dxc5 Tb2 38.e8D Txe2 Lie truer nå Df4+ fulgt av Te1+ med remisgjelder. Tisdall holder hodet kaldt.

39.Dg1! Nå er partiet i realiteten over, men Lie spiller noen trekk til.
39...Tf2 40.d7 Df4+ 41.Kh1 Tf1 42.d8D Txcg1+ 43.Kxcg1 Dc1+ 44.Kf2 Df4+ 45.Ke2 De4+ 46.Kd2 Df4+ 47.Kc3 Dc1+ 48.Kb4 Db2+ 49.Ka5 Dc3+ 50.Kb6 De3+ 51.c5 Dxc5+ 52.Kxc5 Kg7 53.Dh8# 1-0

Tisdalls seier gjorde at Asker klarte uavgjort mot Porsgrunn, og dermed ble det til slutt Team Bjørnsen og Trondheim som må ned i de regionale serier neste sesong. Det var ingen overraskelse, men særlig Team Bjørnsen gjorde sine saker bra. Lagets store spiller siste kamphelg ble Thomas Robertsen, som nedkjempet FM'ene Kjetil Stokke og Espen Agdestein i de to siste rundene. Dersom Robertsen hadde spilt noen av de første seks rundene, kunne det kanskje blitt elitespill for Tromsø-klubben også neste sesong.

For andre sesongen på rad ble de to nyopprykkede lagene sendt rett ned igjen. Faktisk er det aldri noe opprykkslag som har klart å beholde plassen – eliteserien er jo ikke så gammel. I år var det imidlertid nære på, så det spørs om ikke et av opprykkslagene klarer seg neste sesong. Kanskje Kristiansund, som satser usedvanlig hardt? I så fall må ett lag ned. Asker er herved advart: Det er farlig å leve på kanten av stupet – til slutt går det galt.

Alle resultater fra eliteserien, samt flere bilder og partier, finner du på www.sjakk.no.

Thomas Robertsen spilte godt for Team Bjørnsen, men laget rykket likevel ned.

Toppscorere Eliteserien 2008/2009

Leif Erlend Johannessen, OSS	4,5 av 5 (2711)
Jon Ludvig Hammer, OSS	7,5 av 9 (2644)
Espen Lie, Porsgrunn	7,5 av 9 (2616)
Stig K. Martinsen, Bergens	6,5 av 8 (2331)
Alf Roger Andersen, Akademisk	4 av 5 (2460)
Trond Thorstensen, Akademisk	7 av 9 (2469)
Petter Haugli, Moss	7 av 9 (2380)
Torstein Bae, SK 1911	6 av 8 (2539)
Aloyzas Kveinys, Moss	6,5 av 9 (2479)
Kjetil A. Lie, Porsgrunn	6 av 9 (2538)
Joachim Thomassen, Moss	6 av 9 (2328)
Anders Hobber, Porsgrunn	5,5 av 8 (2233)

Ratingprestasjon i parentes (FIDE-rating).
 Spillere med fem eller flere spilte partier.

To av sesongens toppscorere: Ole Christian Moen (3 av 3) og Jon Ludvig Hammer (7,5 av 9).

Sverres beste trekk

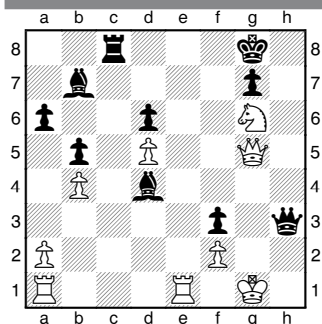
Sverre Johnsen har gjort en enorm innsats for sjakken i Oslo. Med en imponerende tålmodighet har han år etter år lært barn å spille sjakk og fulgt dem opp videre i ungdomstiden. Sverre representerer Oslo Schaksel-skap og er kanskje den personen mange assosierer med den tradisjonsrike klubben. Sverre har de siste årene vist seg å være en glimrende sjakkforfatter og har blant annet gitt ut den fremragende boken *The Ruy Lopez: A Guide for Black*, sammen med GM Leif Erlend Johannessen. Sverre Johnsen er også mannen bak den spennende bloggen Sverre's Chess Corner (<http://sverreschesscorner.blogspot.com>).

Spillestilen til Sverre er svært aggressiv og han skygger aldri unna når det er snakk om et angrep. Naturlig nok dukker det derfor opp mange kombinasjons-muligheter. Se om du klarer å avgjøre partiene slik som Sverre!

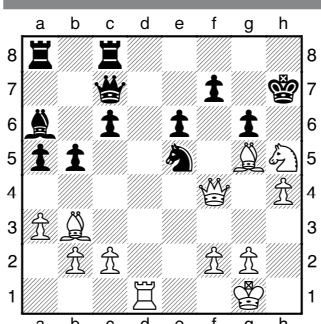

Sverre har vært på utallige barneturneringer i Norge, som reise-leder eller arrangør. Her følger han med på Marit Einviks parti under NM for ungdom i Fyllingsdalen 1991.
(Foto: Rune Andersen)

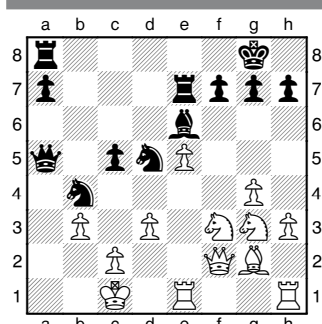
Nr. 1: Svart trekker

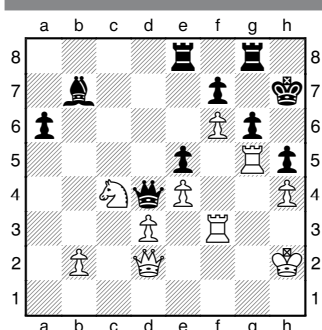
Nr. 2: Hvit trekker

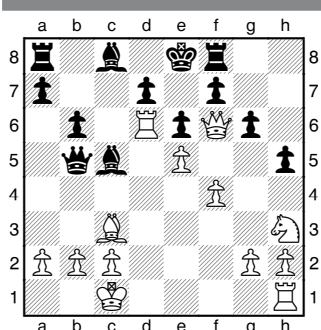
Nr. 3: Svart trekker

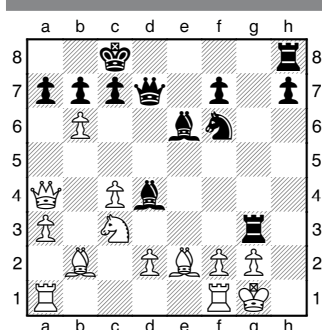
Nr. 4: Hvit trekker

Nr. 5: Hvit trekker

Nr. 6: Svart trekker

Klubbmester 1955 og 2005

I mars ble Olaf Gjerdrum og Otto Hagen utnevnt til æresmedlemmer i Våler sjakkklubb. Nikolas Axel Mellem forteller fra den høytidelige hedersseremonien.

”Der bestefedre ikke spiller sjakk, der spiller heller ikke barnebarna!”

Dette var superstormester Loek van Welys svar til en journalist på hvorfor Nederland var så mye bedre i sjakk enn nabolandet Belgia. Kveldens helter Olaf Gjerdrum (87) og Otto Hagen (82) har jeg alltid tenkt på som mine sjakkbestefedre. Denne statusen har disse to innehatt for flere generasjoner av Våler-sjakkspillere fra 1954 til den dag i dag. Vi snakker da altså om to spillere som var med på å starte Våler Sjakkklubb for 55 år siden. Begge født på det glade 1920-tallet, og oppvokst med forbilder som Capablanca, Aljechin og Keres. Deres beste år som sjakkspillere kom før ratingsystemet var innført, men deres rating kvalifiserte likevel til klasse 1 i svært høy alder.

Med Otto kunne man havne i hvilken som helst stilling, og han er først og fremst en sterk håndverker på brettet. Hans to klubbmestertitler kom i år der det var veldig sterk konkurranse. Olaf er derimot en utpreget seig strateg av den gamle skolen, som de fleste fant det ubehagelig å spille mot. Han ble den første klubbmester i klubben i 1955 (året etter at klubben ble stiftet), og gjentok bragden nøyaktig 50 år senere i 2005! Snakker vi her om en Norgesrekord?

Den sjakkepisoden Olaf Gjerdrum minnes best var ved en kretskamp mellom Våler og Hamar, antakelig på 1980-tallet, hvor motstanderen var selveste lynkongen Roar Elseth. Med de hvite brikkene

*Olaf Gjerdrum (til venstre) og Otto Hagen.
(Foto: Sonja Berg / Østendingen)*

brukte Olaf spansk, som også var hans favorittvåpen mot 1...e5, og Elseth besvarte åpningen med det sylskarpe Marshallangrepet. I et komplisert midtspill valgte Gjerdrum å satse på remis ved trekkgjentagelse. Elseth, som da hadde 2200 og ca 400 ratingpoeng mer enn sin motstander, ble utålmodig og sa: ”Er du feigt?” Olaf ga ikke etter for presset, og hans desperate motstander gikk til slutt ut av trekkgjentagelsen, og ble snart ettertrykkelig slått.

Hedersseremonien ble avviklet i forbindelse med årsmøtet, uten at hovedpersonene var informert på forhånd. Klubbens relativt ferske og karismatiske formann Hans Johann Finne inviterte de aktive medlemmene, i tillegg til noen andre utvalgte mester- og klasse 1-spillere. Våler sjakkklubb har gjennom tidene oppfostret fire mesterspillere (2000+ i rating på sitt beste). Vi snakker om Kjell M. Haug, den nylig avdøde Svein Åge Johansen, Nikolas Axel Mellem og NTG-eleven Anders Gjerdrum Hagen. Klubben kan også skryte av juniorsølvvinner Roy Fengsrud, og lilleputtnorgesmester

og sølvvinner i miniputt Ada Mellem. I tillegg til disse har jeg også telt minst åtte klasse 1-spillere, hvilket må sies å være grei uttelling for en klubb som kun dekker til småkommuner, med til sammen rundt 13 000 innbyggere.

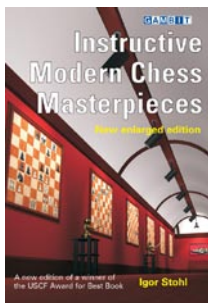
Etter en flott tale om de to hovedpersonene og Våler sjakkklubs historie, delte formannen Hans Johann ut æresmedlemsplakettene til Olaf og Otto. En like hyggelig hederstale ble deretter holdt av generalsekretæren i Norges Sjakkforbund, Dag Danielsen, som samtidig delte ut Norges Sjakkforbunds hedersplakett til våre to veteraner, til velfortjent applaus fra de 20 inviterte.

Kvelden ble avsluttet med en lynsjakkturnering med to grupper på henholdsvis sju og seks spillere, der de to beste fra hver gruppe gikk til semifinale, og vinnerne av semifinalene følgelig til finalen. I finalen beseiret undertegnende generalsekretæren, som var høflig nok til å gi opp det andre partiet uten spill.

Nytt innen sjakk

ved Torstein Bae

Instructive Modern Chess Masterpieces av Igor Stohl (Gambit)

En ny og utvidet utgave av boken som i 2002 vant det amerikanske sjakkforbundets Cramer Award for beste sjakkbok.

Den slovenske stormesteren Igor Stohl tar for seg 62 partier spilt i perioden 1993-2007. Hvert parti analyseres grundig over 5-10 sider, slik at boken er på nesten 450 sider.

Jeg er i prinsippet positiv til bøker der gode partikommentarer står i fokus, og det er ikke noe å si på utformingen (skjønt koordinater rundt diagrammene kunne vel vært en tanke). Det er heller ingen tvil om at Stohl har gjort en grundig jobb, men jeg forstår ikke helt partiutvalget. Man skulle tro de 62 utvalgte var de mest spektakulære eller interessante partier fra 1993-2007, men slik er det ikke. Partiet Adams-Agdestein fra påskefestivalen i 1994 (det eneste partiet med en norsk spiller) er absolutt severdig, men jeg tviler sterkt på at det er blant de tusen beste partiene fra 1993-2007. Jeg kan heller ikke se at det er et spesielt instruktivt parti. Kanskje hadde Stohl kommentert partiet ved en tidligere anledning, slik at det kunne inkluderes i boken uten alt for mye arbeid? Min andre innvending mot partiutvalget er mangelen på partier med mindre kjente spillere. Selvfølgelig er det i all hovedsak verdenseliten som spiller de beste partiene, men det hen-

der at "vanlige" spillere får til utrolige partier (om det nå skyldes flaks eller dyktighet). Slike partier finnes ikke her. Min siste innvending er at det blir for mye varianter. Forfatteren kunne i større grad forklare hvorfor et trekk er bra eller dårlig, fremfor å komme med en liten skog av varianter.

Likevel: Boken inneholder masse flotte partier, som er kommentert av Stohl på skikkelig vis. Her er det mye å hente, både for den lærevillige og for den som vil kose seg.

Informator 103 (Sahovski informator)

over 40 år er man nå kommet til nr 103, som tar for seg partier spilt i perioden mai til oktober 2008.

Informator 103 inneholder 407 kommenterte partier samt en rekke parti-fragmenter. Tidligere ble hovedpartiene gjengitt fra start til slutt, men nå avsluttes de fleste med en mer eller mindre nyttig vurdering. For eksempel kuttet partiet Bacrot-Apicella etter hvits 30. trekk, med kommentaren "kompensasjon/initiativ". Ja vel, men hvem står best? Slike vurderinger vitner om lat-skap. Hvis man først skal si noe om en stilling, får man fordype seg såpass at man kommer til noe annet enn at "her har begge spillere sjanser".

Det at man nå ikke får se hvordan partiene slutter, må bety at Informator satser på den åpningsteoretiske siden. Det er et dårlig valg, for i dag går det så fort at det ikke lenger er interessant hva som var nytt i forrige mai. Informator burde i stedet satse på kommenterte (stormester-)partier. På dette området er det fortsatt få som kan matche Informator. I nr 103 kommenterer blant andre Anand, Kramnik, Leko, Morozevitsj og Ivantsjuk sine partier.

I tillegg til partiene inneholder Informator noen faste bolker: De beste partier og de viktigste nyheter i forrige utgave, noen kombinasjoner og sluttspilloppgaver, og en del partier fra en utvalgt stjerne (Peter Svidler i nr 103). Totalt sett er det fortsatt mye bra med Informator, særlig for den som ønsker å bli bedre. Det er nemlig få læremiddel som er mer effektive enn å spille gjennom kommenterte stormesterpartier. Informator 103 finnes både som bok og på CD.

How to play against 1.e4 av Neil McDonald (Everyman)

De beste engelske spillerne er meget aktive skribenter, og stormester Neil McDonald er intet unntak. Hans nye bok tar for seg fransk forsvar, en åpning McDonald har spilt med suksess i et kvart århundre. Det er derfor ikke noe å si på forfatterens kunnskaper om åpningen.

Resultatet er en fin bok med mye forklarende tekst og en passe mengde varianter. Forfatteren legger heller ikke skjul på at uvanlige varianter har sine ulemper. Mot 1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3/Sd2 anbefaler han 3... dxe4 4.Sxe4 Ld7, hvilket han kaller trygt og uteoretisk, men også lite ambisiøst. Det synes jeg er en redelig fremgangsmåte. Hvis man ikke har tid eller lyst til å lære masse teori kan det være lurt å velge en slik variant, men man bør ikke innbille seg at 4...Ld7 er like bra som 4...Sd7. Senere i boken går McDonald gjennom mer ambisiøse muligheter som McCutcheon-forsvaret (3...Sf6 4.Lg5 Lb4). Dermed kan leseren velge en av variantene, eller gjøre som McDonald foreslår: Begynne med det trygge 3... dxe4, og etter hvert gå over til 3...Sf6. *How to play against 1.e4* er et solid stykke håndverk, som jeg ikke har noen betenkeligheter med å anbefale.

The ABC of the Sicilian Dragon av Andrew Martin (ChessBase)

pluss i seg selv, men når han blir brukt så mye (dette er hans 16. DVD for ChessBase) tyder det på at han har noen andre kvaliteter enn de rent sjakklike. Og Martin gjør da også et godt inntrykk som formidler, med en avslappet stil. Det er definitivt et pluss at han har engelsk som morsmål. I en del andre DVD'er får språket virkelig

kjørt seg.

DVD'en er for dem som kan tenke seg å spille dragen som svart. Martin tar for seg to varianter. Mot det jugoslaviske angrepet, hvits mest aggressive oppstilling, anbefales den såkalte "Dragondorf" (1.e4 c5 2.Sf3 d6 3.d4 cxd4 4.Sxd4 Sf6 5.Sc3 g6 6.Le3 Lg7 7.f3 a6!). Martin hevder at du vil score godt med denne åpningen, og det tror jeg faktisk på. I tillegg får man vite hvordan man bør forholde seg når hvit er mer forsiktig med 6.Le2.

Jeg har et par ankepunkter. For det første er det irriterende at man må klikke bort to vinduer hver gang man er ferdig med et kapittel. Noen mulighet for å spille DVD'en uten disse avbrytelsene finnes ikke. Dessuten savner jeg en bolk med kjente tema i dragen, og en liten gjennomgang av hvits øvrige muligheter (6.Lc4 og 6.g3). Tross disse innvendinger: Dette er en av de beste sjakk-DVD'er jeg har sett.

Oslo Schakselskap og Sveins venner inviterer til

Sveins 2. minneturnering

- en internasjonal turnering til minne om Svein Johannessen

Lyst til å ta del i en av sommerens kanskje koseligste turneringer i OSS i Oslo?

Fre 19. juni til tirsdag 23. juni

9 runder FIDE-ratet internasjonal semiåpen med mulighet for GM- og IM-napp.

I OSSs lokaler på Bogstadveien 30 i Oslo. Deltakerallet er av hensyn til spillelokalets størrelse og turneringens kvalitet begrenset til

62 deltakere.

Betenkningstid 90 min. på 40 trekk pluss 30 sekunders tillegg per trekk.

1. runde **fredag 19. juni kl. 18.00**

- deretter *to runder daglig* til og med **tirsdag 23. juni.**

Premiesum: kr. 18.000 pluss mange ekstrapremier.

Startavgift kr 900.

50% for barn, unge, FM- og CM-tittelholdere. Gratis deltakelse for tittelholderne: GM, IM, WGM og WIM.

For påmelding og/eller ytterligere informasjon, kontakt:

Bjarke Sahl på

bjarke@sahl.no eller mobiltf. 41 10 86 56.

Påmeldingsfrist 18. mai.

Topp-10 påmeldte

- (primo april)
- 2522 GM Hebden
- 2387 GM Høi
- 2362 GM Westerinen
- 2326 FM Frode Urkedal
- 2300 FM Trond Gabrielsen
- 2259 FM Jøran A. Jansson
- 2232 FM Nils Grotnes
- 2216 Inge S. Skrondal
- 2176 Nicolai Getz
- 2133 Per Omtvedt

Sveins Café

Som i fjor vil det bli servering på spillestedet av kaldt og varmt mat til hyggelige priser.

HTTP://SVEINS2MINNETURNERING.BLOGSPOT.COM/

(Foto: Brian Smith)

Sterkt i Capelle

I den svært sterke turneringen Capelle La Grande i Frankrike i mars kom Jon Ludvig Hammer på en meget god delt 8. plass. Også de to andre norske deltagerne, Ellen Hagesæther og Alf Roger Andersen, gjorde flotte resultater, med 5 poeng hver. Hagesæther (bildet) hadde ratingprestasjon på 2329. Kanskje kommer tidenes første norske WGM-norm snart?

CM Skrondal

Norge har fått en ny tittelholder: Inge Skrondal fra Akademisk er blitt Candidate Master (CM). Allerede i juni i fjor kom Skrondal seg over ratingkravet til CM-tittelen på 2200.

Halvnorsk sjakkbryllup

Den norske sjakkspilleren Arne Hagesæther prydet forsiden til det engelske sjakkforbundets nyhetsbrev *Chess Moves* da han 14. mars giftet seg med den engelske internasjonale mesteren Jovanka Houska. Det meldes om en vakker seremoni i Alta. NSb gratulerer!

Sjakk i skolen

Tidligere NSF-president Magnus Monsen står stadig i spissen for nye imponerende prosjekter. For tiden jobber han med Sjakkpedagogisk forum, som arbeider for at elever skal kunne spille sjakk i skoletiden. Hafrsfjord skole er forumets modellskole. Her begynte elevene med vårturnering i mars, og 208 barn spiller sjakk regelmessig i skoletiden! Rektor Grete Jensen er meget fornøyd, og uttaler på prosjektets hjemmeside at elevene "lærer fredelige omgangsformer fordi sjakk har innebygde regler som fremmer høflighet, toleranse og respekt. [...] Sjakk har status blant elevene, de som mestrer sjakken blir sett opp til."

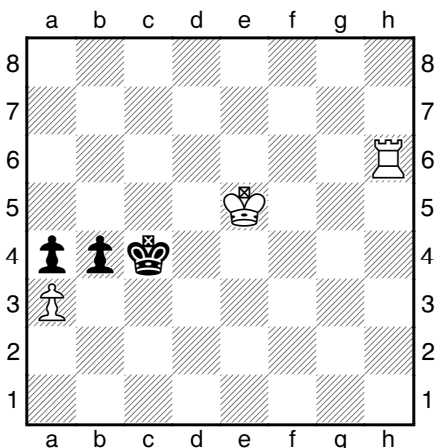
Mer om Sjakkpedagogisk forum kan du lese på www.sjakkped.com.

Stort...

Den vanskeligste sjakkregelen

Det er én sjakkregel som er langt mer vanskelig enn de andre. Ikke bare er navnet vanskelig, men utførelsen kan også by på problemer. Dette kunne man se under en barneturnering i Oslo for ikke lenge siden. Stillingen til høyre hadde oppstått. Svart har akkurat spilt b5-b4, og hvit svarte med **1...axb4**. Både 1...a3 og 1...Kxb4 går for tregt for svart, men han fant raskt en annen løsning: **1...axb3 en passant!?!** Dermed fikk svart både slått hvits bonde og rykket fram med sin egen! Ettersom hvit heller ikke kunne se noe ureglementert ved dette trekket, er stillingen plutselig remis. Det hører imidlertid med til historien at svart trakk feil noen trekk senere og hvit likevel vant – et tross alt rettferdig resultat.

Hva er svarts smarteste trekk etter 1.axb4?

Ottestads stortalent

16-årige Anh-Dan Doan Trinh fra Ottestad har flotte resultater å vise til den siste tiden. Først ble det delt seier i kretsmeesterskapet for Hedmark og Oppland, før han fulgte opp med 5. plass i påskefestivalens Knut Bøckman Cup. Her ble det blant annet seire mot mesterspillerne Carl Peter Kirkebø og Anders Hagen.

Mikalsen imponerer

Etter seier i siste runde mot sønnen Erlend, ble Odd E. Mikalsen (bildet) årets klubbmester i Alta. Erlend ble nummer to, men familien var ikke fornøyd med det: Fjerdeplassen gikk til Odd Erlings nevø Harald!

Foto: Karl J. Rist

Heder til Kongevold

Hans Inge Kongevold ble på USFs årsmøte tildelt forbundets hederstegn i gull. Kongevold (som nylig fylte 50 år) får hedersbevisningen for sitt store arbeid for barne- og ungdomssjakken gjennom svært mange år. Han har i en årrekke vært styremedlem i USF, derunder turneringssjef og leder for uttakningskomiteen. Hans aller største innsats er imidlertid arbeidet med Barnas Grand Prix, inkludert drift av BGP-hjemmesidene. Kongevold gikk ut av USF-styret på årsmøtet tidligere i år.

Foto: Vibeke E. Grøn

Kongevold (til høyre) får gullmerket av USF-leder Håvard Løvik.

Nye europamestere

De nye europamestere er begge russere, og heter Evgenij Tomasjevskij og Tatjana Kosintseva. Stormester Tomasjevskij vant europamesterskapet i Montenegro i mars foran Vladimir Malakhov fra Russland og georgiske Baadur Jobava. Europamesterskapet for kvinner ble avholdt i St. Petersburg 7.-4. mars, og på plassene bak IM Kosintseva endte armenske IM Lilit Mkrtchian og russiske WGM Natalia Pogonina. Det var ingen norske deltagere i noen av mesterskapene.

...og smått

Støtt din sjakkklubb

Grasrotandelen er en ny ordning fra Norsk Tipping. De som tipper kan nå gi 5 % av sitt innsatsbeløp til en av organisasjonene som har meldt seg på ordningen. Det har ingen betydning for spillerens innsatsbeløp eller premie at man har en grasrotmottaker.

GRASROTANDELEN

Pr 10. april er 28 sjakkklubber- og kretser med på ordningen: Alta SK, Bergens SK*, Drammens SK*, Follo SF, Hamar SS,

Hedmark og Oppland SK, Kristiansand SK og SKU, Larvik SK, Mosjøen SK, Moss SK*, Narvik SK, Nordstrand SK, Rogaland SK, Samisk SF, Sarpsborg SK, Sevlund SK, SK av 1911*, SK Caissa, Sørums SK, SK Kampen, SK Kampen U, Sørums SK, Tiger USK, Tromsø SK, Trondheim SF og Vadsø SK. (Klubber merket med * i listen over bruker stavemåten "Schak".)

Én klubb har utmerket seg spesielt. Gjennom ringerunder og banking på dører har Kristiansund klart å overtale folk til å velge sjakkklubben som mottaker. Resultatet er imponerende: Pr 10. april har Grasrotandelen skaffet klubben 19.000 kroner!

Hvis du ønsker å ha en sjakkklubb- eller krets som din grasrotmottaker, gi beskjed til din tippekommisjonær neste gang du leverer inn en kupong. Kommisjonæren kan søke opp klubbens navn i sin terminal.

Landsturneringen NM i sjakk Bergen

4-12.
juli
2009

Hordaland Sjakkrets har gleden av å ønske deltakere, ledsagere og funksjonærer velkommen til Landsturneringen i Bergen! I to år har vi planlagt og forberedt oss på sjakk-Norges inntog i Vestlandets hovedstad, og står nå godt rustet for å skape tidenes sjakkfest i Bergen!

Bergen er en livlig by, og om sommeren blir den besøkt av turister fra alle verdenshjørner. Et allsidig kulturtilbud, rike rekreasjonsmuligheter og et pulserende uteliv venter deltakerne i årets landsturnering.

Program for Landsturneringen

Landsturneringen spilles med en runde pr dag. Rundestart er kl 1200 alle dager unntatt:

- Lørdag 4. juli starter runden kl 1630
- Fredag 10. juli starter runden kl 1000
- Søndag 12. juli starter runden kl 1000

Sideaktiviteter:

- 3. juli – NM i Cafésjakk
- 5. juli – NSF's kongress
- 6.-7. juli – Laglyn
- 6.-8. juli – Nybegynnerturnering
- 8. juli – Pratelagsjakk
- 9. juli – Fotballturnering
- 10. juli – NM i lynsjakk

Nærmere informasjon på

www.sjakknm2009.no

Klasse	Startavgift
Mester, klasse 1-5, Senior	700,-
Junior	400,-
Kadett, lille-/miniputt	350,-

NB! Påmelding er først gyldig når startavgiften er betalt:

*Landsturneringen NM i sjakk 2009
v/Bjørn Benjaminsen
5981 Masfjordnes
kto. nr. 3632.55.83066*

Betalingsfrist er 15.06.09.

Slik melder du deg på:

- via www.sjakknm2009.no
- eller via epost til paamelding@sjakknm2009.no
- eller via brev (se adr. ovenfor) eller telefon (473 98 090) til Bjørn Benjaminsen

Haukelandshallen

Haukelandshallen er byens storstue for innendørsidrett og blir en perfekt arena for Landsturneringen. Den ligger sentralt i Bergensdalen, ca. 3 km sør for sentrum.

SJAKKLEIR UNDER LANDSTURNERINGEN I BERGEN

Gimle skole blir base for Sjakkleiren.

Sjakkleiren

Under Landsturneringen blir det arrangert **Sjakkleir**. Det blir voksne ledere, og overnatting i klasserom på Gimle skole, som ligger like ved siden av spillelokalet, Haukelandshallen.

Priser:

Første barn: 2500,-

Hvert barn utover det første: 2000,-

Prisene inkluderer overnatting på skolen og mat, og startkontingent til Landsturneringen og til NM i lynsjakk. De som allerede har betalt startkontingent til Landsturneringen, får denne refundert ved påmelding til sjakkleiren! Andre aktiviteter, slik som besøk på Akvariet, kino, badeland, besøk på Fløyen og Ulriken er også inkludert i prisen. Programmet for aktivitetene er ikke helt klart ennå, så her er det fortsatt åpent for mindre endringer. Følg med på Landsturneringens nettsider!

Overnatting og mat er gratis for foreldre som ønsker å delta som leder på leiren, og de voksne som er med får ha med ett barn gratis pr. voksen!

For mer opplysninger og påmelding, kontakt sjakkleir@sjakknm2009.no

Betaling foretas til

*Landsturneringen NM i sjakk 2009
v/Bjørn Benjaminsen
5981 Masfjordnes
Konto nr. 3632.55.83066*

NB! Husk å oppgi hvem betalingen gjelder! Betalingsfrist er 15. juni 2009.

www.sjakknm2009.no

RATINGTALL

April 2009

Kvinnetoppen

1	WIM Ellen Hagesæther Akademisk	2235	25
2	WIM Silje Bjerke 1911	2233	7
3	WIM Sheila Barth Sahl Asker	2212	0
4	WFM Katrine Tjølens Bergens	2116	36
5	Torill Skytte 1911	1981	0
6	Marianne Wold Haug 1911	1949	48
7	WFM Sylvia Johnsen OSS	1934	-8
8	Yerazik Khachatourian OSS	1909	3
9	Line Jin Jørgensen Sevland	1892	-40
10	Marte Egeland Sandnes	1881	0
11	Anita Grønneberg Sandnes	1865	7
12	Ellen Øen Carlsen NTG	1851	94
13	Sissel J. Stava Sevland	1843	0
14	Ellisiv Reppen Nordstrand	1817	-27
15	Jorunn Marie Brekke OSS	1810	0
16	Maria Pitz Jacobsen Vålerenga	1731	0
17	Aina Marie Svendsen Stavanger	1712	0
18	Laila Viestad Nordstrand	1688	0
19	Lala Ismailova Hønefoss	1598	0
20	Tone Namtvedt OSS	1579	0

Juniortoppen

1	GM Magnus Carlsen NTG	2765	-3
2	GM Jon Ludvig Hammer OSS	2579	16
3	Lasse Østebø Løvik Stavanger	2353	117
4	FM Frode Olav Olsen Urkedal 1911	2306	41
5	FM Joachim Thomassen Moss	2303	-2
6	FM Espen Forså Moss	2285	-28
7	Johannes Kvisla 1911	2191	11
8	Nicolai Getz OSS	2175	27
9	Vegar Koi Gandrud Hønefoss	2157	45
10	Espen Haugstad Sandnes	2156	68
11	Elias DeMac Bergens	2145	73
12	Benjamin Anvola Tromsø	2144	30
13	Jon Kristian Haarr Sandnes	2128	-31
14	WFM Katrine Tjølens Bergens	2116	36
15	Sondre Waage Tofte Stavanger	2110	-5
16	Anders G Hagen Moss	2082	-5
17	Anders Hobber Porsgrunn	2054	59
18	Even Thingstad Hønefoss	2053	30
19	Joachim B. Nilsen Bergens	2029	48
20	Levi André Tallaksen Porsgrunn	2022	-14

Juniortoppen kvinner

1	WFM Katrine Tjølens Bergens	2116	36
2	Marianne Wold Haug 1911	1949	48
3	Line Jin Jørgensen Sevland	1892	-40
4	Ellen Øen Carlsen NTG	1851	94
5	Aina Marie Svendsen Stavanger	1712	0
6	Lisbeth Haugsvær Masfjorden	1521	14
7	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1512	-13
8	Ingrid Øen Carlsen NTG	1491	0
9	Evy Færevaaq Masfjorden	1471	-72
10	Elise Forså Tromsø	1422	11

Kadetttoppen

1	FM Frode Olav Olsen Urkedal 1911	2306	41
2	Benjamin Anvola Tromsø	2144	30
3	WFM Katrine Tjølens Bergens	2116	36
4	Anders Hobber Porsgrunn	2054	59
5	Even Thingstad Hønefoss	2053	30
6	Joachim B. Nilsen Bergens	2029	48
7	Levi André Tallaksen Porsgrunn	2022	-14
8	Peter Flermoen Harstad	1999	-13
9	Odd Martin Gultussrud 1911	1949	-3
10	Pål Andreas Hansen Verdal	1913	-51
11	Jathavan Suntharalingam OSS	1832	23
12	Anders Thingstad Hønefoss	1797	1
13	Jon Fredrik Asvang Sortland	1794	0
14	Tor Botheim 1911	1747	-81
15	Stian Johansen Fredriksstad	1744	52

Kadett jenter

1	WFM Katrine Tjølens Bergens	2116	36
2	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1512	-13
3	Ingrid Øen Carlsen NTG	1491	0
4	Elise Forså Tromsø	1422	11
5	Raksha Rathan OSS	1286	-53
6	Jarani Suntharalingam OSS	1098	-36
7	Caroline Beer Jacobsen Stavanger	1025	-74
8	Malin Floer Tromsø	1006	0
9	Ingeborg Bjurholt Bærum	931	0
10	Elin Totland Masfjorden	880	8

Lilleputt

1	Peter Flermoen Harstad	1999	-13
2	Kristian Stuvik Holm Hamar	1701	71
3	Aryan Tari Asker	1676	-24
4	Gregor Taube 1911	1627	-1
5	Henning Kjøita 1911	1538	-16
6	Erle Andrea Marki Hansen Kristiansand	1512	-13
7	Torgeir Kjøita 1911	1423	56
8	Reid Erik Friberg Porsgrunn	1379	0
9	Andreas Jansen Bergens	1341	116
10	Lars Oskar Hauge OSS	1293	239
11	Johan Salomon Nordstrand	1290	174
12	Johannes Haug Nordstrand	1262	61
13	Felix Cevro Asker	1196	0
14	Mathias Brennhaugen Eike Lørenskog	1186	39
15	Egil Aarstad Fjeldheim Nordstrand	1153	0

Seniortoppen

1	FM Ragnar Harald Hoen OSS	2285	0
2	Gunnar Johnsen Tromsø	2229	0
3	Helge Gundersen Randaberg	2197	-24
4	FM Erling Kristiansen OSS	2185	0
5	Per Ofstad Fredriksstad	2146	0
6	Vidar Taksrud Tempo	2139	-11
7	FM Jari H Ulrichsen Trondheim	2072	-43
8	Lars Kjøberg 1911	2043	0
9	Kjell Ole Kristensen Narvik	1992	-2
10	Øystein Hjertenes Forde	1966	-6
11	James Steedman Randaberg	1962	-31
12	Bernt Nordby Sarpsborg	1951	-8
13	Karl W. Strand Kristiansund	1944	0
14	Øyvind Antonsen Aalesund	1943	9
15	Ole Morten Skogheim Lillehammer	1888	-11

Eldre senior (over 75 år)

1	Thor Johansen Asker	1794	0
2	Aage Mella Strømmen	1685	2
3	Willy L. Olsen OSS	1653	0
4	Kjell H Johansen Tønsberg	1537	0
5	Reidar Skjold Tempo	1529	-19
6	Øyvind Weberg Follo	1521	0
7	Håkon Sannes Stjernen	1518	8
8	Oddvar Høe Steinkjer	1517	0
9	Asle Marvin Hønefoss	1464	0
10	Olav Andreas Moen Steinkjer	1455	0

Aktivitetstoppen

1	Gunnar Bue Tønsberg	2415	5
2	Einar J. Gausel OSS	2310	59
3	Rune Djurhuus Akademisk	2070	60
4	Ragnar Edvardsen Drammen	1784	61
5	Jøran Aulin-Jansson Asker	1640	62
6	Harry Andersen Fredriksstad	1608	63
7	Leif Kverndal Stjernen	1586	64
8	Odd Ristesund Kampen	1562	65
9	Jahn Spillum Moss	1548	66
10	Jan Svenske Strømmen	1538	67

Flest spilte partier siste to år

Nicolai Getz OSS	265
Jon Ludvig Hammer OSS	255
Katrine Tjølens Bergens	245
Johannes Kvisla 1911	243
Stian Johansen Fredriksstad	232
Even Thingstad Hønefoss	228
Gunnar Bue Tønsberg	226
Ole Jakob Hegelund Trondheim	225
Timmie Nygaard Caissa	223
Christian Laverton Trondheim	223

Norgestoppen

(norsk rating; endring fra januar 2009; FIDE-elo)			
1	GM Magnus Carlsen NTG	2765	-3 2770
2	GM Jon Ludvig Hammer OSS	2579	16 2566
3	GM Simen Agdestein NTG	2542	0 2572
3	GM Leif E. Johannessen OSS	2542	13 2540
5	GM Kjetil A. Lie Porsgrunn	2527	-1 2539
6	GM Berge Østenstad Asker	2476	0 2482
7	GM Einar J Gausel OSS	2473	0 2495
8	IM Espen Lie Porsgrunn	2469	33 2438
9	GM Rune Djurhuus Akademisk	2440	-19 2475
10	IM Frode Elsness Moss	2431	6 2441
11	IM Torbjørn R. Hansen 1911	2425	-8 2441
12	IM Atle Grønn OSS	2415	-8 2424
13	GM Jonathan Tisdall Asker	2402	16 2419
13	IM Torstein Bae 1911	2402	26 2394
15	IM Magne Sagafos Porsgrunn	2393	0 2430
16	GM Leif Ogaard OSS	2388	16 2403
17	FM Geir Sune T. Østmo Porsgrunn	2383	-16 2409
18	IM Eirik Gullaksen Bergens	2382	-5 2399
19	IM Roy H Fyllingen Bergens	2381	0 2391
20	IM Øystein Hole Akademisk	2374	-27 2401
21	FM Espen Agdestein Oslo Vest	2372	-39 2401
22	Lasse Østebø Løvik Stavanger	2353	117 2289
23	FM Øystein Dannevig OSS	2349	0 2366
24	Eilif Skodvin Oslo Vest	2343	15 2323
25	IM Bjarke Sahl Asker	2334	-13 2366
26	IM Helge Nordahl Black Knights	2332	-5 2353
27	IM Bjarte Leer-Salvesen SOSS	2329	-3 2371
28	FM Bjørnar Byklum SOSS	2321	-14 2320
29	Hallvard V. Ådnøy Black Knights	2316	5 2299
29	FM Stig Tjomsland Nordstrand	2316	4 2308
31	FM Kristian D. Trygstad OSS	2313	-6 2314
31	FM Andreas G.R. Moen OSS	2313	-28 2353
31	FM Kjetil Stokke Bergens	2313	11 2323
34	IM Erik Fossan Stavanger	2309	0 2369
35	FM Frode Olav Olsen Urkedal 1911	2306	41 2299
36	FM Joachim Thomassen Moss	2303	-2 2289
37	FM Trond Gabrielsen Oslo Vest	2300	0 2300
37	FM Carl Fr. Ekeberg Asker	2300	-35 2342
39	FM Stig Gabrielsen Oslo Vest	2298	-46 2337
40	Stein A Aarland Oslo Vest	2294	-8 2304
41	IM Bjørn Tiller OSS	2291	0 2373
42	FM Ragnar Harald Hoen OSS	2285	0 2273
42	FM Espen Forså Moss	2285	-28 2323
44	FM Ragnar B. Borchgrevink Bergens	2280	9 2299
45	IM Ivar Bern Bergens	2267	15 2313
46	Dag Orseth Masfjorden	2266	6 2282
47	Per Ove Egell Randaberg	2265	-1 2283
47	FM Fleming Christensen Nordstrand	2265	0 2269
49	Trond Thorstensen Akademisk	2264	89 2242
50	IM Petter Haugli Moss	2256	27 2309
50	Daniel Jakobsen Kovachev OSS	2256	-29 2256
52	Thomas Robertsen Team Bjørnsen	2249	39 2257
53	FM Ole Christian Moen OSS	2236	6 2258
54	WIM Ellen Hagesæther Akademisk	2235	25 2243
55	FM Roar Elseth OSS	2232	0 2325
55	WIM Silje Bjerke 1911	2233	7 2219
57	Alf Roger Andersen Akademisk	2232	21 2219
58	FM Lars Hjelmås Kristiansund	2230	-4 2315
59	Gunnar Johnsen Tromsø	2229	0 2213
60	Pål Røyset Tromsø	2220	-8 2233
61	Halvard Hagesæther Bergens	2217	-21 2276
62	Ørnulf Stubberud OSS	2214	22 2197
63	WIM Sheila Barth Sahl Asker	2212	0 2217
64	CM Inge S. Skrondal Akademisk	2207	17 2204
65	Helsio Paulo Sousa 1911	2205	21 2227
66	Øystein B. Fossum Trondheimstud	2204	-6 2199
67	Edwin David Trondheim	2199	60 2218
68	FM Gustav Gudbrandsen Akademisk	2197	19 2250
68	Helge Gundersen Randaberg	2197	-24 2247
70	FM Dag Madsen Trondheim	2191	0 2282
70	Johannes Kvisla 1911	2191	11 2228
72	Lars Breivik Drammen	2186	1 2224
73	FM Erling Kristiansen OSS	2185	0 2231
73	Gudmund Stenersen Stjernen	2185	11 2199
75	Georg S. Børresen Black Knights	2179	-11 2245
76	FM Terje Johansen Oslo Vest	2177	-5 2247
77	FM Nils Ragnar Grotnes Asker	2175	0 2232
77	Dag Ulvin Lillestrøm	2175	11 2180
77	Nicolai Getz OSS	2175	27 2205

En trenerlegende gjør comeback

Eliteutvalget (EU) arrangerte 21. og 22. mars treningssamling med IM Knut Jøran Helmers som trener. Eliteutvalgets leder Hans Krogh Harestad rapporterer.

Helmers er en av tidenes beste norske sjakkspillere og er kjent som tidligere trener for Simen Agdestein, og forfatter av bøkene *Sjakkleksjoner med Simen Agdestein* og *Revansjen som glapp*. Samlingen var et tilbud til elitespillere, som et alternativ til landslagsgruppen for herrer. Følgende deltakere møtte opp i lokalene til OSS, forventningsfulle og spente på hva Helmers kunne bidra med av sin enorme erfaring: Harald Borchgrevink, Bjørnar Byklum, Carl Fredrik Ekeberg, Nicolai Getz, Øystein Hole, Daniel Kovachev, Andreas Moen, Kristian Trygstad, Frode Urkedal og Leif Øgaard. I tillegg var Leif Erlend Johannessen og undertegnede til stede som arrangører.

Forventningene ble innfridd til fulle. Helmers leverte til sammen omtrent 12 timer med lærerik, engasjerende og inspirerende sjakkundervisning. Deltakerne fikk blant annet en grundig og instruktiv analyse av en evigaktuell variant i Scheveningen, eksempler på løperparets styrke, utnyttelse av svake felter, sentralisering, studier, forskjellige typer teoretiske sluttspill, og et vell av anekdoter.

Helmers har et enormt kunnskapsregister å spille på, og et engasjement som gjorde at 12 timer med sjakkleksjoner over to dager føltes lite. Da han fikk et lite spørsmål på overtid, etter godt over fem timers undervisning på søndags ettermiddag, så var en ny leksjon i gang, belyst med nye eksempler og nye anekdoter.

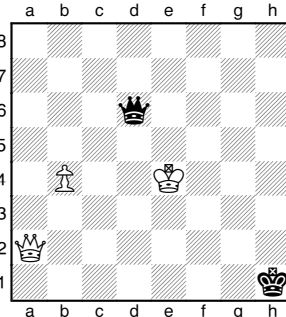
Tilbakemeldingene fra deltakerne viser at dette var en svært vellykket samling.

Fra venstre: Leif Øgaard, Knut J. Helmers og Carl Fredrik Ekeberg. Foto: Leif E. Johannessen.

Samtlige var positive, og ga uttrykk for at utbyttet var stort, og at de kunne tenke seg å delta på en lignende samling igjen. EU er svært godt fornøyd med samlingen, og vi jobber med å få til flere slike.

Her kan leseren bryne seg på en av Helmers oppgaver – en studie med tema *sentralisering*. Studien er komponert av Nojman i 1887. Hvit trekker og vinner.

Løsnings: 1.Dc5! Super-sentralisering. Vinner hvit også lett med en så sentralisert dronning. 2.Kf3 og svart klarer ikke hindre matt!

Eliteutvalgets arbeid i 2009

EU vil prioritere å bruke midler på EM for lag i Serbia 21.-31. oktober. Planen er å sende ett lag i kvinneklassen og ett i den åpne klassen. Det er meningen av vi skal arrangere en uttaksturnering til laget i åpen klasse, hvor det spilles om en av plassene på laget. Turneringen vil i utgangspunktet være for spillere med 2300 eller mer i ELO eller norsk rating. Det er foreløpig ikke bestemt når turneringen skal spilles.

EU har tatt ut en landslagsgruppe for kvinner. Gruppen har noen årlige samlinger med GM Rune Djurhuus som trener. Vi har imidlertid ikke tatt ut noen landslagsgruppe for herrer, da erfaringen viste at det var lav oppslutning om treningssamlingene deres. I stedet vil vi forsøke å gi et tilbud til våre elitespillere. Trenings-samlingen med Helmers 21. og 22. mars var en del av dette tilbudet. Dette var et svært vellykket arrangement, og EU jobber med å arrangere flere slike samlinger. Informasjon om aktiviteter i regi av EU legges ut på sjakk.no og bergensjakk.no.

Et lærerikt pinnsvinparti

Pinnsvinoppstillingen kjennetegnes av at svart setter sine bønder på a6, b6, d6 og e6. Dette kan være en vanskelig nøtt å knekke. Hvilken plan skal man velge når motstanderen stiller seg opp så forsiktig? Stormester Leif Erlend Johannessen forklarer her hvordan han spilte mot denne oppstillingen i en turnering på New Zealand nylig.

Johannessen – Goldenberg (2398)
Queenstown Chess Classic 2009

Kanskje kan jeg våge å påberope meg at det følgende er et modellparti for hvit mot Pinnsvin-oppstillingen.

1.c4 c5 2.Sf3 Sf6 3.Sc3 b6

Personlig har jeg en del erfaring på den svarte siden av en Pinnsvin-oppstilling, men da helst etter 3...e6 4.g3 b6 osv. Med hvits løper allerede forpliktet til g2, fungerer Pinnsvin mye bedre mener jeg.

4.d4 cxd4 5.Sxd4 Lb7 6.f3

6.Lg5 a6 7.Lxf6 (eller sågar gambiten 7.e4!?) 7...gxf6 8.e4 er også populært, men jeg var ute etter en tpestilling.

6...d6

6...d5?! 7.cxd5 (7.Da4+!?) 7...Sxd5 8.Sxd5 Dxd5 9.e4 gir hvit en stabil fordel.

7.e4 e6 8.Le3 Le7 9.Dd2 0-0

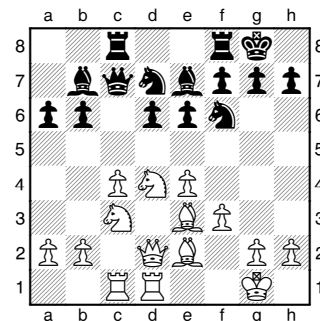
Min motstander smalt ut trekk i mitraljøsetempo. Det var uklart for meg om han var kjent med finessene knyttet til trekkrekkefølgen.

10.Le2

Jeg vurderte også 10.g4 fulgt av lang rokade, men han har stilt seg opp ganske hensiktsmessig mot denne

planen siden han har d7 tilgjengelig for kongespringeren. Etter 10...a6 11.g5 Sfd7 12.0-0-0 Sc6 har svart definitivt motspill knyttet til det tematiske bruddet b6-b5. 10.a4 med ideen a4-a5 og Sb3 er en annen velkjent plan som ikke riktig fungerer her, siden han svarer 10...Sc6!

10...a6 11.0-0 Sbd7 12.Tfd1 Tc8 13.Tac1 Dc7

Her ser vi pinnsvinoppstillingen i "ren" form. Svarts stilling er fleksibel og umiddelbart er det vanskelig å se hvordan hvit skal komme til. Dersom hvit er uforsiktig kommer piggene ut, især i form av ...b5 eller ...d5.

14.Lf1 Tfe8

Et tempotap dersom dette tårnet likevel skal til g8, jamfør kommentaren til svarts nittende trekk.

15.a3

En indikasjon på at det er på droningfløyen hvit skal gjøre det. Trekket forbereder b2-b4.

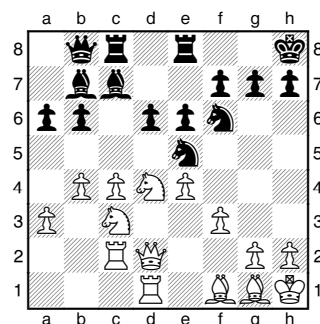
15...Db8 16.Kh1 Ld8

Dette er også en standardmanøver; fra c7 peker løperen mot hvits kongefløy.

17.Lg1 Lc7 18.Tc2

Årvåkent. Han snuste på ...d5 fulgt av Lc7-f4.

18...Kh8 19.b4 Se5?

Her nøler han et øyeblikk, nok til at hvit overtar initiativet. Under partiet var jeg langt mer bekymret for Fischer-planen, det konsekvente 19...Tg8! som forbereder g7-g5, Tg6, Tcg8 og så videre, med en storstilt offensiv på kongefløyen. Det var altså Fischer som, med motsatte farger, introduserte denne planen i et oppvisningsparti mot Ulf Andersson i 1970. Senere er det blitt standard i slike stillinger. Jeg planla responsen 20.Sa4 (20.b5!?) a5 21.Sc6 Lxc6 22.bxc6 Sc5 23.Sb5 med komplisert spill var Michiels-Gagunashvili, Groningen 2003) 20...g5 21.c5! da jeg håpet at jeg gjennom å åpne stillingen kunne vise at fløyangrepet hans var overilt, men dette er slett ikke klart.

20.Sa4!

Nå er c4-c5 en alvorlig trussel.

20...Sed7

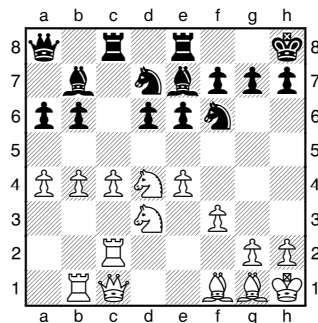
Dessverre for svart var det ikke noe bedre alternativ, men nå har han tapt to tempi og må gå helt over på defensiven. 20...d5?! møtes med 21.exd5 exd5 22.c5! b5 23.Sb6! Lxb6 24.cxb6 Sc4 25.Lxc4 dxc4 26.Sf5 med et lynangrep mot den svarte kongen.

21.Tb1 Tcd8 22.Dc1 Da8 23.Sb2
Springeren manøvreres til d3 for å bane vei for a-bonden.

23...Tc8 24.Sd3 Ld8

24...Se5?! 25.Sxe5 dxe5 26.Sb3 gir en meget gunstig struktur for hvit, som forbereder c4-c5.

25.a4 Le7

Svart prøver å demme opp for c4-c5, men scenen er allerede ryddet for det avgjørende gjennombruddet. Jeg lurer på om det var Dorfman som forklarte meg i en etteranalyse en gang at løpere skulle gjemmes, mens springerne skal plasseres så sentralt som mulig. I diagramstillingen gjør løperne på g1 og f1 en kjempejobb ved å holde svarts dronningfløy nede.

26.a5! bxa5 27.c5! dxc5 28.bxc5 Lc6
Tvunget. Han må forsøke å blokkere den ekspansjonslystne hvite c-bonden.

29.Ta1 Ld8 30.Sb3 a4 31.Sd4

a4-bonden er dødsdømt, og når den faller ser ting lite lystelige ut for kollegaen i a-linja. Svart har dessuten sin fulle hyre med å stagge hvits c-bonde som er lysten på å bryte gjennom blokaden. I korte trekk er hvits soleklare fordel ubestridelig.

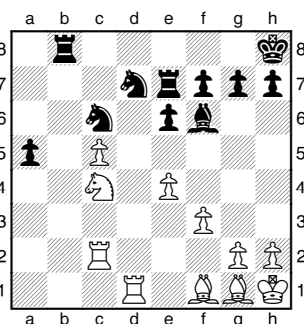
31...a5 32.Da3 Sg8 33.Sb2!?

33.Sxc6 Dxc6 34.Dxa4 var et opplagt alternativ, men jeg følte han slapp for billig unna her.

33...Lf6 34.Sc4 Tb8

34...Lxd4 35.Lxd4 er posisjonelt vunnet for hvit.

35.Sxc6 Dxc6 36.Dxa4 Se7 37.Dxc6 Sxc6 38.Td1 Te7

39.Sb6

Her kunne jeg brutt ned blokaden på c6 umiddelbart, noe som ville ha fremskyndet resultatet. Men tidsnøden krevde sitt. 39.Td6! med poenget 39...Tc8?! 40.Sb6! Te7 41.Sxd7 Texd7 42.Lb5

ville ha avgjort umiddelbart.

39...Sf8 40.Lb5 Te7

Hvit har beholdt sin klare fordel, men gevinstføringen krever en viss tålmodighet siden jeg ikke kan bryte ned blokaden på c6 umiddelbart.

41.Tc4 g5 42.g3 Le5

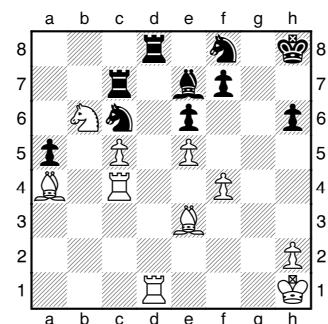
Ikke 42...Se5 43.Tc3 Txb6? 44.cxb6 Txc3 45.b7 og hvit vinner.

43.Le3 h6 44.f4 gxf4 45.gxf4 Lf6

46.e5

Hvits fordel øker.

46...Le7 47.La4 Td8

48.Td6!

Endelig. Nå banes veien for c-bonden.

48...Sb4

48...Lxd6 49.cxd6 og svart taper mye materiell.

49.Txd8 Lxd8 50.c6

Bare to skritt igjen.

50...Le7 51.Ld2 Kg7 52.Kg2 f6

53.exf6+ Lxf6 54.Kf3 Sg6 55.Sa8

Tc8 56.c7! Txa8 57.c8D Txc8 58.Txc8

Hvit har vunnet kvalitet, og resten er enkelt.

58...Se7 59.Ta8 e5 60.Txa5 Sbc6

61.Lxc6 Sxc6 62.Ta6 Se7

62...Sd4+ 63.Ke4 exf4 64.Lc3 taper offiser.

63.fxe5 Lxe5 64.Lxh6+ Kf7 65.h4 1-0

Leif Erlend gjorde et godt resultat med delt andreplass i New Zealand. Han fikk også med seg andre spennende opplevelser. (Foto: Privat)

Tromsø best i nord

Årets nordnorske mesterskap for lag ble en ny triumf for Tromsø Sjakkklubb.

Av Gunnar Berg Hanssen

Nordnorsk mesterskap for lag ble spilt som ei bergerturnering med seks lag på startstrekken: Tromsø, Harstad, Alta, Komsa og to lag fra Narvik.

På forhånd ble Tromsø og Narviks førstelag betraktet som favoritter, med Harstad som outsider. Dette viste seg da også å være riktig etter hvert som turneringen gikk sin gang. Etter tredje runde var det imidlertid klart at Harstad var heklet av i kampen om førsteplassen etter at klubben hadde måttet notere seg for nederlag mot både Tromsø og Narviks førstelag. Før de to siste rundene på søndagen sto dermed det hele mellom Tromsø og Narvik 1 som begge hadde full pott i lagpoeng, og i tillegg like mange individuelle poeng. I fjerde runde skaffet imidlertid Narvik 1 seg et lite forsprang før finalematchen mot Tromsø ved å vinne 4-0 over Komsa, mens Tromsø måtte nøye seg med 3-1-seier over Narviks andrelag.

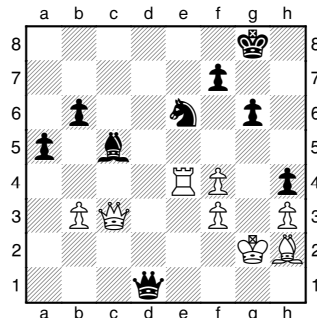
Thrillerfinale

Dermed kunne Narvik 1 klare seg med uavgjort mot Tromsø for å bli nordnorske mestere for lag. Og hvilken thriller det ble. Det hele startet svært så bra for Narvik 1 i det undertegnede tidlig bukket offiser og tapte mot Steinar Moen. Men i stedet for at min fryktelige bukk virket utpsykende på resten av Tromsøs lag, så det heller ut til at tapet gjorde at resten av laget skjerpet seg ekstra. Dette vitner om utmerket lagmoral. På Tromsøs tredjebord storspilte Benjamin Arvola, og utlignet lagmatchen ved å vinne i sikker og overbevisende stil mot Kjell Ole Kristensen. Deretter fulgte Jan Sigmund Berglund opp på fjerdebordet med å vinne over Magnus Aanstad ved hjelp

Jan Sigmund Berglund og Benjamin Arvola. (Foto: Sveinung Sørbye)

av sin evige kjærlighet Trompovskij, på sin egen 50-årsdag til og med! I det ett parti gjensto var dermed matchen snudd til 2-1-ledelse til Tromsø. Partiet som gjensto var oppgjøret Mikael Rølvåg – Pål Røyset på førstebordet. Rølvåg kom godt ut av åpningen, men det hele ble fort uklart da han ikke fant den beste fortsettelsen. Etter hvert ofret Pål kvalitet, og oppnådde god kontroll på stillingen. Da de en stund etter tidsnøden tok remis var Pål's stilling trolig vunnet. Pål hadde også gått glipp av en matt i fire. Han kunne nemlig spilt det vakre 38. Sxf4+!:

Her valgte Pål 38...Ld4, og beholdt et solid grep om stillingen også etter dette trekket, men 38...Sxf4+! fører altså til

matt: 39.Txf4 (39.Lxf4 40.Dg1#) 39...De2+ 40.Kh1 Df1+ 41.Lg1 Dxg1#

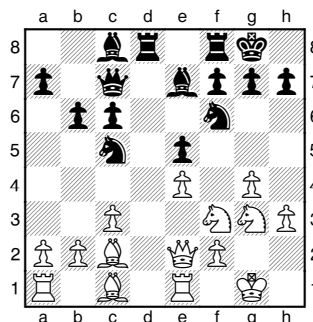
Dermed ble det i stedet remis på førstebordet, noe som imidlertid var godt nok til lagseier 2½-1½ til Tromsø og førsteplass. Siden turneringen har status som første divisjon i det norske seriesystemet, betyr dette at Tromsø ble klare for kvalifiseringsspill om opprykk til eliteserien 2009/2010.

Alta kom på en fin tredjeplass etter å ha vunnet den viktige matchen i fjerde runde mot Harstad med 2½-1½.

Stortalentet Arvola

Jeg nevnte Benjamin Arvolas storspill. 5 poeng av 5 mulige gjorde han til Tromsøs toppscorer og lagets absolutte ener. Hvis vi i tillegg tar med KM for lag som ble spilt i januar, så har Benjamin vunnet 10 partier på rad i lagsjakken denne vinteren! Arvola har hatt en veldig fin utvikling det siste året, og spiller på en måte som legger til rette for ytterligere utvikling og læring. Han varierer åpningsspillet sitt, og med det også kjennskapen til og forståelsen av

ulike stillingstyper og strukturer. Her er et eksempel på Arvolas spill i mester-skapet. I oppgjøret i finalerunden mot Kjell Ole Kristensen slapp han aldri sin motstander til, og vant etter utmerket posisjonsspill:

16...La6! Hvit har et svakt punkt på d3 i sin stilling, og sort peiler seg inn mot dette. Men viktigst, trekket tvinger mer eller mindre hvit til å spille 17.c4, noe som gjør d4 til en utmerket forpost for sort.

17.c4 g6 18.b3 Se6 19.Lb2 Sd7

20.De3 f6 Benjamin tar seg god tid med å gjøre seg klar til å utnytte d4-feltet, da hvit ikke kommer til noe motspill raskt.

21.Se2 Lc5 22.Dh6 Tf7 23.Tad1 Lb7 24.Td3 Lf8 25.Dd2 e5! Gjør d5-feltet til en forpost for hvit akkurat som d4-feltet er det for sort. Det finnes imidlertid ingen god måte for hvit å ta i bruk d5-feltet, slik Benjamin har vurdert det.

26.De3 På 26.Sc3 kommer 26...Sf4 som koster hvit materiell uten tilstrekkelig kompensasjon, for eksempel 27.Tde3 Lh6! 28.Kh2 Se6 29.g5 Sxg5 30.Sxg5 Lxg5 og så videre.

26...Sd4 Der kom den omsider.

27.Ld1 Lg7 28.Sg3 Sf8 29.Sxd4 Kjell Ole orker ikke lenger synet av sorts springer, og slår den vekk. Men dermed får sort etablert en fribonde i sentrum som i tillegg tar en masse felter og gjør hvits stilling enda trangere. Med utgangspunkt i terrengfordelen

og fribonden i sentrum manøvrerer Benjamin partiet pent i mål:

29...cxd4 30.Df3 Se6 31.Kh2 Sc5 32.Td2 Lh6 33.Tc2 d3 Bondens ekspansjonskraft (og baklandets oppvåkning) har stått klart for sjakkfolket siden Nimzowitsj sine dager.

34.Tc3 Ld2 35.Tg1 Dc6 36.b4 Lxc3 37.Lxc3 Sxe4 38.b5 Dxc4 39.Lb3 Sxc3 40.De3 Df4 og hvit ga opp. Alt er bare ruiner. **0-1**

Nordnorsk mesterskap for lag, Tromsø 20-22. februar 2009

1. Tromsø	10.0
2. Narvik 1	8.0
3. Alta	6.0
4. Harstad	4.0
5. Narvik 2	2.0
6. Komsa	0.0

Nordisk mesterskap og

POLITIKEN CUP

Politiken Cup 2009 spilles som en åpen 10-runders turnering på 9 dager og i én stor gruppe, fra sterke stormestere til nybegynnere.

Turneringen spilles fra 18. til 26. juli 2009 på LO-skolen i Helsingør. Mer informasjon og online påmelding på www.politikencup.dk

Politiken Cup er også Nordisk mesterskap, og beste nordiske spiller blir nordisk mester 2009.

Hovedpremier (tusen DKK):
15-12-10-8-6-5-4-3-2-2-2-2-2-1-1-1-1-1-1-1.

Nordisk mesterskapspremier:
1. 5000 2. 3000 3. 2000.

Ratingpremier:
1. 3000 2. 2000_for beste spiller i hver av disse ratinggruppene: 1000-1500, 1501-1700, 1701-1900, 1901-2000, 2001-2100, 2101-2200 og 2201-2300.

Startavgift (alle priser i DKK):

GM/IM/WGM/WIM: Gratis
FM/WFM: 600 kr.
Jun. (f. 1989 el. senere): 600 kr.
Født 1949 el. tidligere: 600 kr.
Spillere m/ ELO: 900 kr.
Spillere u/ ELO: 1000 kr.
Kr. 100 i rabatt ved påmelding innen 30.6!

Påmelding

www.politikencup.dk

- Nordisk mesterskap og Danmarks største åpne internasjonale turnering.
- Mulighet for å bo på spillestedet LO-skolen til rimelige priser.
- Registrering ved fram møte, lørdag 18. juli mellom 1030 og 1130.
- Betenkningstid: 100 min på 40 trekk + 30 min på resten av partiet + 30 sek tillegg for hvert trekk.
- Mulighet for å ta GM- og IM-napp og få Elo-tall.
- Mange deltagende GMer og IMer fra forskjellige land. Blant +2600-stormesterne er: Dreev, Tiviakov, Heine Nielsen og Malakhov.
- Det er alltid deilig å være norsk i Danmark!
- www.politikencup.dk

Veien til eliteserien

Anført av klubbformann Aage Sivertsen har Kristiansund den siste tiden opplevd en sjakkelig oppblomstring helt utenom det vanlige. Det er breddesjakk og elitesjakk, det er barnesjakk og kafésjakk, og klubben har en daglig leder på fulltid (og vel så det). Jammen har ikke klubben til og med hyret inn den svenske IM Axel Smith for å trene unge og eldre talenter. Nå er klubben kvalifisert til Eliteserien 2009/2010.

Bak fra venstre: Robin Hoem, Axel Smith, Kjell Tore Sandum og Mihai Suba. Sittende foran: Lars Hjelmås. (Foto: Tore Kristiansen)

Etappe 1: Seier i midtnorgeserien

Kristiansund tok en overlegen seier i midtnorgeseriens førstedivisjon. Førstelaget avga kun ett individuelt poeng på tre kamper.

Midtnorgeserien 2008/2009, 1. divisjon Møre og Romsdal

- 1: Kristiansund 1 - Kristiansund 2 5-0
- 2: Kristiansund 1 - Aalesund 4,5-0,5
- 3: Molde - Kristiansund 1 0,5-4,5

Kristiansund 1	3 0 0	14 6
Aalesund	2 0 1	7,5 4
Molde	1 0 2	5,5 2
Kristiansund 2	0 0 3	2 0

Etappe 2: Kristiansund slår lottobygda

Av formann Aage Sivertsen

En kort periode kunne det minne om slaget på Stiklestad, men da både Mihai Suba og Lars Hjelmås fikk opp litt for gode stillinger, så ante vi at trønderne måtte melde pass. Verdalen hadde ikke den nødvendige flaksen mot Kristiansund i kampen om å bli midtnorsk mester. Lagene møttes til kamp sånn cirka midt mellom de to stedene, i kulturbygda Surnadal. Vinneren skulle få retten til å spille kvalifiseringskamp mot Tromsø for å spille i eliteserien 2009/2010.

Vi fikk flere forfall. Axel Smith, Brede Kvisvik og Torger Strand kunne ikke

spille. Kristiansundvenn GM Mihai Suba og Gjøvikgutten Lars Hjelmås var derimot på plass. Dermed stilte klippfiskbyen et mannskap som burde senke verdalingene, men med lottoerfaringen i bakhodet tok vi ingenting for gitt.

Det tok derimot tid å vinne mot Verdalen. Lars Hjelmås hadde riktignok en suveren stilling allerede etter åpningsfasen, men på de andre bordene tok det tid før en avklaring kom. Mihai Suba hadde også et trykk fra første trekk, og hadde nok bedre kontroll enn vårt lag var klar over. Anders Olsen spilte et flott og spennende parti mot Terje Lund, der han fikk en liten fordel tidlig i midtspillet, og Lund kunne nok gitt opp langt tidligere enn han gjorde. Men lagkamp er lagkamp, så derfor ventet han med å heise hvitt flagg. På fjerdebord fikk verdalingene tilbud om remis fra Eilif

Odde. Verdalen måtte imidlertid vinne på dette bordet skulle de ha noen mulighet, så stortalentet Pål Andreas Hansen fikk beskjed om å spille på vinst. Dette ble nesten litt banalt, for Eilif utnyttet straks muligheten og vant partiet. Vår postsjakkspesialist Kjell Tore Sandum hadde ingen problemer med å vinne på femtebord mot Jan Arne Bjørgvik.

Noen lurte nok på hvorfor vi hentet GM Suba til en slik match. Forklaringen er enkel. Vi ønsket å skape litt ekstra PR dagen før kampen og fikk Suba til å spille simultan mot en flokk unger på et kjøpesenter i byen. Vi hadde ambisjoner om opprykk denne sesongen og siden Suba var tiltenkt plass på et kommende eliteserielag, så kunne han like gjerne spille en viktig kamp mot Verdalen.

Jeg må legge til at det er utrolig morsomt å ha med Mihai Suba på laget. Han er en ekstremt energisk fargeklatt og det oser positivitet ut av hele kroppen. Når dette blir skrevet, så er laget allerede klart for eliteseriestpill neste år. Vi vil hilse resten av sjakknorge og si at vi gleder oss veldig!

Verdalen – Kristiansund 0-5

Kjell A. Lilleløkken – Mihai Suba	0-1
Fredrik Lindsøe – Lars Hjelmås	0-1
Terje Lund – Anders Olsen	0-1
Pål A. Hansen – Eilif Odde	0-1
Jan A. Bjørgvik – Kjell T. Sandum	0-1

Etappe 3: Nordvest var best

Av Torstein Bae

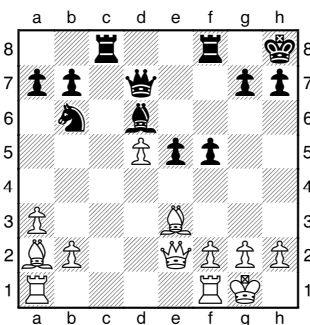
En sentral del av elitesatsingen i Kristiansund har vært å heve nivået på klubbens førstelag. Det tar imidlertid tid å trene opp et sjakklag, og tålmodighet

kan man ikke ha for mye av dersom man skal utrette noe her i verden. I tillegg til IM Axel Smith var førstelaget derfor forsterket med GM Mihai Suba (regjerende seniorverdensmester!) og Lars Hjelmås (tidligere Drammen). Supplert med tre lokale spillere kunne Kristiansund mønstre et slagkraftig lag.

Tross dette var kvalifiseringskampen mot Tromsø på ingen måte avgjort på forhånd. Kristiansund hadde fått forfall fra Torger Strand og Brede Kvisvik, hvilket medførte at Tromsø på papiret hadde gode sjanser på de tre siste bordene. På grunn av regelen om at seier på høyeste bord avgjør ved uavgjort kamp, måtte Kristiansund regnes som knappe favoritter. Tromsø hadde imidlertid grunn til å håpe på eliteseriestpill i 2009: Alt som skulle til var seire på bord 4-6 og en skarve remis på ett av toppbordene.

Slik var forhåndssnakket, men når alt kom til alt ble matchen mindre jevn enn man kunne forvente. Hovedgrunnen til dette var et mellomtrekk fra Kjell Tore Sandum.

Trond Romsdal – Kjell Tore Sandum

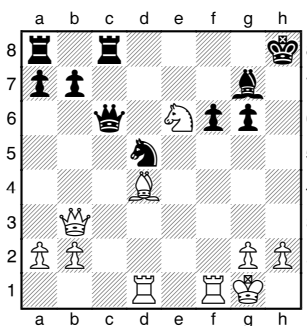

Hvits siste trekk (22.Lc1-e3) viser seg å være en feil. Sandum er ikke nådig. **22...f4!** **23.Lxb6 f3!** Poenget. Mellomtrekket spretter opp hvits kongestilling. **24.gxf3 axb6** Enda sterkere var faktisk **24...Dh3!** med stor fordel til svart. Løperen på b6 kan ikke reddes med **25.Le3** på grunn av **25...Txf3** med den dødelige

trusselen **e5-e4**. **25.Kg2?** Bedre var **25.Lb1**. Svart har en liten fordel etter **25...e4!** **26.fxe4 Dh3** **27.e5 Tce8!**, men partiet er på ingen måte avgjort. **25...Tf6** **26.Lb1?** For sent. **26.Tg1** var nødvendig, selv om svart har meget godt spill etter **26...Tcf8**. **26...Th6!** **0-1**

Med seier på fjerdebord var svært mye gjort for Kristiansund. Tromsøs førstelbord Gunnar Berg Hanssen har et imponerende rulleblad med seier mot blant andre GM Antoaneta Stefanova, men mot Kristiansund hadde han ikke dagen.

Mihai Suba – Gunnar Berg Hanssen

26.Sxg7! Kxg7 **27.Dxd5!** og svart ga opp på grunn av **27...Dxd5** **28.Lxf6+** med løper over for hvit. **1-0**

Til slutt ble det 4-2 til Kristiansund, som dermed blir første eliteserielag fra Møre og Romsdal. Allerede dagen etter opprykket kunne klubben melde at Edwin David er klar for klubben neste sesong. Den første forsterkningen etter opprykket – det blir neppe den siste.

Kristiansund – Tromsø 4-2

Mihai Suba – Gunnar B. Hanssen	1-0
Axel Smith – Pål Røyset	1-0
Lars Hjelmås – Jan S. Berglund	1-0
Kjell T. Sandum – Trond Romsdal	1-0
Anders Olsen – Benjamin Arvola	0-1
Robin Hoem – Simon Pind Jessen	0-1

”Jeg lærte sjakk av min far da jeg var sju år gammel. De neste årene spilte vi mot hverandre hver eneste dag. For å unngå kjedelige partier hadde faren min en litt spesiell regel: Hvis den ene tok kort rokade, måtte den andre ta lang rokade – og omvendt. Slik lærte jeg å angripe.”

Av Torstein Bae

Petter Haugli smiler når han tenker tilbake på partiene mot faren. Hans Haugli må ha vært en dyktig lærer. Først i sjuendeklasse ble Petter med på skolesjakk, og han ble dermed medlem i Moss Sjakkklubb. Det er ikke få som har gått slukøret hjem fra sin første klubbkveld, men slik var det ikke for Petter. I 1972, ikke lenge etter at han hadde blitt med i sjakkklubben, deltok han i sin første Landsturnering. Resultatet ble førsteplass i klasse lilieputt. En eksepsjonell debut.

Vi treffer Petter Haugli bare minutter etter at Moss Schakkklubb har tatt sitt første seriemesterskap. Haugli er en meget glad mann, tross at det ble tap i dagens parti. Med 7 av 9 poeng i eliteserien er det da heller ikke noe å si på innsatsen.

”Jeg har et helt klart svar på hvorfor det gikk så godt i årets sesong: Jeg klarte å disponere tiden fornuftig. Tidsnød har alltid vært et stort problem for meg. Foran eliteserien bestemte jeg meg for å unngå tidsnød, og det klarte jeg å følge opp i praksis. Typisk nok var unntaket dagens tapsparti.”

Haiketur til NM

Etter seieren i 1972 var Petter etablert som en av landets mest lovende spillere, noe som ble ytterligere befestet da han i 1974 tok andreplassen i junior. De neste årene ble det mye sjakk, men så dabbet interessen av – ”det er så mye annet i livet”, som han selv uttrykker det. Et par år var han helt borte fra sjakken, og hadde ingen planer om å komme tilbake før vennen Knut Erik Johansen kom med et friskt forslag: ”Skal vi ikke haiket til NM i Kirkenes?” En uke tok det, men for Petter ble Landsturneringen i 1981 starten på en ny sjakkrap- tus. I 1983 ble det andreplass i NM (Bjørn Tiller ble nesten ”innhendet på målstreken av overraskelsesmannen Haugli” – NSb 6/83), og aktivitetsnivået var høyt de neste årene. To av karrierens høydepunkter kom i 1988, da han klarte tittelen internasjonal mester (IM) og spilte på Norges lag i sjakk-OL. Året etter la han ut på en europeisk sjakkturné, med Einar Gausel og Ivar Bern som følge på deler av turen. Så var det helt stopp.

”På den tiden drev jeg meg sjakk på fulltid, dels som spiller og dels som landslagstrener for yngre spillere, blant andre Roy Fyllingen. Som spiller var det naturlige målet å bli stormester. Det var nok ikke umulig å klare stormestertittelen, men det ville kreve veldig mye arbeid. Utsikten til enda mer trening den neste tiden, bidro nok til at jeg etter turneen i 1989 fikk en overdose sjakk.”

”Mitt kjære Moss”

Petter Haugli fylte nylig 50 år, uten at det har påvirket aktivitetsnivået. Eller passivitetsnivået bør man kanskje si, for Haugli spiller ikke mange partier i løpet av et år. Eliteserien har faktisk vært det eneste han har spilt de siste årene. Selv etter de gode resultatene denne sesongen er han ikke fristet til å spille mer.

”Jeg spilte en turnering i Riga for noen år siden. Det var hyggelig nok, men det har likevel ikke blitt mer. Lagsjakken gir meg noe mer enn å spille for egne resultater.”

En viktig del av lagsjakkens attraksjon er nok at Moss står hans hjerte nær – ”mitt kjære Moss” kaller han klubben. Haugli er mossegutt god som noen, tross noen tidligere barneår i Trondheim. Kanskje er det bypatrioten som viser seg da han uttrykker en viss skepsis til klubbens satsning de siste årene.

”Egentlig er jeg litt motstander av å kjøpe inn spillere. Helst skulle jeg ønske at laget besto av spillere fra nærområdet, med en nærmere tilknytning til klubben. For meg er det viktigere å spille for Moss enn at vi spiller i eliteserien, men det er selvfølgelig morsomt å bli seriemester.”

Nesten norgesmester

Etter noen år med spillepause, meldte interessen seg igjen i 1993. Haugli stilte opp i Landsturneringen uten de store ambisjoner, men resultatet ble over all forventning.

”Før siste runde ledet jeg med et halvpeng på Leif Øgaard og Berge Østenstad. I siste runde møtte jeg Øgaard. Jeg fikk en fordelaktig stilling med bonde mer, og vurderte å tilby remis. Det ville Øgaard akseptert, sa han etter partiet. Men jeg tenkte at Østenstad ville vinne sitt parti, og stikkamp mot ham fristet meg ikke.

Etter hvert viste det seg at Østenstad ikke klarte å vinne, men jeg tapte mitt parti, og Øgaard ble norgesmester. Avslutningen på NM 1993 glemmer jeg ikke så fort.”

Andrelassen i NM var et sterkt resultat, men denne gangen ble det ikke mye spill de neste årene. Som en konsekvens av NM-innsatsen ble Haugli tatt ut til OL i 1994, men bortsett fra det holdt han seg i hovedsak til lagsjakk for Moss. Og slik har det faktisk vært helt frem til i dag. I år blir det riktignok én turnering til for Haugli, og det blir selvfølgelig en lagturnering. Gjennom seriemesterskapet kvalifiserte Moss seg til høstens europacup for klubblag i Makedonia. ”Mine ambisjoner fremover er å gjøre det best mulig for Moss. Først i europacupen, og så i eliteserien. Jeg kommer nok til å trene litt ekstra før europacupen.”

Et unikt sjakk menneske

Selv om Haugli også i dag er en sterkt spiller, er det neppe noen tvil om at han var på et høyere nivå mot slutten av 80-tallet. Mange har problemer med å

forsone seg med en slik utvikling, men Haugli har et realistisk forhold til sine egne prestasjoner.

”For 20 år siden jobbet jeg veldig mye med sjakk. Det sier seg selv at mine åpninger ikke holder samme standard i dag, og det får selvfølgelig betydning for resultatene. Det er en grei sammenheng i sjakk mellom treningsmengde og prestasjoner, og det har jeg ikke vanskelig for å akseptere.”

Om han ikke har de største ambisjoner på egne vegne, så har han definitivt planer for sitt kjære Moss. Ved siden av sitt daglige arbeid som altmuligmann i et borettslag, finner han tid til sjakkopplæring på Våk barneskole utenfor Moss. Dessuten holder han sjakkurs i klubben for interesserte i alle aldrer. Det mangler neppe entusiasme når Petter Haugli underviser. Vel har lysten til å spille sjakk blitt borte et par ganger, men interessen for sjakk vil han aldri miste. Slik er det ikke så sjelden, men som spiller, trener og person er sjakk mennesket Petter Haugli noe ganske unikt.

Ære være Vålerenga

Egentlig handla det om alt annet enn sjakk, men om fotball, ishockey, amerikansk fotball, dessuten om tilhørighet på Oslos østkant. Bordet fanga rett og slett da far Dag og sønn Magnus Danielsen i fjor ville ha meg med i nystifta Vålerenga Sjakkklubb.

Av Arne Danielsen

Målet er i breial Enga-stil å lage Norges største og sterkeste og kuleste og breieste sjakkklubb – ever. Men et sted må man uansett starte, for vårt vedkommende ble dette Østlandsseriens 4. divisjon. I første runde var klubben vår så fersk at vi så vidt fikk stilt lag, og da ble det nederlag mot OSS 5, så små at de måtte ha pute på stolen for å se hele brettet, men likevel utstyrt med sylskarpe sjakkemalketenner. Da blei det nederlag, gett, og OSS-leder Ole Christian har siden brukt enhver anledning til å strø romslig med salt i såret. Jada, du får glede deg mens du kan, Frigg-gutt!

Strålende comeback

1911s putter klarte vi å slå med et skrik, men siden har vi fått det til å funke, ikke minst takket være et hemmelig våpen på fjerde bord, den gamle mesterspiller Arnold "Mu" Mundal hentet hjem fra tredve års bridgeeksil. Min første kamp var mot Aurskog Høland, virkelig langt ute på landet, med spillested over garasjen til en av gutta på laget. Trivelig sted, trivelige folk, gode vafler og en fjerdebordsspiller på hjemmelaget som gjorde ære på oss ved å stille i Vif-genser!

Nesten som Furuset

Deretter var det hjemmekamp mot våre naboer fra Stovner, nesten som da Vålerenga og Furuset møttes til stordyst på Jordal Amfi på åttitallet. Vi får låne et fagforeningslokale rett over nedgangen til T-banen på Fyrstikktorget på Helsefyr, der spiller vi foreløpig hver tirsdag. Stovner kjempa hardt og lenge, men atter en gang lyktes vi å dra seieren hjem.

Returmatchen glapp

Konnerud skulle besøke oss i nest siste runde, men måtte melde forfall på grunn av sykdom. For meg var dette særlig trist, jeg hadde gleda meg spesielt til å møte Helmer Nilsen. Det hadde seg sånn at jeg som tretten år gammel junior og ferskt OSS-medlem ble spurt om jeg ville delta på en søndagsmatch mellom Oslo og Buskerud. Jeg blei smigra over forespørselen, fordi det antakelig var den første "voksne" matchen jeg noensinne hadde deltatt i. Sannheten var antakelig at kretsen hadde problemer med å stille de nødvendige tjue bordene en vintersøndag i Drammen. Uansett, motstanderen var Helmer Nilsen, og siden har jeg ikke møtt ham over brettet på førti år!

En flyktning krysser sitt spor

Siste runde grua jeg meg til, mot min gamle klubb Nordstrand, mitt hjem gjennom de siste tjue åra. Her har jeg vunnet tre klubbmesterskap og fått vandrepokal til odel og eie, her har jeg undervist ungdommen og hatt det gøy med gode klubbkamerater. Hvordan ville de ta i mot renegaten? Tor Gulbrandsen møtte meg i døra: "Hallå, din jævla overløper", skreik han og flirte fra øre til øre. Så var det overstått. Nordstrand 6 var alle kadetter, og de hadde en gang banka meg stygt i en klokkesimultan med altfor knapp tid for en gammel mann. Nå var hevnen time inne. Vålerenga er i tredje!

Finalen i gruppa

Bortekamp mot "Ullr" var neste på programmet, i skolefritidslokaler på Jessheim. Som oss var klubben nystarta, med målet å samle sjakkspillere i Ullensaker-distriktet, som opplever sterk vekst på grunn av sitt nære nabo-skap til storflyplassen på Gardermoen. Ullr leda gruppa, og hadde som oss ambisjoner om å etablere seg høyere. Denne kampen var derfor en slags finale i gruppa, og igjen kom vi best ut. Før de to siste rundene var vi nå i tet, og resten var opp til oss...

SERIESJAKKEN 2008/2009

Østlandsserien

1. divisjon

SOSS	8 1 0	31	17
Black Knights	5 2 2	27,5	12
Hønefoss 1	5 2 2	24,5	12
Oslo SS 2	5 1 3	25,5	11
Drammen 1	4 2 3	21,5	10
Nordstrand 1	4 1 4	24,5	9
Moss 2	2 3 4	21	7
Stjernen 1	2 2 5	21,5	6
Strømmen 1	2 1 6	18	5
Lillestrøm	0 1 8	9	1

2. divisjon avdeling A

Sarpsborg 1	5 2 0	19,5	12
Kristiansand	5 1 1	18	11
Caissa 1	4 1 2	17	9
Nordstrand 3	3 1 3	14	7
Akademisk 2	2 2 3	13,5	6
Drammen 2	3 0 4	13,5	6
SK 1911 2	2 1 4	10,5	5
Hønefoss 2	0 0 7	7	0

2. divisjon avdeling B

Nordstrand 4	4 1 2	16	9
Nordstrand 2	3 3 1	15,5	9
Follo 1	4 0 3	15	8
Stjernen 2	2 4 1	14,5	8
Oslo SS 3	3 1 3	13,5	7
Hamar	2 2 3	14,5	6
SK 1911 3	2 2 3	12	6
Elverum	1 1 5	10,5	3

3. divisjon avdeling A

Bærum	5 0 0	17	10
Tempo	3 1 1	11,5	7
Tønsberg	2 1 2	10,5	5
Kongsberg	1 1 3	9	3
Modum	1 1 3	7	3
Caissa 2	1 0 4	4,5	2

3. divisjon avdeling B

Lørenskog	4 1 0	16,5	9
Lillehammer 1	4 1 0	15	9
Kongsvinger	2 1 2	11,5	5
Strømmen 2	2 1 2	9,5	5
Nord-Odal	0 1 4	5,5	1
Lillehammer 2	0 1 4	3	1

3. divisjon avdeling C

Moss 3	4 1 0	13,5	9
Fredriksstad	4 0 1	16	8
Akademisk 3	3 1 1	12,5	7
Moss 4	1 1 3	6	3
Kirkegata	0 2 3	7	2
Follo 2	0 1 4	5	1

3. divisjon avdeling D

Asker 2	3 1 1	11,5	7
Nittedal	3 1 1	11,5	7
Oslo SS 4	1 3 1	9,5	5
SK 1911 4	2 1 2	9	5
Stjernen 3	1 1 3	10,5	3
Nordstrand 5	1 1 3	7	3

4. divisjon

Vålerenga	6 0 1	24	12
Ullensaker	5 1 1	20	11
SK 1911 5	4 2 1	16,5	10
Oslo SS 5	4 1 2	15,5	9
Stovner	1 4 2	10,5	6
Aurskog-Høland	2 1 4	12,5	5
Konnerud	1 1 5	8,5	3
Nordstrand 6	0 0 7	4	0

Vestlandsserien

1. divisjon avdeling nord

SK 96	4 1 0	17,5	9
Bergens 2	3 1 1	16	7
Bergens 3	3 0 2	12,5	6
Sotra 1	1 2 2	12	4
Førde	2 0 3	11,5	4
Masfjorden 1	0 0 5	5,5	0

1. divisjon avdeling sør

Stavanger 1	3 0 0	12,5	6
Sandnes	1 1 1	8	3
Randaberg	1 1 1	7	3
Stavanger 2	0 0 3	2,5	0

Finalekamp 1. divisjon

SK 96 - Stavanger	1,5-3,5
Ove Sævareid - Lasse Østebø Løvik	1-0
Per Erik Manne - Sondre W. Tofte	0-1
John A. Kvamme - Victor Havik	0-1
Nils E. Moe-Nilssen - Håkon Strand	1/2
Eirik Sandal - Joar G. Pettersen	0-1

2. divisjon avdeling nord

Nordnes	6 1 0	25	13
Sotra 2	5 1 1	17	11
Bergens 5	4 0 3	14,5	8
Bergens 6	1 5 1	14	7
Bergens 4	3 1 3	11,5	7
Voss	2 2 3	13	6
Masfjorden 3	0 2 5	9,5	2
Masfjorden 2	0 2 5	7,5	2

Midtnergeseerien

1. divisjon avdeling Trøndelag

Verdal	3 1 0	14,5	7
Trondheimstud. 1	3 1 0	14	7
Trondheim 2	2 0 2	10,5	4
Stjørdal	1 0 3	6,5	2
Trondheimstud. 2	0 0 4	4,5	0

1. divisjon avdeling Møre og Romsdal

Se side 32.

2. divisjon avdeling Trøndelag

Orkdal	5 0 1	16	10
SMPOAA	5 0 1	16	10
Svartlamon 1	4 1 1	15,5	9
Trondheimstud. 3	2 2 2	12,5	6
Trondheim 5	2 0 4	8,5	4
Trondheim 4	1 0 5	6,5	2
Trondheim 3	0 1 5	9	1

3. divisjon avdeling Trøndelag

Trondheim 6	3 0 0	10	6
Svartlamon 2	2 0 1	7,5	4
Horg	1 0 2	4,5	2
Trondheim 7	0 0 3	2	0

Nord-Norge

Finnmarksmesterskapet

Kirkenes	2 1 0	8,5	5
Alta	1 2 0	6,5	4
Vadsø	1 0 2	5,0	2
Komsa	0 1 2	4,0	1

KM Troms og Nordre Nordland

Tromsø 1	5 0 0	18	10
Narvik 1	4 0 1	16	8
Harstad 1	3 0 2	13	6
Narvik 2	3 0 2	9,5	6
Harstad 4	2 1 2	7	5
Harstad 2	2 0 3	9	4
Tromsø 3	0 4 1	8	4
Tromsø 2	1 1 3	7	3
Harstad 3	1 1 3	6,5	3
Narvik 3	0 1 4	6	1

Det er ikke arrangert KM for lag i Helgeland og Salten sjakkrets. For nordnorsk mesterskap for lag, se side 30.

Med 4 av 5 poeng var Bjørn Haveland en sentral spiller på Bærum's opprykkslag.

Til Caïssa – sjakkens nådeløst krevende gudinne.

(Klubben fikk i 1960 lov til å spille gratis i Nordlandsbankens lokaler. Derfor banken.)

Hun ble min ungdoms første rus
jeg traff henne i min faders hus.
Han visste nok ei hva han dermed gjorde
da han lærte meg sjakken ved kjøkkenbordet.

Et passe anlegg hadde jeg fått,
men ei til noe stort og berømmelig flott.
Kun til bruk i småbyens klubb,
der jeg levde nederst blant klubbens subb.

Den gang jeg trådte inn i *banken*,
kjentes det i hele kroppen.
Jeg dirret og skalv ved blotte tanken:
"Er det i kveld jeg endelig når toppen?"

Og vant jeg en sjelden gang en dyst,
svulmet jeg i mitt unge bryst.
Men oftest forlot jeg Caïssas arena
med tap og sjakkhalen mellom bena.

Vi vet jo alle at kroppen og sinnet
er tett og ubrytelig sammentvinnnet.

Det kjenner jeg i hele meg,
hertet hamrer hardt i vei.
Når jeg nå som voksen spiller
slåes og bankes helt i filler.
Samme reaksjon som før,
i halsen tørr, i hodet ør.

Fortsatt slåss min hjerne vilt
mot konge, dronning, tårn og springer.
Mens matten nærmer seg så stilt,
og løperparet øksen svinger
mot min hær av bønder små,
som i døden nå må gå.

Men tross mine tap og min sjakklige vånde,
går jeg så gjerne fru Caïssa til hånd.
En utsiktsløs binding som aldri tar slutt,
og som skyldes min far den gang jeg var gutt.

Torbjørn Vatnaland (66), Oslo

To mesterklokker

Digitale sjakk-klokker har kommet for å bli. De går presist og gir mulighet til mer rettferdige betenkningstider selv når vi har begrenset spilletid til disposisjon, enten det er privat lynsjakk, klubbkveld, dags- eller weekendturnering. Her er to mestere i klassen. Begge kan lekende lett alle betenkningstider i en moderne sjakkverden.

DGT 2010. Etterfølgeren til DGT 2000 som var flaggskipet i over ti år. Har fått mye større display.
Kr 670. Klubbpakke 6 stk kr 3660,- (610,- pr stk.)

BHB digitalt sjakkur. Sterk nykommer. Lagrer også dine egne betenkningstider.
Kr 600. Klubbpakke 6 stk kr 3300 (a 550)

Spiller du Dronninggambit?

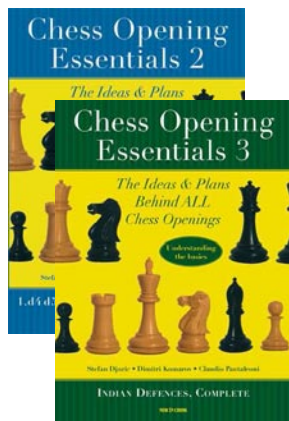
Flere glimrende bøker har nylig utkommet for den som spiller med eller mot 1 d4:

Chess Opening Essentials bind 2 og 3

gir pedagogisk innføring i alle d4-åpninger, mest for spillere med rating ca 700 - 1500. Glimrende!

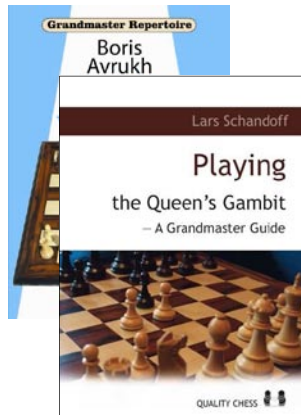
Kr 280 pr. bok.

Bind 1 dekker alle e4-åpninger.

Grandmaster Repertoire 1 d4 volume 1

(kr 250) og **Playing the Queen's Gambit** (kr 240) er to ferske d4-bøker av høy klasse, mest for spillere med rating over 1500

Ja, vi har det meste du kan tenke deg innen sjakk, for alle nivåer! Se hjemmesiden, og ta kontakt for gode råd. Vi har også gavekort — populære premier!

BUTIKK:

Hauges gate 84 A, 3019 Drammen
MANDAG — FREDAG kl. 10.30—17.30

Tlf 32 82 10 64, mobil 91 18 91 90

E-mail: post@sjakkbutikken.no

Sjakkbutikken
NORSK SJAKKFORLAG

www.sjakkbutikken.no

Travel vår for Magnus

De første månedene etter nyttår er høysesong for superturneringer. Linares, Corus og Amber er turneringer som har fått en ny mening for nordmenn etter at Magnus Carlsen ble fast inventar.

**Tekst: Torbjørn R. Hansen
Foto: Calle Erlandsson**

Det er ikke mange år siden man så vidt turde leke med tanken om at en nordmann kunne kjempe i disse gedigne turneringene. I løpet av de siste månedene har Magnus avansert til tredjeplass på verdensrankingen. Han har slått Anand og Topalov. Ikke rart han har skapt den ene sensasjonelle avisoverskriften etter den andre.

Tilbakeslag i Corus

Året starte med brask og bram med Corusturneringen i Nederland. Magnus har utvilsomt gode minner fra denne turneringen, da det var her han gjorde sitt store gjennombrudd. Denne gangen skulle turneringen vise seg å bli en liten skuffelse for Magnus. Med et forsmedelig tap i siste runde ble det "bare" en femteplass. Det var likevel helt tydelig at med litt mer glid kunne det gått langt bedre. Magnus leverte varene i enkelte partier. Se og lær av Magnus sine egne kommentarer. (Opprinnelig kommentert på engelsk for New in Chess, oversatt til norsk av Torstein Bae.)

Carlsen (2776) – Jan Smeets (2601)

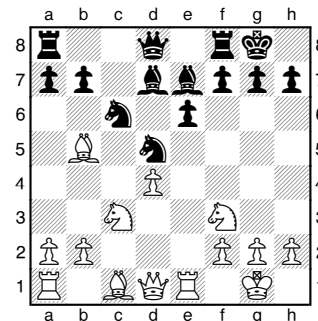
Magnus i Wijk an Zee.

1.c4 c6 2.e4 Siden jeg måtte vinne dette partiet for å kunne kjempe om førstepremien, prøvde jeg å få Jan ut i ukjent farvann så fort som mulig, og å unngå forserende varianter.

2...d5 3.exd5 cxd5 4.cxd5 4.d4 fører til Panov-angrepet.

4...Sf6 5.Sc3 Sxd5 6.Sf3 Sc6 Svart har mange andre saklige muligheter, slik som å bytte på c3 her eller i det neste trekket, men dette er hovedvarianten.

7.Lb5 e6 8.0-0 Le7 9.d4 0-0 10.Te1 Ld7 Hovedtrekket, som også ble spilt i partiet Ivanchuk-Topalov fra Nanjingturneringen i 2008. Svart forhindrer avbyttet på c6, som i noen varianter kan gi svart en vanskelig stilling.

11.Ld3 Løperen hadde ikke lenger noen funksjon på b5, og den overføres derfor til den mest aktive diagonalen. Den noe kunstige plasseringen av løperen på d7 bør rettferdiggjøre hvits tempotap. **11.Sxd5 exd5 12.Lf4 Lf6 13.Se5 Sxe5** førte til avbytter og remis i partiet jeg nevnte over, og var selvfølgelig ikke egnet i en situasjon der jeg måtte gå for seier.

11...Tc8 Da jeg forberedte meg til partiet leste jeg at dette trekket skulle være unøyaktig, men det ser faktisk ut til å være et helt fint trekk. **11...Scb4 12.Lb1** gir løperen et godt felt på c6, men gir til gjengjeld e5-feltet til den hvite springeren. Dette bør føre til at hvit får initiativet.

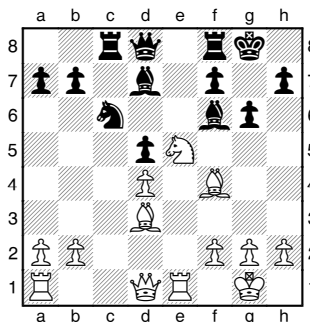
12.Sxd5 Det er ikke så enkelt å finne et annet trekk, siden svart ellers spiller **Scb4** i neste trekk. **12.a3** er imidlertid et alternativ.

12...exd5 13.Se5 Lf6 Dette trekket ser ut til å være helt greit, men svart hadde en enklere vei til godt spill: **13...Sxe5 14.Txe5 Ld6!** (**14...Le6 15.Dh5 g6 16.Dh6** fulgt av **Th5** er grunnen til at **11...Tc8** ble ansett for å være tvilsomt) **15.Txd5 Lc6 16.Tg5** (etter **16.Th5 g6**

ser det ut til at hvit er tvunget til å ta evig sjakk med Txh7) 16...g6 og på grunn av det deplasserte tårnet på g5 bør svart ha godt spill. 13...Sxd4 14.Lxh7+ Kxh7 15.Dxd4 er derimot fordelaktig for hvit, som vil få en blokade på d4.

14.Lf4 Det mest nærliggende trekket, men antakelig ikke det beste. Det mindre direkte 14.Ld2!? (som foreslått av diverse programmer) gir muligens bedre sjanser for en liten fordel, siden svart etter 14...Sxd4 15.Lc3 nærmest er tvunget til å spille Txc3 med en stabil fordel til hvit.

14...g6!? Under partiet var jeg litt redd for det fryktløse 14...Le6. Siden de direkte angrepsforsøkene med Dh5 ikke ser ut til å fungere, er jeg antakelig nødt til å slå på c6 med likt spill.

15.Db3 Ettersom 15...Sxd4 16.Dxb7 er godt for hvit, får jeg nå et visst initiativ. Dessuten var Jan på vei mot tidsnød, hvilket hadde vært hans største problem i turneringen.

15...Sa5 15...Sxd4 16.Dxb7 Le6 (det eneste trekket) 17.Dxa7 Sc2 18.Lxc2 Txc2 19.Dd4 burde ikke gi svart tilstrekkelig kompensasjon.

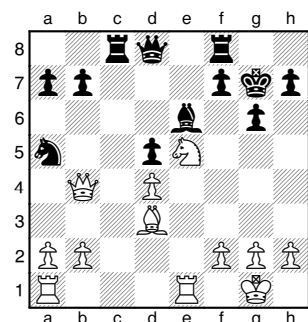
16.Db4 Svart får utligning etter 16.Dxd5 Lc6! (16...Le6 17.De4 er ikke like godt for svart) 17.Dxd8 Tfxd8 18.Ld2 Txd4 19.Lxa5 Lxe5 20.Txe5 Txd3.

16...Le6 Dette kom som en overraskelse. Jeg forventet 16...Le7 17.Dd2 Sc6. Det kan se ut til at svart har tapt et tempo, men han truer nå Lb4. Min plan var 18.Lh6 Te8 (18...Lb4 19.Df4 Lxe1 20.Txe1 vinner tilbake kvaliteten med en liten fordel) 19.Df4 Sxe5 20.dxe5, men svart har 20...Db6 21.Te2 Db4!

med likt spill. Kanskje er 18.a3 bedre, med en liten fordel for hvit.

17.Lh6 Ig7 En ny overraskelse. Når svartfeltsløperne forsvinner, har svart veldig lite motspill. Den svarte stillingen er imidlertid fortsatt holdbar. 17...Te8 ville antakelig også vært litt bedre for hvit: 18.Lb5 Db6 19.Ld2! tvinger frem 19...Sc6 20.Lxc6 bxc6 21.Tac1 med en liten hvit fordel.

18.Lxg7 Kxg7

19.h4!? Med den svarte springeren på a5, trodde jeg at jeg hadde visse angrepssjanser.

19...Te8!? Svart burde ha spilt 19...Db6, med kun en liten fordel til hvit: 20.Dxb6 (20.Dd2 f6 21.Sf3 Sc4 22.Lxc4 Txc4 23.h5 gxh5 tiltalte meg ikke med tanke på den manglende hvitfeltsløperen) 20...axb6 21.Tad1 Sc6 22.a3 og hvit kan prøve å presse et helpoeng ut av sluttspillet. På 22...Tc7 (22...Sxd4 23.Lxg6) har hvit 23.Lb1!

20.h5 f6 20...gxh5 er nok bedre, men hvit har definitivt god kompensasjon og gode praktiske sjanser. Det er for sent for 20...Db6; etter 21.Dd2 fulgt av h5-h6+ har hvit stor fordel.

21.Sf3!? Jeg måtte ta et vanskelig valg her. 21.Lb5 var også svært fristende. Til slutt kom jeg til at 21...Sc6 (21...fxe5 22.Lxe8 vinner: 22...Tc4 23.h6+ Kg8 24.Da3) 22.Lxc6 bxc6 23.Sd3 gxh5 kanskje ikke var helt klart, 24.Sf4 Lf7 25.Txe8 Dxe8 26.Te1. Antakelig tok jeg feil – svarts stilling har for mange svakheter.

21...b6 Dette er svekkende, men han forbereder i hvert fall Sc6. I følge Rybka er 21...Db6 22.Dd2 gxh5 greit for svart,

men jeg kan ikke skjønne hvordan svart skal overleve etter 23.Sh4.

22.Lb5? Veldig fristende, men dette gir svart litt pusterom. 22.Sh4 f5 23.Sf3 var mye bedre, med stor fordel til hvit. **22...Te7 23.Te2 Tcc7?** Dette taper. 23...Sc6 med ideen 24.Dd2 (24.Lxc6 Txc6 25.Tae1 Dd6 26.Dd2 Tcc7 er greit for svart) 24...Lg4! ville ha gitt svart gode muligheter til å klare seg.

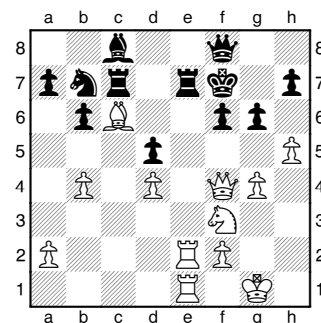
24.Tae1 Kf7 25.Dd2 Nå trenger hvit gjennom, og presset blir snart mer enn hva svart kan tåle. For å gjøre saken enda verre, hadde Jan bare noen minutter igjen på klokka.

25...Df8 Bedre er ikke 25...Lf5 26.Dh6 g5 27.Sxg5+ fxg5 28.Dxg5 Le4 29.f3.

26.Df4 Lf5 27.g4 Lc8 27...Le4 28.Sg5+ Kg8 29.Se6 vinner kvalitet.

28.b4 Her var det flere trekk som vant.

28...Sb7 29.Lc6

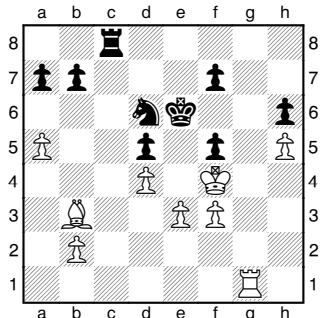

Bonden på d5 faller, og det samme kan sies om den svarte stillingen. **1-0**

Verdensmesteren i trekkvang

Linaresturneringen i Spania er kanskje den mest prestisjefulle turneringen i løpet av året. Formatet er åtte spillere som møtes to ganger. Med andre ord fjorten runder med blytung sjakk. Magnus måtte se seg slått av Grischuk og Ivanchuk, men kom til gjengjeld foran verdensmester Anand. Man kan fortsatt se at Magnus har enda mer inne, så en tredjeplass i dette feltet er betryggende. Magnus spilte flere flotte partier, men helt spesiell var nedspillingen av verdensmesteren (neste side).

Carlsen - Viswanathan Anand
Linares 2009, Runde 6

Man ser umiddelbart at Magnus har fordel. Jeg tipper at det første du legger merke til er dobbeltbøndene i f-linjen og den svake d-bonden. Det er fort gjort å feilvurdere slike svakheter. Den svarte kongen står optimalt og forsvarer alle de tre bøndene. Når man først skal påta seg svakheter, lønner det seg derfor ofte å ha dem så samlet som mulig, slik som i denne stillingen. For å understreke dette poenget kan du se at Magnus bytter bort en av svarts f-bønder for å komme videre. Vel så viktig i denne stillingen er den svake h-bonden og muligheten for at det hvite tårnet skal infiltrere den svarte stillingen. Svart står klar til å møte Tg1-g7 med Tc8-h8. Men svart må for

all del ikke slippe det hvite tårnet inn på åttenderaden eller la det okkupere c-linjen. I denne stillingen la Magnus merke til noe de fleste overser: Brikkene til svart står optimalt akkurat der de står nå, og hvilket som helst trekk vil skade den svarte stillingen. Magnus ønsker derfor å sette Anand i trekkvang.

34.Tg7! Hvit truer 34.Th7, så svart må spille Tc8-h8. Dersom hvit isteden hadde spilt det sløve 34.Tg2? kunne svart få motspill med 34...Tc1!

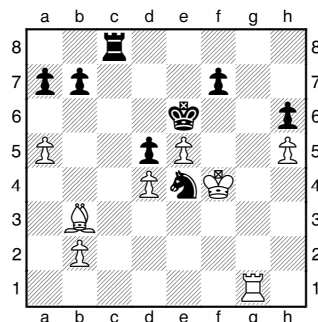
34...Th8 35.Tg2! Hvit truer å okkupere c-linjen med 36.Tg2-c2, så svarts svar er igjen tvunget.

35...Tc8 36.Tg1! Vær så god! Din tur, kjære verdensmester! Det er samme stilling som i forrige diagram. Eneste forskjell er at det er svart i trekket.

36...Se8 Anand setter en djevlesk felle. Om hvit skulle bli fristet til å spille 37.Tg8? ville Anand gi Magnus en kald-dusj med 37...Sf6! med det smågeniale poenget 38.Txc8 Sxh5 matt! Magnus lot seg imidlertid ikke friste, og fortsatte uanfektet.

37.e4! fxe4 38.fxe4 Svart har kvittet seg med en svakhet, men nye problemer er i ferd med å oppstå.

38...Sf6 39.e5 Se4

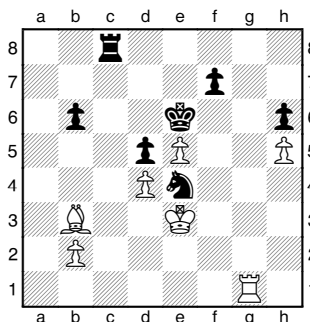
Men hva nå? Det er fortsatt ingen effektive inngangsfelter for det hvite tårnet og alle svarts svakheter kan enkelt forsvares. Løsningen er igjen trekkvang. **40.Ke3!** Etter dette uskyldige trekket kan ikke svarts tårn flyttes, siden både c-linjen og åttenderaden må forsvares. Eneste mulighet for å flytte springeren vil være 40...Sg5. Hvit svarer da 41.Tf1 og etter 41...Se4 42.Tf4! Siden den svarte kongen heller ikke kan flytte, gjenstår bare bøndene. Dersom hvit i diagramstillingen hadde forsøkt 40.Tf1 kunne svart fått motspill med 40...Tg8!

40...b6 Svarts eneste fornuftig trekk. Jeg er likevel ganske sikker på at Anand forstod at det lille bondetrekket bare

var en utsettelse av problemet.

41.axb6 axb6

Nå tipper jeg at du forstår hva som skal til for å komme videre. Nettopp! Trekkvang! Det er fortsatt ingen av svarts offiserer som kan flytte. Eneste mulighet er b6-b5 eller å dytte f-bonden. Når f-bonden rører seg får hvit imidlertid tilgang til det viktige g6-feltet. Okay, så svart kan ikke flytte. Men hvordan klarte Magnus å gi Anand trekket?

42.Kd3! Sf2+ 43.Ke2! Hvit er i ferd med å triangulere. Dette er det umulig å få til med en springer.

43...Se4 44.Ke3! Til slutt måtte Anand bite i det sure eplet med 44...f6 hvoretter Magnus svarte 45.Tg6! Hvit har nå vinnende fordel. Anand forsvarte seg med nebb og klør. Etter en lang kamp klarte Magnus å få ballen i mål. Fantastisk spill av Magnus. (1-0, 77 trekk.)

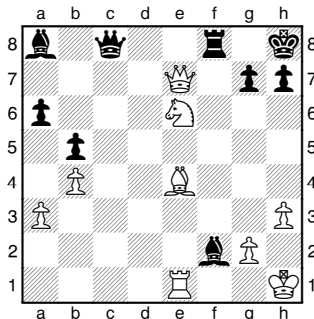
Blindt og raskt i Nice

Kombinasjonen blinnsjakk og hurtigsjakk er en sikker vinner for publikum. Kort betenkningstid fører til ville tidsnøder, og det er ingenting som imponerer så mye som blinnsjakk. Amberturneringen i Nice har satset på en kombinasjon av de to disiplinene. I mars ble superturneringen avviklet for attende gang og selvfølgelig var turneringen spekket med dramatiske partier.

For Magnus ble turneringen en blandet opplevelse. Sammenlagt ble det

en fjerdeplass bak kanonene Aronian, Anand og Kramnik. Grunnen til dette var et noe labert resultat (til Magnus å være) i hurtigsjakkdelen. Men i blinnsjakk viste nordmannen muskler. Han endte på delt førsteplass og dette til tross for at blinnsjakkdelen ble avsluttet med to tap. Vi velger å fokusere på lyspunktene og lar tap og hurtigsjakk ligge, og ser isteden på utspillingen av verdensener Veselin Topalov. Bulgaren har selvsikkert sagt at han ikke er redd for å tape. Kanskje det er nettopp fryktløsheten som har ført han til topplasseringen på de internasjonale ratinglistene. De fleste ville nok funnet det ganske ubehagelig å spille mot en Gale Mathias som gjør hva som helst for å vinne. Men Magnus er heller ikke redd. Partiet mot Toplaov viser at den geniale gutten fra Lom-medalen trives i kaos.

Magnus Carlsen – Veselin Topalov
Amber (blinnsjakk), Runde 8

Det er ingen enkel oppgave å få oversikt over hva som skjer på brettet. For å gjøre det ekstra vanskelig, kan ikke spillerne se på brettet. Hvit truer matt på g7 og i tillegg tårnet på f8. Topalov spiller derfor

34...Tg8 Nå truer svart tårnet på e1, og løperen på e4 står utsatt. Magnus spiller derfor

35.Sg5 som truer matt på f7. Topalov henger godt med og spiller

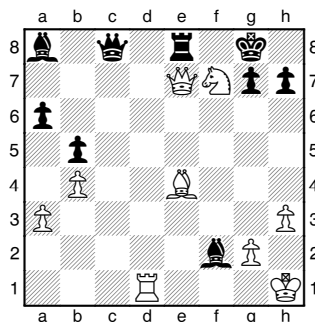
35...Tf8 som hindrer matten. Slik har de gått frem og tilbake en stund

og Magnus har nå sjansen til å ta trekkjentakelse og remis med 36.Se6. Magnus syntes imidlertid at det var altfor tidlig å avslutte en så spennende stilling og spilte

36.Td1! Når et trekk oppnår to ting på en gang er det som regel godt. Tårnet står ikke lenger i slag. Isteden inntar det en sterk posisjon der en matt i bønn kan være rett rundt hjørnet. Hvit har ideer som Se6 og Td8.

36...Te8! Eneste forsvar. Om svart forsøker 36...Lxe4 blir han matt etter 37.Dxe4 g6 38.De7.

37.Sf7+ Kg8 38.Sh6+ Kh8 39.Sf7+ Kg8 Men nå blir det vel remis?

40.Sd6? Nei, Magnus vil ha mer. Men nå har vinnerviljen overvunnet objektiviteten. På dette tidspunktet satt publikum og rev seg i håret...

40...Txe7 41.Sxc8 Te8? ...før de endelig kunne puste lettet ut. Begge spillerne hadde oversett at 41...Txe4! ville sikret svart et vunnet sluttspill siden 42.Td8+ Kf7 43.Sd6+ ikke er en kraftig nok gaffel til å gjenvinne materiellet og 43...Ke6 44.Sxe4 Lxe4 bør vinne ganske enkelt for svart. 42.Lxa8 Nå er imidlertid Magnus i førersetet igjen.

42...Txc8 43.Ld5+! Kh8 44.Lb7 Tb8 45.Lxa6 Hvit har vunnet bonde. Selv om stillingen fortsatt er vanskelig å vinne, klarte Magnus dette på karakteristisk vis. Den som intet våger, intet vinner. (1-0, 69 trekk.)

Ved Fischers grav

Langt ute på den islandske landsbygda. Hvit, enkel kirke. Kirkegård med en håndfull graver. Rett ved inngangen en hvit, enkel gravstein. Her, så langt unna folkeskikken som overhodet mulig, hviler verdens største sjakkemester.

**Tekst og foto:
Arne Danielsen**

Han ble 64, ett år for hver rute på sjakkbrettet. Nyresvikt tok livet hans, det fortelles at han kunne overlevd sykdommen om han bare hadde klart å overvinne sin inngrodde mistro til leger. Men Bobby valgte heller døden framfor medisinnemnene.

Begravelsen fant visstnok også sted under mystiske omstendigheter. Hans beste venn de siste årene, Gardar Sverrisson, hadde fått kastet opp graven i all hemmelighet, selv ikke presten i den aktuelle menigheten var informert. En katolsk prest ble fraktet til stedet fra Reykjavik. Den engelske avisen

Telegraph har kalt jordfestelsen "en geriljabegravelse". Så har også framgangsmåten vakt sterke reaksjoner på sagaøya.

Så mange spørsmål gjenstår ubesvart. Var han virkelig formelt gift med japanske Miyoko Watai? Og hva med hans lille datter på Filippinene, vil hun arve den skjulte formuen i Sveits?

Nå står vi ved graven, undertegnede og min gode sjakkkamerat Petur Gudbjartsson, hvis far Gudbjartur Gudmundsson

var lagleder for det islandske laget under verdens mest legendariske sjakkolympiade i Havanna i 1966. Det var her Svein Johannessen nesten klarte å slå Fischer. Nå er også både Gudbjartur og Svein borte, kanskje spiller de eviggrønne partier med Fischer ett eller annet gyllent sted.

Undertegnede har tidligere gått i Fischers fotspor etter VM-matchen mot Spasskij på Island i 1972. Jeg har spilt ved det samme bordet der matchen ble avgjort, og benyttet de samme brikkene. Jeg har vært i hallen der flere tusen tilskuere fulgte hvert eneste parti. Jeg har intervjuet Fischers livvakt, den legendariske "Sammy Rock".

Her er altså mesterens siste hvilested. Ei bondekone viste oss veien. Kun en kattunge vokter kirken. Her er stille, nærmest øde. Fortsatt slår det meg at Bobby må ha vært dypt ulykkelig til det siste. Men sikker er jeg ikke.

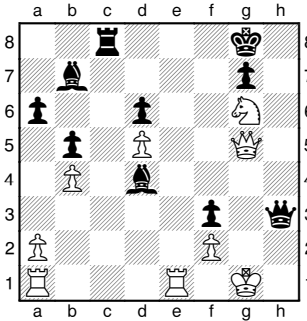
Så mange tanker. Hvil i fred, du brettets kjempe.

Oppgave 1

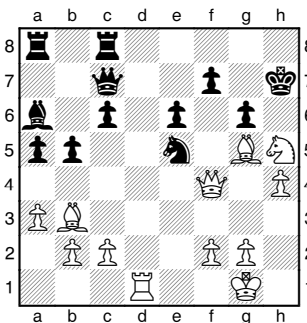
Antonino Faraci - Johnsen
Imperia 2002

37...Lxf2+! Den hvite kongen må ut på en svært luftig tur. 38.Kxf2 Tc2+ 39.Ke3 f2+ 40.Kf4 Tc4+ Faktisk var 40...f1=D+ enda sterkere siden 41.Txf1 besvares med 41...Te4 matt. Sverres løsning holder imidlertid i massevis. 41.Te4 f1Q+ 42.Txf1 Dxf1+ 0-1

Oppgave 2

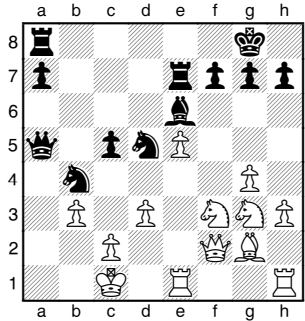
Johnsen - Uwe Schenk
Praba 1996

22.Td7! Et vakkert trekk som avgjør umiddelbart. 22...Dxd7 Svart blir matt etter 22...Sxd7 23.Dxf7+. 23.Sf6+ Kg7 24.Sxd7 Sxd7 25.Dd4+ 1-0

Oppgave 3

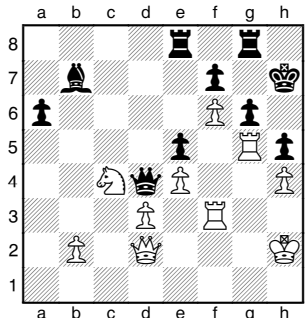
Jan Gunnar Fredriksen - Johnsen
Oslo 2002

21...Sxd3+! Et triks det kan være verdt å huske. Svart vinner dronningen. 22.cxd3 Da1+ 23.Kc2 Da2+ 24.Kc1 Dxf2 25.Te2 Dxd3 0-1

Oppgave 4

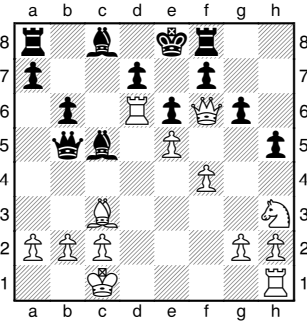
Johnsen - Ole André Lie
NM for klubblag 1998

Det brutale 36.Tff5! fikk svart til å kaste inn håndkleet med en eneste gang. Hvit ville uansett fulgt opp med et tårnoffer på h5. 1-0

Oppgave 5

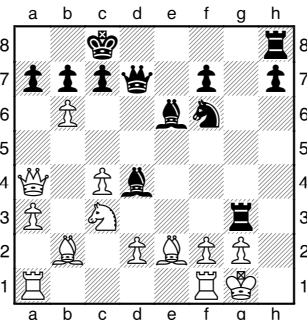
Johnsen - Bernd Stein
Gausdal 1993

17.Le1! Svart er forsvarsløs mot truselen 18.Lh4 og ga derfor opp. 1-0

Oppgave 6

Anders Høyér Berg - Johnsen
Gausdal 1996

17...Txd2+ avgjør greit. Ingen av hvits brikker hjelper til i forsvar. 18.Kxd2 Tg8+ 19.Kh2 Dd6+ 20.f4 Sg4+ 21.Kg3 Se5+ 0-1

Høyt tempo for OL-prosjektet

Det har vært en aktiv vår for Sjakk Tromsø 2014 (ST2014), med blant annet flere internasjonale besøk.

Av Ida Lahlum

Besøk av Lewis Ncube

11. mars ble det avholdt samarbeidsmøte med Lewis Ncube fra Zambia, som var innom Oslo på et kort besøk. Ncube er visepresident i verdenssjakkforbundet FIDE. Tilstede fra ST2014 var styreleder Henrik Andenæs, rådgiver Morten Sand og visepresident i NSF Ida Lahlum. Intensjonen med møtet var å utvikle strategi for hvordan Norge kan bidra til videre utvikling av sjakk i de afrikanske landene. Blant temaene som ble diskutert var planlegging av en sjakkmatch mellom ungdomspillere fra Norge og de afrikanske landene, samt langsiktig strategi for hvordan antall sjakkinstruktører i Afrika kan økes.

(Begge foto: Bladet Tromsø / Ronald Johansen)

Sjakk kick-off

23. mars arrangerte ST2014 en sjakk kick-off for næringsliv og politikere i Tromsø. Intensjonen med arrangementet var å informere politikere, hotellnæring og potensielle sponsorer om prosjektet, og de positive effektene en sjakkolympiade vil kunne tilføre Tromsø. Det var cirka femti personer til stede, og tilbakemeldingene var udelte positive. Flere var overrasket over hvor stort arrangement dette er, og lot seg imponere over bilder fra OL i Dresden 2008.

Konseptet bestod av informasjon i form av korte foredrag og taler, etterfulgt av fotballkamp mellom Tromsø og Rosenborg på Alfheim stadion. Når man ser kombinasjonen sjakk/fotball kommer det ikke som noen overraskelse at Simen Agdestein var en av foredragsholderne. I tillegg var de fire viktigste personene fra arrangørteamet i Dresden invitert til Tromsø, og de kunne fortelle hva som kreves av en arrangørby for en sjakkolympiade, og ikke minst hva arrangementet vil kunne tilføre byen. I tillegg informerte

Styreleder i ST2014,
Henrik Andenæs

styreformann Henrik Andenæs om prosjektets fremdrift og status, og ordfører Arild Hausberg holdt en kort tale. Behov for en spillehall av internasjonal standard ble understreket.

Dagen etter kick-off-arrangementet var det styremøte, med blant annet deltakelse fra Dresden-arrangørene. ST2014 har fått svært mye informasjon fra dem, på alt fra de store linjer til detaljnivå. Styret anser dette for å være svært nyttig i den videre prosessen.

Tall fra OL i Dresden

- 1270 spillere
- 257 kapteiner
- 120 dommere
- 150 frivillige
- 250 akkrediterte journalister
- 200 deltakere på FIDE-kongressen
- 15 000 solgte billetter
- 4000 deltakere i sideturneringene
- 60 millioner treff daglig på nettsidene
- Estimert at 150 millioner fulgte OL på internett

Lær sjakk

med Fritz og Mats

Siste sjanse!

Vi har nettopp fått inn restopplaget av det utrolig populære CD-spillet «Lær sjakk med Fritz og Mats» i norsk versjon. Dette er et morsomt og lærerikt data-spill for barn, som har vunnet en rekke internasjonale priser. Fritz og Mats møter mange spennende utfordringer før de til slutt må bekjempe den skumle svarte kongen.

Passer for både nybegynnere og deg som har spilt litt tidligere.

Kr. 295,-

Sjakkkontoret
Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
Telefon: 22 15 12 41
E-post: sjakkfor@online.no

Lær sjakk med Torbjørn

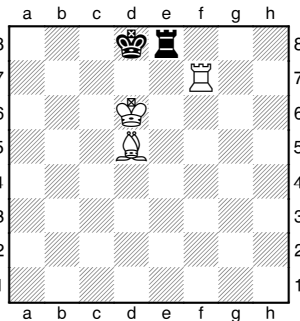

Sjansen er stor for at du vil oppleve sluttspillet med tårn og løper mot tårn. Dette sluttspillet er svært komplisert, og lar seg ofte vinne dersom motstanderen ikke vet hvordan man skal forsvare seg. Det er derfor en god idé å bruke litt tid på å lære seg dette sluttspillet. Jeg anbefaler deg ikke å pugge variantene, men heller prøve å forstå hva som foregår. Ta gjerne frem brett og brikker.

Hvordan vinner man slike sluttspill? Og hvordan forsvarer man seg egentlig? François-André Danican Philidor (1726-1795) var antagelig den første til å studere dette sluttspillet. Blant sjakkspillere er nok Philidor mest kjent for å ha fått åpningen 1.e4 e5 2.Sf3 d6 oppkalt etter seg. For dem som er opptatt av andre ting enn sjakk, er han kjent for å være en stor komponist. Her forholder vi oss imidlertid til sjakkspilleren Philidor, som var verdens sterkeste på sin tid. I 1749 ga han ut boka *Analyse du jeu des Échecs*. Boka ble oversatt til mange språk, og var kanskje den viktigste gjennom et helt århundre. Hovedsakelig handlet boka om åpningsspill, men Philidor studerte også sluttspill.

Slik vinner du

Vi tar utgangspunkt i stillingen som Philidor studerte. Hvit kan vinne i diagramstillingen i neste spalte. Med sitt siste trekk 1.Tf8-f7 tok hvit kontroll over syvenderaden og truer 2.Ta7. Svart er nødt til å plassere tårnet sentralt hvor det kan forsvare den svarte kongen fra begge fløyer.

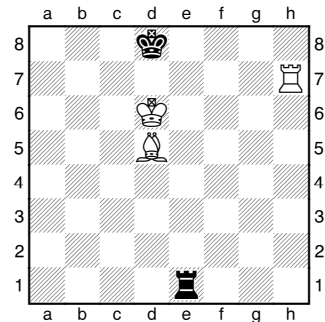

1...Te2! Nå kan 2.Ta7 besvares med 2...Tc2. Svarts beste sjanse er å forsvare seg ved å flytte tårnet til andreraden. Alle andre rader er dårlige. Grunnen til at andreraden er korrekt er at sjakkfeltet for tårnet er d2. Dette er et felt den hvite løperen ikke kan dekke. Dersom svart velger å forsvare seg ved å ha tårnet på e1 eller e3 vil sjakkfeltene være hvite og kan dekkes av løperen. For eksempel 1...Te3? 2.Tb7 som truer matt, og etter 2...Kc8 spiller hvit 3.Ta7! som vinner. Normalt ville svart ha forsvart seg ved å spille tårnet til b-linjen, men dette er nå ikke mulig siden løperen dekker på b3. Med tårnet på andreraden derimot, kunne svart spilt 3...Tb2. Dersom svart hadde spilt 2...Tc3 (istedenfor 2...Kc8), spiller hvit 3.Td7+ og vi har samme stilling som etter hvits syvende trekk som du kan se nedenfor.

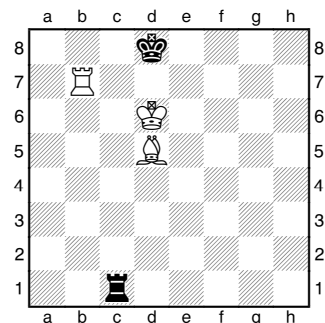
Man er nødt til å forsvare seg aktivt. For eksempel 1...Th8? taper etter 2.Ta7 Th6+ 3.Le6 og svart må gi tårnet.

1...Kc8 er like håpløst, for etter 2.Ta7 Td8+ 3.Kc6 Kb8 4.Tb7+ Ka8 5.Tb1 Ka7 6.Kc7 truer hvit både matt og tårnet.

Hvit stiller nå svart i trekkvang med 2.Th7! hvoretter svart ikke har noe bedre enn 2...Te1

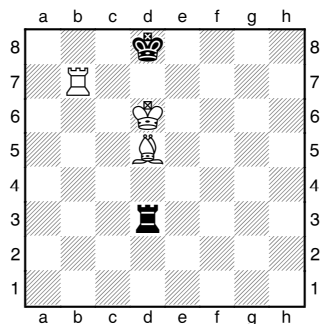

Først når svart har feilplassert tårnet på førsteraden spiller hvit 3.Tb7! Svart er nødt til å forsøke 3...Tc1 siden alternativet 3...Kc8 straffes av 4.Ta7! Eneste mulighet da er 4...Tb1, men tårnet går tapt etter 5.Tf7 Kb8 6.Tf8+ Ka7 7.Ta8+ Kb6 8.Tb8+.

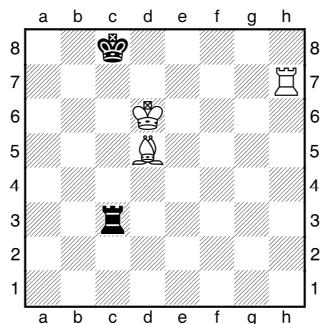

Hvordan kommer hvit videre? Etter 4.Tg7 redder svart seg med 4...Te1. Løsningen er et finurlig ventetrekk som tvinger svart til tredjeraden. 4.Lb3! Svart redder seg ikke med 4...Kc8, for etter 5.Tb4 truer hvit Le6+ og Tb8 matt, så 5...Kd8 er forsert. Siden løperen på b3 hindrer tårnsjakk, vinner hvit etter 6.Tf4 Te17.La4 Kc8 8.Lc6 Td1+ 9.Ld5 Kb8 10.Ta4 og et godt forsvar mot 11.Ta8 matt finnes ikke. 4...Tc3 Løperen kan ikke tillates å kontrollere c2 og d1. 5.Le6 Tredjeraden er den dårligste raden i dette sluttspillet.

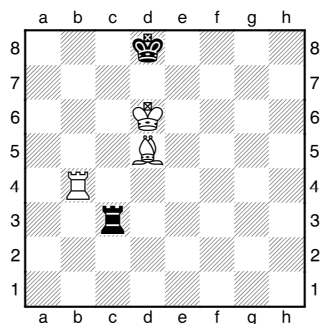
5...Td3 + 6.Ld5

Eneste redning er **6...Tc3**, men etter **7.Td7+** er hvit klar for det avgjørende støtet. **7...Kc8** Om svart forsøker å flykte andre veien med **7...Ke8**, vinner **8.Tg7** umiddelbart. **8.Th7!**

Nok en gang truer hvit matt. **8...Kb8** **9.Tb7+ Kc8** **10.Tb4!** Hvit truer nå Le6 fulgt av Tb8+ med matt. **10...Kd8** Dersom **10...Td3** for å binde løperen spiller hvit **11.Ta4** med matt, siden løperen dekker b3.

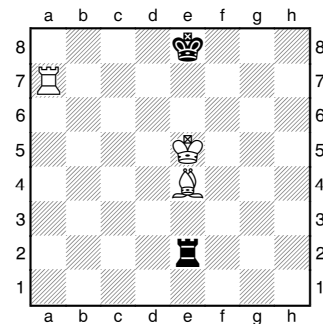
11.Lc4! hindrer sjakken på d3. Svart er nå tom for ressurser og siste krampetrekning er **11...Kc8**, men etter **12.Le6+ Kd8** **13.Tb8+** blir svart matt. **1-0**

Verdensmesteren sliter

I etterkant av verdensmesterskapet i Bonn hadde chessbase.com et intervju med verdensmesteren Viswanathan Anand. Et av temaene i intervjuet var forberedelsene til den tøffe VM-matchen mot Kramnik. Noe overraskende trakk Vishy fram sluttspillet vi nå er i ferd med å lære oss: "Jeg trente på enkelte sluttspill som jeg var redd for [...]. Utrolig nok er sluttspill med tårn og løper av den typen som det er veldig lett å glemme hvordan man forsvarer ordentlig. Selv stormestere har store problemer med å holde dette sluttspillet, så det er veldig komplisert". (Oversatt fra chessbase.com. Intervju 26. Desember, 2008)

Jeg håper jeg ikke har skremt deg nå. Har du analysene til Philidor friskt i minne skal du være godt rustet. Før vi avslutter skal vi likevel ta en titt på to forsvarsteknikker, slik at du kan klare å holde remis.

Cochraneforsvaret

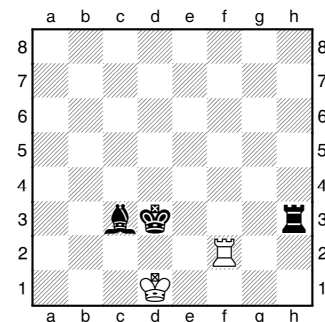

Dersom hvit i denne stillingen kunne fått kongen til d6 og løperen til d5, ville man vunnet slik Philidor viste. Dette unngår man ved simpelthen å spille tårnet mellom e1 og e2. Løperen er bundet, noe som gjør at hvit før eller siden må flytte kongen. Spiller hvit **Kd5** spiller du **Kf8**. Om hvit spiller **Kf5** spiller du **Kd8**. På den måten vil den hvite kongen bli avskåret når løperen senere flyttes. For at hvit skal komme videre må han antagelig slippe kongen din ut på brettet igjen.

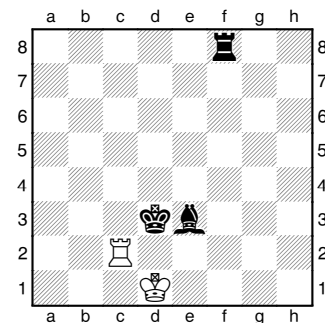
Andreradsforsvaret

Dersom du ikke klarer å sette opp Cochraneforsvaret finnes det likevel en redning. Ved å holde kontrollen over andreraden finnes det nemlig et forsvar basert på et pattbilde. Kanskje du husker dette partiet?

Magnus Carlsen – Loek Van Wely
Corus Wijk aan Zee 2007

Partiet har ikke hatt den utviklingen Magnus drømte om. Det er mange som ville latt seg knekke, men ikke Magnus. Han benytter seg av andreradsforsvaret. **68.Td2+!** Det er veldig viktig å huske dette pattrikset. Dersom du ikke klarer å sette opp Cochraneforsvaret er det på denne måten du kan redde remisen. Van Wely måtte trekke seg unna med **68...Kc4** siden **68...Lxd2** ville vært patt. I nærmere førti trekk forsøkte han å finne en måte å knekke Magnus sitt forsvar på, men det beste han klarte var å fremtvinge følgende stilling.

Med sitt siste trekk **108...Kd3** truer Van Wely matt. Ser du hvordan du skal forsvare deg? Nettopp! **109.Td2+!** **Lxd2** patt $\frac{1}{2}-\frac{1}{2}$

Rask retur for SOSS

I fjor rykket SOSS ned fra eliteserien. Nå får klubben en ny sjanse i det beste selskap, etter en imponerende seriesjakk sesong.

Av Torstein Bae

Før sesongstart var det ikke opplagt at SOSS (Selskapet for Osloemigrerte SørlandsSjakkspillere) skulle gå til topps, for det er mange gode lag i Østlandsseriens førstedivisjon. Denne sesongen tilhørte imidlertid SOSS fra start til slutt. Som tabellen viser (se side 37) ble det kun avgitt ett poeng på ni runder. Dermed var klubben hele fem poeng foran nærmeste utfordrer, en oppsiktsvekkende margin.

Kvalifiseringskampen mot vestlandets kandidat Stavanger var jevn på papiret, men ikke i praksis. SOSS hadde full kontroll, og vant til slutt hele 5-1.

SOSS – Stavanger 5-1

Bjørnar Byklum – Lasse Ø. Løvik	1-0
Bjarte Leer-Salvesen – Sondre W. Tofte	1-0
Kim Astrup – Viktor Havik	1-0
Hans Krogh Harestad – Håkon Strand	1-0
Bjarne Zachariassen – Th. Thomassen	1/2
Pål Andreassen – Vidar Edvardsen	1/2

Sentrale spillere på SOSS. Fra venstre Hans K. Harestad, Bjørnar Byklum og Kim Astrup

Norske Vandrerhjem Grand Prix

Sammenlagtstilling per 17. april

Klasse Mester

1. Stig K. Martinsen, Bergens	99
2. Atle Grønn, OSS	94
3. Pål Andreas Hansen, Verdal	90
4. Lars E. Andersen, Bl. Knights	87
5. Joachim B. Nilsen, Bergens	87

Klasse 1

1. Tor Botheim, 1911	101
2. Pål Andreas Hansen, Verdal	99
3. Jon Kristian Haarr, Sandnes	90
4. Erling Skjelstad, SMPOAA	89
5. Even Thingstad, Hønefoss	87

Klasse 2

1. Timmie Nygaard, Caissa	120
2. Espen Baastø, Nordstrand	110
3. Jathavan Suntharalingam, OSS	106
4. Gregor Taube, 1911	100
5. Markus Moripen, Nordstrand	97

Klasse 3

1. Markus Moripen, Nordstrand	120
1. Erlend Gaustad, Elverum	120
1. Gregor Taube, 1911	120
4. Odd Ristesund, Kampen	106
5. Anders Rundgren, Trondheim	103

Klasse 4

1. Johan Salomon, Nordstrand	120
2. Trym D. Rødvik, Hamar	103
3. Andreas Jansen, Bergens	101
4. Torgeir Kjøita, 1911	94
5. Samuel Riiser, OSS	93

Klasse 5

1. Trym D. Rødvik, Hamar	120
1. Jonas Rasmussen, Bergens	120
3. Samuel Riiser, OSS	115
4. Fredrik B. Jacobsen, Stavanger	111
5. Lars Oskar Hauge, OSS	110

Sjakkblader ønskes!

Norsk Sjakkblad:

1906, 1908, 1933 (nr 1, 6), 1939 (nr 8), 1950 (nr 1-12), 1954 (nr 4), 1956 (nr 5), 1960 (nr 1, 4, 5), 1961 (nr 1, 2), 1962 (nr 1), 1966 (nr 3/4), 1968 (nr 1, 2, 3).

Sjakkliv (1946-47), Sjakk-Nytt (1943-1948), Sjakk Revyen (1925-1926).

Kjøper eller bytter - har stort dublettlager!

Calle Erlandsson, Nyckelkroken 14, SE-22647 Lund. callena@telia.com Tlf. +46 46 149 749.

TURNERINGS KALENDER

S: Sted O: Siste oppmøtetid G: Gruppeinndeling T: Tenketid R: Antall runder

MAI

8.-10. Oslo mesterskapet individuelt

S: Stjernen O: 17.30 G: u1250, 1250-1749, o1750 T: 90 min/40 tr + 30 min. R: 5

8.-10. Åpent Hordalandsmesterskap NVGP

S: Bergens SK O: 18.30 G: Over/under 1500 T: 90 min/40 tr + 30 min. R: 5

14.-15. Stena Line Hurtigsjakk

S: Stena Saga O: 19.00 G: Alle i én gruppe T: 25 min. R: 6

21.-24. Det åpne NM, Fredrikstad

S: Lisleby samf.hus O: 10.30 G: Over/under 1750 T: 120 min/40 tr + 30 min. R: 7

29. Sarpsborg NVGP

S: Sangerhuset O: 17.30 G: Alle i én gruppe T: 5 min. R: 24

29.5.-1.6. Nordnorsk mesterskap, Alta

S: Høgskolen i Alta O: 18.30 G: M, 1, 2, jr T: 120 min/40 tr + 30 min. R: 6

JUNI

20. Tarva Sjakkfestival, lynsjakk (NVGP)

S: Tarva, Sør-Trøndelag Info: Tormod Ingul, smpoaa@bntv.no

21. Tarva Sjakkfestival, hurtigsjakk (NVGP)

S: Tarva, Sør-Trøndelag Info: Tormod Ingul, smpoaa@bntv.no

27. Oslo Vest Hurtig NVGP

S: Haraldsheim O: 11.30 G: u1250, 1250-1749, o1750 T: 25 min. R: 6

28. Oslo Vest Lyn NVGP

S: Haraldsheim O: 11.30 G: Over/under 1500 T: 5 min.

JULI

3. NM i cafésjakk, Bergen

S: Sardinien O: 17.30 G: Alle i én gruppe T: 10 min. R: 5 + finaler

4.-12. Landsturneringen – NM i sjakk, Bergen. Se annonse side 24.

AUGUST

1.-9. Arctic Chess Challenge, Tromsø. Se annonse på baksiden av bladet.

22. Nordstrand hurtigsjakk NVGP

S: Lambertseter gård O: 10.30 G: u1250, 1250-1749, o1750 T: 25 min. R: 7

28.-30. Kragerø vandrerhjem NVGP

S: Kragerø sportell O: 19.00 G: Over/under 1500 T: 90 min/40tr + 30 min R: 5

Norges Sjakkforbund

Sandakerveien 24 D

0473 Oslo

Tlf. 22 15 12 41

Faks 22 71 00 07

E-post sjakkfor@online.no

NSF på Internett: www.sjakk.no

Bankgiro 9365.05.98332

Kontoret er åpent
mandag til fredag kl. 10-15
Generalsekretær: Dag Danielsen
Medlemssekretær: Liv Mette Harboe

Medlemsavgift 2009 (via klubb)

Voksen kr 380

Junior/kadett kr 190

Lille- og miniputt kr 95

Direkte medlemskap i Norges

Sjakkforbund koster i 2009 kr 600.

NSFs sentralstyre

President

Jøran Aulin-Jansson (Asker SK)

Tlf: 913 32 242

E-post: jj@jbpapir.com

Visepresident

Ida Lahlum (SK 1911)

Tlf: 977 59 831

E-post: ida@unikum.no

Turneringssjef

Øistein Yggeseth (Asker SK)

Tlf: 66 79 68 39

E-post: oistein.yggeseth@online.no

Kasserer

Harald Furnes (SK 1911)

E-post: harald.furnes@gmail.com

Eliteutvalgsleder

Hans Krogh Harestad (SOSS)

Tlf: 402 24 520

E-post: hanskrogh@hotmail.com

Styremedlem uten portefølje

Øivind Johansen (Sarpsborg SK)

Tlf: 924 33 907

e-post: jan_oyvind.johansen@getmail.no

USFs leder

Håvard Løvik (Stavanger SKU)

Tlf: 475 00 893

e-post haavard.lovik@lyse.net

Se også NSF's terminliste og
NVGP's hjemmeside på
www.sjakk.no

Meld deg på i god tid. Da er du
sikker på å få være med, og du gjør
livet enklere for arrangøren.

Returadresse:
Norges Sjakkforbund
Sandakerveien 24 D
0473 Oslo

ARCTIC CHESS CHALLENGE

TROMSØ 1. – 9. AUGUST 2009

**NÅ OVER 110 000 KRONER
FORDELT PÅ 35 PREMIER!**

Hovedpremier (euro): 2500, 1600,
1000, 750, 650, 550, 450, 350, 250,
150, 150, 150, 150, 150, 150.

Ratingpremier: Spillere med ELO
2300 og lavere fordeles i tre rating-
grupper. Fem premier i hver gruppe
(euro): 350, 250, 150, 150, 100.

Spesialpremier (euro):
Tre beste kvinner: 500, 200, 100.

Beste junior: 250.
Beste senior: 200.

Spillested:

Scandic Tromsø

Overnatting:

Billig på Scandic Tromsø:
Enk 550kr Dbl 750kr
[http://www.scandic-hotels.no/
tromso](http://www.scandic-hotels.no/tromso)

Turneringen:

9 runder Sveitser

Registrering:

Lørdag 1.aug 11-13

Starttidspunkter:

1.-5. runde 15
6.-9. runde 12

Betenkningstid:

2t/40 trekk, 1t resten

Startkontingent:

Betalingsfrist 20. juli 2009. Etter
denne dato koster det 160 kr ekstra.

GM, IM, WGM, WIM Gratis

FM 500 NOK

Junior 500 NOK

Andre 1000 NOK

MOTSTANDEN ER DET HELLER IKKE NOE Å SI PÅ:

GM Bartosz Socko (Polen) 2637
GM Igor Khenkin (Tyskland) 2630
GM Emanuel Berg (Sverige) 2610
GM Vadim Malakhatko (Belgia) 2610
GM Yuri Drozdovskij (Ukraina) 2603
GM Mikhail Mchedlishvili (Georgia) 2586
GM Gopal Geetha Narayanan (India) 2572
GM Julian Radulski (Bulgaria) 2560
GM Sarunas Sulkis (Litauen) 2555
IM Amion Simutowe (Zimbabwe) 2485
GM Monika Socko (Polen) 2456
IM Anna Zozulia (Belgia) 2376
GM Heikki Westerinen (Finland) 2344

Foreløpig er 17 land representert!

Mer informasjon finner du på

<http://arcticchess.org>

